

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

ODBOR VEŘEJNÉ SPRÁVY, DOZORU A KONTROLY

METODICKÉ DOPORUČENÍ K ČINNOSTI ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

6.1

Správa obce v době mezi konáním
voleb do zastupitelstva obce
a zvolením nových obecních orgánů
(včetně pravidel pro svolání ustavujícího
zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce)

podle právního stavu
k 20. červnu 2014

doplněné a rozšíření vydání

METODICKÉ DOPORUČENÍ K ČINNOSTI ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

6.1

Správa obce v době mezi konáním
voleb do zastupitelstva obce a zvolením
nových obecních orgánů

(včetně pravidel pro svolání ustavujícího
zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce)

www.mvcr.cz/odk

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

METODICKÉ DOPORUČENÍ K ČINNOSTI ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

**Ke správě obce v době mezi konáním voleb do zastupitelstva obce
a zvolením nových obecních orgánů (včetně pravidel pro svolání
ustavujícího zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce)**

Vydává: Ministerstvo vnitra České republiky, odbor veřejné správy, dozoru
a kontroly, nám. Hrdinů 3, 140 21 Praha 4

Autor: odbor veřejné správy, dozoru a kontroly a odbor všeobecné správy

Odsouhlaseno: odborem legislativy a koordinace předpisů Ministerstva vnitra

Schválila: Ing. Marie Kostruhová

Grafická úprava a tisk: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., Bartůňkova 1159/4,
149 01, Praha 4

Počet stran: 128

Místo a rok vydání: Praha, 2014

ISBN: 978-8086466-58-3

OBSAH

ÚVOD	7
1. SPRÁVA OBCE V DOBĚ ODE DNE VOLEB DO ZVOLENÍ NOVÝCH OBECNÍCH ORGÁNŮ	9
1.1 Orgány spravující obec ode dne voleb do zastupitelstva obce	10
1.2 Pravomoci dosavadních obecních orgánů	10
1.3 Doba výkonu pravomocí dosavadními obecními orgány	12
1.4 Nároky členů dosavadních obecních orgánů	14
1.5 Správa obce v některých zvláštních případech	15
1.6 Správa obce ve „volebním mezidobí“ v otázkách a odpovědích	15
2. POSTUP PŘI SVOLÁVÁNÍ USTAVUJÍCÍHO ZASEDÁNÍ ZASTUPITELSTVA OBCE	18
2.1 Zjištění, zda byl podán návrh soudu na neplatnost voleb nebo hlasování	19
2.2 Svolaání ustavujícího zasedání v případě, že návrh na neplatnost voleb nebo hlasování nebyl podán	19
2.3 Svolaání ustavujícího zasedání v případě, že byl podán návrh na neplatnost voleb nebo hlasování	21
2.4 Důsledky porušení § 91 zákona o obcích	22
2.5 Otázky a odpovědi ke svolání ustavujícího zasedání	23
3. PRŮBĚH USTAVUJÍCÍHO ZASEDÁNÍ	28
3.1 Obecně k průběhu ustavujícího zasedání	28
3.2 Průběh ustavujícího zasedání v otázkách a odpovědích	30
4. PŘEDÁNÍ OBCE NOVĚ ZVOLENÉMU VEDENÍ	51
5. NESLUČITELNOST FUNKCE ČLENA ZASTUPITELSTVA OBCE PODLE ZÁKONA O VOLBÁCH DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ	52
6. ZÁNÍK MANDÁTU ČLENA ZASTUPITELSTVA OBCE	61
6.1 Problematika zániku mandátu z důvodu rezignace člena zastupitelstva obce	61
6.2 Nastupování náhradníka na uprázdněný mandát v zastupitelstvu obce	65
7. SPRÁVA OBCE V PŘÍPADĚ, ŽE PO VOLBÁCH DO ZASTUPITELSTVA OBCE DOJDE K ZÁNÍKU MANDÁTŮ NOVĚ ZVOLENÝCH ČLENŮ ZASTUPITELSTVA OBCE	67

7.1	Vybrané způsoby zániku mandátu členů zastupitelstva obce	67
7.2	Důsledky zániku mandátu členů zastupitelstva obce	68
8.	NÁROKY ČLENŮ ZASTUPITELSTVA OBCE V SOUVISLOSTI S UKONČENÍM VOLEBNÍHO OBDOBÍ (ZEJMÉNA Z HLEDISKA § 75 ZÁKONA O OBCÍCH)	70
8.1	Odměna při skončení výkonu funkce	70
8.2	Výplata odměny	74
8.3	Odměňování starosty, místostarosty a členů rady obce ve volebním mezidobí	75
8.4	Dočasná pracovní neschopnost starosty v průběhu volebního mezidobí	76
8.5	Odměňování ostatních členů zastupitelstva obce v souvislosti s volbami	79
8.6	Ukončení výkonu funkce uvolněného člena zastupitelstva obce a jeho návrat k původnímu zaměstnavateli	81
8.7	Vytvoření podmínek pro výkon funkce uvolněného člena zastupitelstva obce u jeho dosavadního zaměstnavatele	82
9.	ODMĚŇOVÁNÍ ČLENŮ ZASTUPITELSTVA OBCE V NOVÉM VOLEBNÍM OBDOBÍ	85
9.1	Základní zásady a principy odměňování členů zastupitelstev obcí	85
9.2	Příklady výpočtu měsíční odměny	88
9.3	Základní informace k zákonným srážkám z odměn členů zastupitelstev obcí	91
	PŘÍLOHA Č. I VZORY ÚKONŮ VZTAHUJÍCÍ SE K USTAVUJÍCÍMU ZASEDÁNÍ ZASTUPITELSTVA	101
1.	Vzor oznámení o ustavujícím zasedání zastupitelstva obce	102
2.	Vzor pozvánky nově zvoleným členům zastupitelstva obce na ustavující zasedání	103
3.	Vzor zápisu z ustavujícího zasedání zastupitelstva obce (§ 95 zákona o obcích)	104
4.	Vzor záznamu o předání funkce starosty obce	118
	PŘÍLOHA Č. II – PŘEHLED RELEVANTNÍCH ZÁKONNÝCH USTANOVENÍ	119
	PŘÍLOHA Č. III – KONTAKT NA JEDNOTLIVÉ KRAJSKÉ SOUDY	126

ÚVOD

Novelou zákonů o územních samosprávných celcích č. 298/2008 Sb. byla změněna **pravidla pro „fungování“ obce v tzv. volebním mezidobí**, tedy v době ode dne konání voleb do zastupitelstva obce¹ (tímto dnem zaniká mandát dosavadním členům zastupitelstva) do konání ustavujícího zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce, respektive do zvolení nových obecních orgánů (starosta a rada obce). Touto novelou byla současně změněna i **pravidla pro konání ustavujícího zasedání zastupitelstva obce**, jehož svolání je nově podmíněno uplynutím lhůty pro podání návrhu soudu na neplatnost voleb nebo hlasování, resp. neúspěšností takového návrhu.

Protože se v letošním roce uskuteční volby do zastupitelstev obcí, připravilo Ministerstvo vnitra aktualizaci **metodického doporučení ke správě obce v době od konání voleb do zvolení nových obecních orgánů**² (z hlediska oprávnění a povinností dosavadního starosta a rady obce), včetně podmínek pro konání ustavujícího zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce.

První vydání metodického doporučení samozřejmě nemohlo předem zodpovědět všechny otázky, které se v souvislosti s novou právní úpravou v praxi vyskytly po komunálních volbách. Ministerstvo vnitra ovšem zodpovíдалo stovky dotazů obcí i členů jejich zastupitelstev a v rámci své dozorové a kontrolní pravomoci posuzovalo některé specifické situace, které v některých obcích po volbách nastaly. Takto získané praktické zkušenosti nám umožnily, abychom původní vydání metodického doporučení aktualizovali a doplnili o zobecněné opakující se dotazy a odpovědi na ně. Nově jsme do materiálu zařadili též pojednání o problematice neslučitelnosti funkcí, které zpracoval odbor všeobecné správy. Věříme, že i **druhé vydání metodického doporučení** bude cennou pomůckou nejen pro správu obce po volbách do zastupitelstev.

Metodické doporučení je i nadále dostupné na internetové stránce odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra <http://www.mvcr.cz/odk> (ve formátu PDF i MS-Word). Na této internetové stránce jsou dostupné další využitelné metodické materiály, především metodické doporučení č. 5 (odměňování a ostatní související nároky a peněžitá plnění členů zastupitelstva obce), metodické doporučení č. 4 (informování občanů obce a participace občanů obce na územní samosprávě), metodické doporučení č. 3 (Výbory a komise orgánů

¹ Podle § 3 odst. 3 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, v platném znění, se *dnem voleb rozumí první den voleb, nestanoví-li tento zákon jinak*.

² Řešení zaujímaná v metodickém doporučení vycházejí z důvodové zprávy k zákonu č. 298/2008 Sb., která je dostupná jako sněmovní tisk č. 519 V. volebního období Poslanecké sněmovny, <http://www.psp.cz>.

obcí), metodické doporučení č. 2 (díličí aspekty související se zasedáními zastupitelstev obcí) a metodické doporučení č. 1 (jednací řády zastupitelstev obcí).

Poznámka: Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), v platném znění, je v textu označen jako *zákon o obcích*, zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, v platném znění, je označen jako *zákon o volbách do zastupitelstev obcí* a zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění, je v textu označen jako s. ř. s. Pokud se v textu uvádí ustanovení zákona bez jeho bližší konkretizace, rozumí se jím ustanovení zákona o obcích.

Kontakty:

- **K výkladu zákona o obcích (otázky spojené se správou obce ve volebním mezidobí, s konáním ustavujícího zasedání zastupitelstva obce a s odměňováním členů zastupitelstev obcí):**
 - **Ministerstvo vnitra, odbor dozoru a kontroly veřejné správy (sekretariát):** tel: 974 816 411, e-mail: odbordk@mvcr.cz
- **K výkladu zákona o volbách do zastupitelstev obcí (otázky spojené s konáním voleb, s neslučitelností funkcí a se zánikem mandátů)**
 - **Ministerstvo vnitra, odbor všeobecné správy (sekretariát)**
tel. 974 816 461, e-mail: ovs@mvcr.cz nebo volby@mvcr.cz
- **Poznámky:**
 - Písemné dotazy jsou zodpovídaný nejpozději do 20 pracovních dnů ode dne doručení, avšak podle konkrétních okolností může vyřízení dotazu trvat i více dní (každý dotaz by však měl být vyřešen nejpozději do třiceti dnů).
 - K výkladu zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, je příslušné Ministerstvo spravedlnosti, takže dotazy k aplikaci tohoto právního předpisu je nutné směřovat na uvedený ústřední správní úřad.

1. SPRÁVA OBCE V DOBĚ ODE DNE VOLEB DO ZVOLENÍ NOVÝCH OBEČNÍCH ORGÁNŮ

Právní úprava v zákoně o obcích:

§ 107

Dosavadní starosta v období ode dne voleb do zastupitelstva obce do zvolení nového starosty nebo místostarosty vykonává pravomoci starosty podle § 103; v tomto období vykonává své pravomoci též dosavadní místostarosta. Nevykonává-li dosavadní starosta své pravomoci podle věty první, vykonává je dosavadní místostarosta, a je-li dosavadních místostarostů více, ten, kterého přede dnem voleb pověřilo zastupitelstvo obce zastupováním starosty, jinak ten, kterého pověřil dosavadní starosta. Vykonával-li ke dni voleb pravomoci starosty člen zastupitelstva obce podle § 103 odst. 6, použijí se věty první a druhá obdobně.

§ 102a

(1) Rada obce vykonává své pravomoci podle tohoto zákona i po ukončení funkčního období zastupitelstva obce až do zvolení nové rady obce nebo do zvolení starosty obce v případě, že se rada obce nevolí (§ 99 odst. 3).

(2) Jestliže soud vyhoví návrhu na neplatnost voleb nebo hlasování, je rada obce ode dne právní moci rozhodnutí soudu do dne, ve kterém se koná ustavující zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce, kromě pravomocí stanovených v odstavci 1, oprávněna stanovit pravidla rozpočtového provizoria a schvalovat rozpočtová opatření^{32c)}.

(3) Jestliže nedošlo ke zvolení zastupitelstva obce, protože okrsková volební komise neodevzdala zápis o průběhu a výsledku hlasování, vykonává rada obce ode dne následujícího po dni, ve kterém končila lhůta okrskové volební komise k odevzdání zápisu o průběhu a výsledku hlasování, do dne, ve kterém se koná ustavující zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce, pravomoci podle odstavce 2.

(4) V obcích, v nichž rada obce nebyla před ukončením funkčního období zastupitelstva obce volena (§ 99 odst. 3), vykonává její pravomoci v období podle odstavce 1 dosavadní starosta (§ 107). Ustanovení odstavců 2 a 3 se použijí obdobně.

^{32c)} § 13 odst. 2 a § 16 zákona č. 250/2000 Sb.

1.1 Orgány spravující obec ode dne voleb do zastupitelstva obce

Dnem voleb do zastupitelstva obce (uplynutím prvního dne, ve kterém se volby konaly), zaniká mandát všem stávajícím členům zastupitelstva obce [§ 55 odst. 2 písm. d) zákona o volbách do zastupitelstev obcí], takže tímto okamžikem dochází i k „zániku“ dosavadního zastupitelstva obce. V období ode dne konání voleb do zastupitelstva obce do zvolení nového starosty, případně místostarosty, a nové rady obce, proto správu obce zajišťují **dosavadní starosta a místostarosta (místostarostové) a dosavadní rada obce** (v dalším textu hovoříme souhrnně o „dosavadních obecních orgánech“).

Spolu se „zánikem“ zastupitelstva obce dochází i k zániku všech výborů zastupitelstva obce (jedná se o orgány konkrétního zastupitelstva, takže s ukončením činnosti zastupitelstva – svého zřizovatele – zanikají i výbory). Odlišná situace nastává v případě komisí rady obce, neboť dosavadní rada obce na základě § 102a zákona o obcích i nadále vykonává své pravomoci. Z tohoto důvodu činnost komisí nezaniká a tyto nadále pokračují v plnění svých úkolů, a to až do zvolení nové rady obce. Výjimkou je komise, které byl svěřen výkon přenesené působnosti; tato komise nezaniká a kontinuálně pokračuje ve své činnosti i po zvolení nové rady obce.

1.2 Pravomoci dosavadních obecních orgánů

Dosavadní starosta bude ode dne voleb do zastupitelstva obce v souladu s § 107 zákona o obcích i nadále plnit své povinnosti (§ 103 zákona o obcích), a to – oproti právní úpravě platné před účinností zákona č. 298/2008 Sb. – bez jakéhokoli omezení, tedy v plném rozsahu³. Své povinnosti bude plnit i dosavadní **místostarosta**. Pokud ke dni voleb do zastupitelstev obcí působilo v obci více místostarostů, budou své povinnosti plnit všichni, přičemž dosavadního starostu budou v tomto období zastupovat za stejných podmínek jako před konáním voleb (§ 104 zákona o obcích). V obcích, v nichž je volena **rada obce**, bude v tomto období dosavadní rada i nadále vykonávat své pravomoci (§ 102a), a to i v případě, že v novém funkčním období již rada obce nebude volena. Pokud v obci nebyla přede dnem voleb rada obce volena, bude její zákonné pravomoci (bez omezení) ode dne voleb plnit dosavadní starosta (§ 102a odst. 4). **Dosavadní starosta, místostarosta i rada obce** vykonávají nejen pravomoci stanovené zákonem o obcích, ale též pravomoci stanovené těmito orgánům zvláštními zákony, což vyplývá z § 107 ve spojení s § 103 odst. 4 písm. h) a z § 102a odst. 1 ve spojení s § 102 odst. 2 písm. p) zákona o obcích. Dosavadní starosta nebo místostarosta

³ Vykonával-li ke dni voleb pravomoci starosty člen zastupitelstva obce podle § 103 odst. 6 zákona o obcích, vykonává tento člen zastupitelstva obce pravomoci starosty obce i ve volebním mezidobí (srov. § 107 zákona o obcích).

proto budou oprávněni např. přijímat prohlášení o uzavření manželství za podmínek stanovených v § 11a odst. 1 zákona 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění⁴.

Pravomoci dosavadní rady obce (a v obcích, v nichž nebyla přede dnem voleb do zastupitelstva obce rada volena pravomoci dosavadního starosty) se rozšiřují o pravomoc stanovit pravidla rozpočtového provizoria a o pravomoc schvalovat rozpočtová opatření (§ 102a odst. 2 až 4 zákona o obcích) v případě, že **nedošlo ke zvolení zastupitelstva obce, protože soud vyhověl návrhu na neplatnost voleb nebo hlasování nebo protože okrsková volební komise neodevzdala zápis o průběhu a výsledku hlasování**. K rozšíření pravomocí dochází ode dne právní moci rozhodnutí soudu (§ 102a odst. 2 zákona o obcích), resp. ode dne následujícího po dni, ve kterém skončila lhůta okrskové volební komisi k odevzdání zápisu o průběhu a výsledku hlasování (§ 102a odst. 3 zákona o obcích), a trvá až do dne, ve kterém se konalo ustavující zasedání zastupitelstva obce.

Na uvedené orgány **nepřecházejí vyhrazené pravomoci zastupitelstva obce podle § 84 odst. 2 a § 85 zákona o obcích** (s výjimkou stanovenou v § 102a odst. 2 a 3 zákona o obcích). Vyhrazené pravomoci zastupitelstva obce proto nelze v uvedeném období realizovat (až do ustavujícího zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce není orgán, který by mohl ve věcech uvedených v § 84 odst. 2 a § 85 zákona o obcích rozhodovat namísto zastupitelstva obce; není tedy možné rozhodovat např. o prodeji nemovitého majetku nebo schvalovat či měnit obecně závazné vyhlášky).

Dosavadní starosta, místostarosta i členové dosavadní rady obce plní své úkoly na základě zákonem uložené povinnosti, takže na jejich výkon nemohou „rezignovat“ a stejně tak nemohou být nově zvoleným zastupitelstvem obce „odvoláni“ (např. pokud by zastupitelstvo obce nezvolilo novou radu obce, ale do zvolení nové rady obce by chtělo pouze „odvolat“ některé členy dosavadní rady obce). Možnost odmítnout výkon pravomocí by připadala do úvahy pouze, pokud by nově zvolené zastupitelstvo záměrně a dlouhodobě odmítalo zvolit nové vedení obce. V podrobnostech srov. důvodová zpráva k novele č. 298/2008 Sb., k bodu 8 (§ 107), dostupná jako sněmovní tisk č. 519 V. volebního období Poslanecké sněmovny, <http://www.psp.cz>.

Přestože jsou dosavadní starosta (místostarosta) i rada obce nadány všemi pravomocemi jako v době před konáním voleb, je vhodné, aby své aktivity soustředili pouze na činnosti nezbytné a na rozhodnutí, jež nesnesou odkladu tak, aby závažnější rozhodnutí již činily nově zvolené obecní orgány.

⁴ Prohlášení o uzavření manželství nebude v tomto období možné učinit před pověřeným členem zastupitelstva obce, neboť dnem voleb došlo k zániku jeho mandátu a tím pádem i k zániku tohoto pověření (a to i kdyby byl znovu zvolen členem zastupitelstva obce).

1.3 Doba výkonu pravomocí dosavadními obecními orgány

Své povinnosti plní dosavadní starosta (místostarosta) i členové rady ode dne voleb do zastupitelstva obce až do zvolení nových orgánů, tedy do zvolení nového starosty nebo místostarosty, resp. rady obce.

- **Dosavadní starosta** přestává podle § 107 zákona o obcích vykonávat pravomoci starosty obce okamžikem zvolení nového starosty nebo alespoň místostarosty.
- **Dosavadní místostarosta** přestává vykonávat své pravomoci rovněž zvolením nového starosty nebo alespoň místostarosty (bylo-li místostarostů více, přestávají plnit své pravomoci zvolením starosty nebo alespoň jednoho „nového“ místostarosty).
- **Dosavadní rada** přestává podle § 102a zákona o obcích plnit své úkoly až okamžikem zvolení nové rady jako celku, tedy zvolením všech jejích členů (starosty, místostarosty a ostatních členů rady)⁵, případně zvolením starosty obce, pokud se v dané obci již v novém funkčním období nebude rada obce volit (§ 102a odst. 1).

V praxi se však mohou vyskytnout situace, v nichž při ustavujícím zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce nedojde k zvolení nových obecních orgánů, resp. situace, v nichž je zvolena pouze část nových obecních orgánů (např. není zvolen starosta, ale je zvolen místostarosta). Následující text se proto zabývá řešením takových situací:

- Pokud není při ustavujícím zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce zvolen ani starosta ani místostarosta, vykonávají své úkoly i nadále dosavadní starosta a dosavadní místostarosta, a to až do zvolení nového starosty či místostarosty na některém z dalších zasedání zastupitelstva obce.
- Pokud je zvolen starosta, ale není zvolen místostarosta, přestávají dosavadní starosta i dosavadní místostarosta okamžikem zvolení nového starosty vykonávat pravomoci podle § 107 zákona o obcích. Obec je proto spravována pouze novým starostou (funkce místostarosty zůstane neobsazena, a to až do zvolení místostarosty na některém z dalších zasedání zastupitelstva obce).
- Pokud není zvolen starosta, ale je zvolen pouze místostarosta, přestávají dosavadní starosta i dosavadní místostarosta okamžikem zvolení nového místostarosty vykonávat pravomoci podle § 107 zákona o obcích. Obec bude v takovém případě spravována pouze novým místostarostou (funkce starosty

⁵ Nestačí tedy, pokud nově zvolené zastupitelstvo určí, že ve funkčním období bude mít rada 9 členů a zvolí pouze 5 členů tak, aby rada byla usnášeníschopná. Dosavadní rada obce přestává vykonávat své pravomoci až okamžikem zvolení nové rady jako celku, tj. okamžikem zvolení posledního (zde devátého) člena nové rady.

nebude obsazena). Nový místostarosta bude vykonávat v plném rozsahu pravomoci starosty (na základě analogické aplikace § 103 odst. 6 zákona o obcích).

- Pokud byl v případě obcí, v nichž je volena rada obce, zvolen starosta a místostarosta, ale nikoli nová rada jako celek (tj. pokud by nebyli zvoleni všichni noví členové rady obce), vykonává své pravomoci i nadále „původní“ rada, a to v původním složení (tj. včetně dosavadního starosty i místostarosty, avšak pouze v pozici běžných členů rady obce). Obec je v takovém případě spravována novým starostou a místostarostou a dosavadní radou obce, přičemž nový starosta ani místostarosta se nestávají členy dosavadní rady obce (samozřejmě členy dosavadní rady mohou být *via facti* tím, že novým starostou nebo místostarostou je zvolen některý z dosavadních členů rady obce). Úkoly „starosty“ vůči dosavadní radě obce však plní nový starosta, takže radu svolává (§ 103 odst. 5 zákona o obcích) a podepisuje i zápis z její schůze (§ 101 odst. 3 zákona o obcích). Protože nově zvolený starosta není členem dosavadní rady, řídí schůzi rady obce ten z jejích členů, kterého tím rada pověřila (ledaže by nově zvolený starosta byl současně členem dosavadní rady obce, protože byl z jejích řad zvolen; v takovém případě by nově zvolený starosta rovněž schůzi rady obce řídil). Nově zvolený starosta má rovněž právo pozastavit výkon usnesení dosavadní rady obce podle § 105 zákona o obcích.

Je však třeba upozornit, že všichni nově zvolení členové rady, pokud budou z rozhodnutí zastupitelstva obce pro výkon této funkce dlouhodobě uvolněni, mají nárok na odměnu, a to již okamžikem svého zvolení, jak vyplývá z § 77 odst. 1 zákona o obcích (*odměna se uvolněnému členovi zastupitelstva obce poskytuje ode dne, kdy byl zvolen nebo jmenován do funkce, za kterou odměna náleží*), přestože dosud nebyla zvolena nová rada obce jako celek, tedy přestože se *de facto* neúčastní výkonu pravomocí rady obce. Obdobně platí i pro nově zvolené členy rady obce, pokud nejsou pro výkon této funkce dlouhodobě uvolněni (za předpokladu, že zastupitelstvo obce stanovilo odměnu i neuvolněným členům zastupitelstva). Zastupitelstvo obce ovšem může v takovém případě při určování uvolněných funkcí stanovit, že např. funkce člena rady obce bude vykonávána jako uvolněná až od okamžiku, kdy se nová rada obce ujme v souladu s § 102a zákona o obcích svých pravomocí. Obdobně lze postupovat i v případě odměny neuvolněným členům rady obce.

Příklad: Ustavující zasedání zastupitelstva obce zvolilo starostu, místostarostu a tři členy z pětičlenné rady. Zvolením starosty přestává dosavadní starosta a místostarosta plnit své úkoly. Zvolením posledního člena rady přestává dosavadní rada plnit své úkoly a je plně nahrazena nově zvolenou radou. Obec je spravována novým starostou, novým místostarostou a nově zvolenou radou obce.

Příklad: Ustavující zasedání zastupitelstva obce ne zvolilo ani starostu ani místostarostu, zvolilo však tři členy z pětičlenné rady. V takovém případě spravuje obec i nadále dosavadní starosta, dosavadní místostarosta i dosavadní rada obce v původním složení, a to až do zvolení nového starosty a místostarosty, kdy se ujme svých pravomocí nová rada obce.

Příklad: Ustavující zasedání zvolilo starostu a dva členy z pětičlenné rady, ne zvolilo místostarostu a pátého člena rady obce. Obec bude spravována novým starostou, (funkce místostarosty zůstane neobsazena) a dosavadní radou obce v původním složení (tj. ve složení dosavadní starosta a místostarosta – jako řadoví členové – a ostatní dosavadní členové rady obce). Jakmile zastupitelstvo obce zvolí místostarostu a pátého člena rady, přestává dosavadní rada vykonávat své pravomoci a svých úkolů se ujme nově zvolená rada.

Příklad: Ustavující zasedání zvolilo místostarostu a tři členy z pětičlenné rady, ne zvolilo starostu. Obec bude spravována novým místostarostou (funkce starosty zůstane neobsazena) a dosavadní radou obce v původním složení (tj. ve složení dosavadní starosta a místostarosta – jako řadoví členové – a ostatní dosavadní členové rady obce). Členy dosavadní rady se nestávají tři nově zvolení členové „nové“ rady obce. Jakmile zastupitelstvo obce zvolí starostu, bude obec plně spravována novými orgány, tj. starostou, místostarostou i nově zvolenou radou obce.

1.4 Nároky členů dosavadních obecních orgánů

Po celou dobu svého působení neztrácí dosavadní starosta, dosavadní místostarosta ani dosavadní členové rady nárok na odměnu. V případě dosavadního starosty nebo místostarosty tak vyplývá přímo z § 75 odst. 5 zákona o obcích, v případě ostatních členů rady z § 71 odst. 1 a § 72 zákona o obcích. Pokud byl starosta, místostarosta nebo člen rady pro výkon své funkce dlouhodobě uvolněn z pracovního nebo jiného obdobného poměru před konáním voleb, hledí se na něj po celou dobu výkonu pravomocí po dni voleb jako na dlouhodobě uvolněného (tzn., že z hlediska jeho zaměstnavatele trvá překážka v práci z důvodu obecného zájmu).

Nově zvolené zastupitelstvo obce přitom nemůže nároky dosavadního starosty nebo místostarosty (ani ostatních členů rady obce) měnit, protože zákon sám uvádí, že se těmto osobám poskytují odměny v dosavadní výši. Ze stejného důvodu nemůže nově zvolené zastupitelstvo obce změnit – proti vůli dosavadního starosty nebo místostarosty – povahu jimi vykonávané funkce, tedy nemůže učít, že např. dosavadní starosta obce, který funkci vykonával před volbami do zastupitelstva obce jako uvolněný člen zastupitelstva obce, již nadále nebude pro výkon pravomocí podle § 107 zákona o obcích uvolněn.

1.5 Správa obce v některých zvláštních případech

Pokud se v obci uskuteční volby, avšak z důvodů stanovených zákonem o volbách do zastupitelstev obcí nedojde ke zvolení zastupitelstva [soud vyhoví návrhu na určení neplatnosti voleb nebo hlasování nebo okrsková volební komise neodevzdá zápis o průběhu a výsledku hlasování; srov. § 54 odst. 1 písm. a) a b) zákona o volbách do zastupitelstev obcí], konají se v obci opakované volby nebo hlasování a dosavadní starosta, místostarosta (místostarostové) i dosavadní rada obce pokračují v plnění svých úkolů až do zvolení nového starosty, místostarosty a rady obce. Rada obce je navíc až do ustavujícího zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce, které vzejde z navazujících *opakovaných voleb* či *hlasování*, posílena o pravomoci stanovit pravidla rozpočtového provizoria a přijímat rozpočtová opatření (§ 102a odst. 2, 3 zákona o obcích). V obcích, v nichž rada není volena, budou tyto pravomoci náležet dosavadnímu starostovi (§ 102a odst. 4 zákona o obcích).

Jestliže se v obci „řádné“ volby vůbec neuskuteční pro nedostatek kandidátů (srov. § 23 odst. 8 zákona o volbách do zastupitelstev obcí), ustanovení § 107 ani § 102a zákona o obcích se neuplatní (podmínkou jejich aplikace totiž je, aby se v dané obci volby skutečně konaly). Funkce starosty, místostarosty i členů rady tedy v tomto případě zaniká spolu se zánikem jejich mandátů dnem vyhlášených voleb [uplynutím prvního dne vyhlášených voleb; srov. § 55 odst. 2 písm. d) zákona o volbách do zastupitelstev obcí⁶]. V takové obci proto bude **jmenován Ministerstvem vnitra správce obce podle § 98 odst. 1 písm. a) zákona o obcích** (a to nejdříve ode dne následujícího po dni voleb).

Pokud v konkrétní obci tato situace nastane, je vhodné co nejdříve vyrozumět odbor dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra (tel. 974 816 411 nebo e-mail: odbordk@mvr.cz) a dohodnout další postup, především postup při předání obce správci obce tak, aby přechod správy obce byl plynule zajištěn.

1.6 Správa obce ve „volebním mezidobí“ v otázkách a odpovědích

- **Předchozí zastupitelstvo obce schválilo uzavření smlouvy na prodej obecního pozemku, avšak k uzavření smlouvy před koncem funkčního období nedošlo. Může tuto smlouvu uzavřít dosavadní starosta, aniž by o jejím uzavření muselo znovu rozhodovat nově zvolené zastupitelstvo obce?**

⁶ Zatímco pro aplikaci § 107 a § 102a zákona o obcích je nutné, aby se v dané obci volby skutečně konaly, dochází k zániku mandátů členů zastupitelstva obce podle § 55 odst. 2 písm. d) zákona o volbách do zastupitelstev obcí dnem (v obci vyhlášených) voleb bez ohledu na to, zda se vyhlášené volby nakonec reálně konaly.

Ano. Usnesení schválená předchozím zastupitelstvem obce jsou v zásadě i platná a lze podle nich postupovat i v novém funkčním období, tedy i po zvolení nového zastupitelstva obce (výjimkou jsou některá usnesení, jejichž aplikovatelnost je z povahy věci nebo v důsledku formulace omezena jen na funkční období zastupitelstva, které je schválilo, např. rozhodnutí o uvolněných funkcích členů zastupitelstva obce nebo stanovení měsíčních odměn neuvolněným členům zastupitelstva obce). Jestliže tedy předchází zastupitelstvo obce schválení uzavření smlouvy na prodej pozemku, může podle daného usnesení dosavadní starosta dotčenou smlouvu uzavřít i po uplynutí funkčního období „schvalujícího“ zastupitelstva obce. Zvážení „vhodnosti“ postupovat podle usnesení přijatých předchozím zastupitelstvem bez jejich „potvrzení“ nově zvoleným zastupitelstvem obce je však již na novém vedení obce.

- **Jak bude probíhat správa obce ode dne voleb do zastupitelstva obce do zvolení nové rady obce v případě, že přede dnem voleb vykonávalo pravomoci rady obce z důvodu poklesu počtu jejích členů pod 5 zastupitelstvo obce na základě § 100 odst. 1 zákona o obcích (zastupitelstvo nepověřilo starostu výkonem některých pravomocí rady obce)?**

Nová pravidla pro správu obce v době tzv. „volebního mezidobí“, tj. v době ode dne voleb do zastupitelstva obce do zvolení nových obecních orgánů, byla zavedena novelou zákona o obcích č. 298/2008 Sb. Koncepční východisko této novely je založeno na požadavku, aby dosavadní volené obecní orgány (s výjimkou zastupitelstva obce), tj. starosta obce a rada obce (a kromě nich též místostarosta obce), plnily své zákonem stanovené úkoly až do zvolení nových obecních orgánů. Tyto úkoly přitom musí plnit ve stejném rozsahu a za stejných podmínek jako přede dnem voleb do zastupitelstva obce. Proto zůstávají zachovány i veškeré nároky členů těchto orgánů i „způsob“ výkonu jejich funkce, tedy to, zda svěřené úkoly budou ve volebním mezidobí plnit jako dlouhodobě uvolnění či nikoli.

Z uvedených důvodů jestliže přede dnem voleb došlo k poklesu počtu členů rady pod 5 a na nejbližším zasedání zastupitelstva obce nebyl tento počet doplněn alespoň na 5, trvají důsledky tohoto stavu, předvídané v § 100 odst. 1 zákona o obcích, i po dni voleb. „Neúplná“ rada obce tedy sice nezaniká (s ohledem na § 102a odst. 1 zákona o obcích), nemůže však vykonávat své pravomoci, neboť ty pozbyla na základě § 100 odst. 1 zákona o obcích ve prospěch zastupitelstva obce (pokud by byly přede dnem voleb „svěřeny“ starostovi obce, vykonával by je i po dni voleb do zastupitelstva obce v rozsahu tohoto svěření dosavadní a následně též nově zvolený starosta, a to až do zvolení nové rady obce). Protože dosavadní rada obce nezaniká, zůstává zachován i případný nárok jejích členů na měsíční odměnu (ten trvá až do zvolení nové rady obce jako celku).

Důsledky popsaného stavu se projeví v praktické rovině tím, že od „zániku“ původního zastupitelstva obce, k němuž dochází dnem voleb (tímto dnem zanikají mandáty všech jeho členů), nebudou pravomoci rady obce *fakticky vykonávány*, a to až do konání ustavujícího zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce (dosavadní rada tyto pravomoci pozbyla s ohledem na § 100 odst. 1 zákona o obcích a nově zvolené zastupitelstvo obce se nemůže sejít na svém zasedání dříve, než uplynou lhůty předvídané § 91 zákona o obcích).

- **Může zastupitelstvo obce vykonávat své pravomoci uvedené v § 84 odst. 2 a 85 zákona o obcích, přestože dosud nezvolilo nové obecní orgány, tj. novou radu obce, starostu ani místostarosty?**

Zákon o obcích v žádném ze svých ustanovení neomezuje pravomoc zastupitelstva obce v závislosti na zvolení či nezvolení ostatních obecních orgánů. Přestože tedy nově zvolené zastupitelstvo na ustavujícím zasedání nezvolí starostu, místostarostu ani ostatní členy rady obce, je oprávněno jednat a rozhodovat o všech záležitostech, které jsou mu zákonem o obcích nebo jinými právními předpisy svěřeny. Podotýkáme přitom, že i ustavující zasedání zastupitelstva obce může kromě volby obecních orgánů rozhodovat i jakékoli jiné záležitosti jako „běžné“ zasedání.

- **V jakém rozsahu může dosavadní rada obce přijímat v době „volebního mezidobí“ rozpočtová opatření na základě zmocnění zastupitelstvem obce, plynoucího z § 102 odst. 2 písm. a) zákona o obcích?**

Zákon o obcích v § 102 odst. 2 písm. a) svěřuje do vyhrazené pravomoci rady obce *pravomoc zabezpečovat hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, provádět rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce*. Zastupitelstvo obce pověřuje radu obce k přijímání rozpočtového opatření usnesením, které je vzhledem ke své povaze aplikovatelné i v novém funkčním období (ledaže byla jeho aplikovatelnost zastupitelstvem omezena), neboť neřeší konkrétní individuální situaci, ale svěřuje radě obce pravomoc obecně pro předem neurčený okruh případů (pokud by byla rada zmocněna k rozpočtovému opatření jen *ad hoc*, pak by samozřejmě jeho přijetím bylo usnesení vykonáno a jeho další užití by nebylo možné). To znamená, že dosavadní rada obce může podle tohoto pověření postupovat i v době volebního mezidobí.

2. POSTUP PŘI SVOLÁVÁNÍ USTAVUJÍCÍHO ZASEDÁNÍ ZASTUPITELSTVA OBCE

Právní úprava v zákoně o obcích:

§ 91

(1) Ustavující zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce svolává dosavadní starosta po uplynutí lhůty pro podání návrhu soudu na neplatnost voleb nebo neplatnost hlasování tak, aby se konalo do 15 dnů ode dne uplynutí této lhůty, a jestliže byl návrh na neplatnost voleb nebo na neplatnost hlasování podán, do 15 dnů ode dne právní moci rozhodnutí soudu o posledním z podaných návrhů, pokud žádnému z podaných návrhů nebylo vyhověno. Ustavujícímu zasedání předsedá zpravidla dosavadní starosta, případně nejstarší člen zastupitelstva obce do doby, než je zvolen starosta nebo místostarosta. Na ustavujícím zasedání zastupitelstva obce se volí starosta, místostarosta a další členové rady obce.

(2) Jestliže se ustavující zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce nekona-
lo ve lhůtě podle odstavce 1, svolá je po uplynutí této lhůty Ministerstvo vnitra, ledaže soud vyhověl návrhu na neplatnost voleb nebo na neplatnost hlasování. Informaci o svolání ustavujícího zasedání zastupitelstva obce zveřejní Ministerstvo vnitra v rozsahu stanoveném v § 93 po dobu v tomto ustanovení stanovenou na své úřední desce.

Podle § 91 zákona o obcích svolává ustavující zasedání zastupitelstva obce dosavadní starosta (případně místostarosta) tak, aby se konalo do **15 dnů ode dne uplynutí zákonné lhůty pro podání návrhu soudu na neplatnost voleb nebo hlasování**⁷. K jeho svolání však **může přistoupit až poté, kdy lhůta pro podání návrhu soudu na neplatnost voleb nebo hlasování již marně uplynula**.

Lhůta pro podání návrhu na neplatnost voleb nebo hlasování je 10 dní a počíná ode dne následujícího po dni vyhlášení výsledků voleb Státní volební komisí. To znamená, že první den lhůty je den následující po dni vyhlášení výsledků voleb (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 51 zákona o volbách do zastupitelstev obcí). Návrh na neplatnost voleb nebo hlasování se podává místně příslušnému krajskému soudu a musí být podán tak, aby byl nejpozději v poslední den lhůty doručen soudu, a to do 16:00 (srov. § 67 odst. 3 zákona o volbách do zastupitelstev obcí).

⁷ Pokud konec lhůty podle § 91 odst. 1 zákona o obcích připadne na sobotu, neděli nebo svátek, končí lhůta pro konání ustavujícího zasedání zastupitelstva obce nejbližším následujícím pracovním dnem.

2.1 Zjištění, zda byl podán návrh soudu na neplatnost voleb nebo hlasování

Dosavadní starosta musí po uplynutí 10. dne ode dne vyhlášení výsledků voleb Státní volební komisí zjistit u příslušného krajského soudu (v případě voleb do zastupitelstva hlavního města Prahy a městských částí u Městského soudu v Praze), **zda byl podán návrh na neplatnost voleb nebo hlasování** (kontakty na krajské soudy uvádíme v příloze tohoto materiálu).

Příklad: Volby do zastupitelstev obcí jsou vyhlášeny na pátek a sobotu 10. a 11. října 2014⁸. Pokud by Státní volební komise vyhlásila výsledky voleb dne 14. října 2014, bude prvním dnem desetidenní lhůty pro podání návrhu na neplatnost voleb nebo hlasování 15. říjen 2014 a tato lhůta proto skončí dne 24. října 2014 v 16:00. Dosavadní starosta obce proto musí až po uplynutí této lhůty zjistit dotazem u příslušného soudu, zda návrh na určení neplatnosti voleb nebo hlasování byl podán, protože návrh soudu může být podán až do jejího posledního okamžiku (např. doručení datovou schránkou).

2.2 Svolání ustavujícího zasedání v případě, že návrh na neplatnost voleb nebo hlasování nebyl podán

Pokud návrh na neplatnost voleb nebo hlasování nebyl v zákonné lhůtě podán, musí dosavadní starosta **svolat ustavující zasedání tak, aby se konalo do 15 dnů ode dne, ve kterém uplynula desetidenní lhůta pro podání návrhů na neplatnost voleb nebo hlasování soudu** (tj. do 25 dnů od vyhlášení výsledků voleb státní volební komisí; 10 + 15 dnů)⁹. Zároveň však platí, že ke svolání ustavujícího zasedání nelze přistoupit dříve, **než uplyne lhůta pro podání uvedených návrhů soudu** (lhůta končí 10. dnem v 16:00, po tomto okamžiku již ustavující zasedání svolat lze).

Příklad: Volby do zastupitelstev obcí jsou vyhlášeny na pátek a sobotu 10. a 11. října 2014. Pokud by Státní volební komise vyhlásila výsledky voleb dne 14. října 2014, bude prvním dnem desetidenní lhůty pro podání návrhu na neplatnost voleb nebo hlasování 15. říjen 2014 a tato lhůta proto skončí dne 24. října 2014 v 16:00. Jestliže nebyl návrh na neplatnost voleb nebo hlasování v obci X před uplynutím této lhůty podán, lze ustavující zasedání svolat nejdříve 24. října 2014 po 16:00.

Z ustanovení § 93 odst. 1 zákona o obcích však zároveň vyplývá povinnost, aby (jakékoli) zasedání zastupitelstva obce, tedy i ustavující zasedání, bylo svolá-

⁸ Rozhodnutí prezidenta o vyhlášení voleb do zastupitelstev obcí a měst bylo publikováno ve Sbírce zákonů pod č. 112/2014 dne 20. června 2014 (částka 47).

⁹ Zákon o obcích požaduje, aby se zasedání **konalo** do 15 dnů, nikoli, aby bylo do 15 dnů „pouze“ **svoláno**.

no nejméně 7 dní přede dnem svého konání¹⁰, neboť zákon po tuto dobu ukládá, aby na úřední desce obecního úřadu byla zveřejněna informace o době, místě a o navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva (výjimkou jsou samozřejmě situace uvedené v § 93 odst. 2 zákona o obcích v době krizového stavu). To znamená, že **ustavující zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce se může konat nejdříve osmým dnem po uplynutí zákonné lhůty pro podání návrhu na neplatnost voleb nebo hlasování** (lhůta končí v 16:00, proto ke zveřejnění informace podle § 93 odst. 1 zákona o obcích může dojít i v tento den po 16:00, takže prvním kalendářním dnem započitatelným do sedmi dní pro zveřejnění informace je den následující po jejím zveřejnění).

Příklad: Volby do zastupitelstev obcí budou vyhlášeny na pátek a sobotu 10. a 11. října 2014¹¹. Pokud by Státní volební komise vyhlásila výsledky voleb dne 14. října 2014, bude prvním dnem desetidenní lhůty pro podání návrhu na neplatnost voleb nebo hlasování 15. říjen 2014 a tato lhůta proto skončí dne 24. října 2014 v 16:00. Jestliže návrh na neplatnost voleb nebo hlasování nebyl podán, je nejbližším termínem pro konání ustavujícího zasedání 1. listopadu 2014. Jestliže se ustavující zasedání má v tomto termínu uskutečnit, musí dosavadní starosta obce svolat ustavující zasedání zastupitelstva obce již dne 24. října 2014, a to po 16:00 (v tomto okamžiku musí být zveřejněna informace podle § 93 odst. 1 zákona o obcích).

Vzhledem k zákonným lhůtám dále platí, že **ustavující zasedání musí být svoláno** – má-li se konat do zákonem stanovených patnácti dní ode dne uplynutí lhůty pro soudní napadení výsledků voleb – **nejpozději sedmý den po dni, v němž uplynula lhůta pro podání návrhu soudu na neplatnost voleb nebo hlasování (tj. nejpozději sedmý den musí být na úřední desce obecního úřadu zveřejněna informace podle § 93 odst. 1 zákona o obcích)**¹².

Příklad: Volby do zastupitelstev obcí budou vyhlášeny na pátek a sobotu 10. a 11. října 2014¹³). Pokud by Státní volební komise vyhlásila výsledky voleb dne 14. října 2014, bude prvním dnem desetidenní lhůty pro podání návrhu na neplatnost voleb nebo hlasování 15. říjen 2014 a tato lhůta proto skončí dne 24. října 2014 v 16:00. Jestliže nebyl návrh na neplatnost voleb nebo hlasování podán, musí

10 K počítání této doby srov. aktualizované stanovisko odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra č. 2/2008, dostupné na <http://www.mvcr.cz/odk2/soubor/2-2008-pdf.aspx>. **Text tohoto metodického materiálu záměrně vychází z předpokladu, že informace podle § 93 odst. 1 zákona o obcích bude na úřední desce zveřejňována 7 celých kalendářních dní (nezapočítává proto dny vyvěšení a sejmutí na úřední desce).**

11 Materiál v příkladech prozatím vychází z možného termínu konání voleb; ty však ke dni vydání tohoto doporučení vyhlášeny nebyly a uvedený údaj je třeba brát jen jako orientační.

12 Tzn., že informace musí být na úřední desce zveřejněna nejpozději 17. den ode dne vyhlášení výsledků voleb Státní volební komisí.

13 Materiál v příkladech prozatím vychází z možného termínu konání voleb; ty však ke dni vydání tohoto doporučení vyhlášeny nebyly a uvedený údaj je třeba brát jen jako orientační.

dosavadní starosta obce svolat ustavující zasedání tak, aby se konalo nejpozději 10. listopadu 2014 (poslední den patnáctidenní lhůty pro jeho konání připadá na sobotu 8. listopadu 2014, takže zákonná lhůta skončí až nejbližší následující pracovní den, tedy v pondělí dne 10. listopadu 2014). Protože oznámení o konání ustavujícího zasedání zastupitelstva obce musí být na úřední desce zveřejněno nejméně 7 dní před jeho konáním, pak mělo-li by se ustavující zasedání konat až v poslední den zákonné lhůty (10. listopadu 2014), musí být oznámení na úřední desce obecního úřadu zveřejněno nejpozději 2. listopadu 2014.

2.3 Svolání ustavujícího zasedání v případě, že byl podán návrh na neplatnost voleb nebo hlasování

Pokud návrh na neplatnost voleb nebo hlasování byl v zákonné lhůtě podán, ustavující zasedání se nesvolává a je třeba vyčkat na rozhodnutí soudu o tomto návrhu (soud musí ze zákona rozhodnout do 20 dnů ode dne doručení návrhu; srov. § 90 odst. 3 s. ř. s.)¹⁴.

1. Jestliže soud návrhu nevyhoví, svolá dosavadní starosta **ustavující zasedání tak, aby se konalo do 15 dnů ode dne právní moci rozhodnutí soudu** [usnesení soudu nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.), které lze zjistit na internetové stránce Ministerstva spravedlnosti – „elektronické úřední desce“ příslušného krajského soudu]. To znamená, že **ke svolání zasedání musí dojít nejpozději sedmý den po dni nabytí právní moci rozhodnutí soudu** (nejpozději v tento den musí být na úřední desce zveřejněna informace podle § 93 odst. 1 zákona o obcích). Pokud bylo podáno více návrhů, počíná lhůta pro svolání ustavujícího zasedání zastupitelstva ode dne právní moci rozhodnutí soudu o posledním z podaných návrhů. V podrobnostech k počítání lhůt viz předchozí kapitola.

2. Jestliže soud návrhu vyhoví, ke zvolení nového zastupitelstva nedošlo a ustavující zasedání se nekoná. Dosavadní starosta, místostarosta a případně rada dál pokračují ve výkonu svých pravomocí, které jsou v případě dosavadní rady obce (dosavadního starosty obce v obcích, v nichž nebyla přede dnem voleb rada obce volena) posíleny o pravomoc přijímat rozpočtová opatření a o pravomoc stanovit pravidla rozpočtového provizoria (§ 102a zákona o obcích), a to ode dne právní moci rozhodnutí soudu do dne, v němž se konalo ustavující zasedání zastupitelstva obce zvoleného v *opakovaných volbách* nebo po *opakovaném hlasování* (srov. § 54 odst. 2 zákona o volbách do zastupitelstev obcí, podle něhož vyhláší opakované volby nebo opakované hla-

¹⁴ Pokud by návrh soudu na neplatnost voleb nebo hlasování byl podán až po uplynutí zákonné lhůty, nebrání podání takového návrhu, aby dosavadní starosta obce ustavující zasedání svolal a aby se ustavující zasedání konalo (zákon jeho svolání podmiňuje uplynutím lhůty pro podání návrhu na neplatnost hlasování nebo voleb, resp. tím, že návrh v této lhůtě nebyl podán).

sování ministr vnitra do 30 dnů poté, kdy mu bylo oznámeno usnesení soudu, jímž soud vyhověl návrhu na neplatnost voleb nebo hlasování).

Poznámka: Jestliže nedošlo ke zvolení zastupitelstva obce, protože okrsková volební komise neodevzdala zápis o průběhu a výsledku hlasování podle § 43 odst. 2 zákona o volbách do zastupitelstev obcí [§ 54 odst. 1 písm. c) zákona o volbách do zastupitelstev obcí], ustavující zasedání se nekoná (ministr vnitra v tomto případě vyhláší opakované hlasování). Ode dne následujícího po dni, v němž skončila lhůta okrskové volební komisi k předání zápisu, dochází k rozšíření pravomocí dosavadní rady obce podle § 102a odst. 3 zákona o obcích.

2.4 Důsledky porušení § 91 zákona o obcích

1. Pokud dosavadní starosta svolá ustavující zasedání v rozporu s § 91 odst. 1 zákona o obcích před uplynutím lhůty pro podání návrhu soudu na neplatnost voleb nebo hlasování:

Jestliže nebyl soudu v zákonné lhůtě žádný návrh na určení neplatnosti voleb nebo hlasování podán, nebude mít popsané porušení zákona za následek „neplatnost“ nebo „neúčinnost“ svolání ustavujícího zasedání a tedy ani „nezákonnost“ konaného zasedání (porušení § 91 odst. 1 zákona o obcích má povahu porušení procesní povinnosti, která nemá přímý dopad na zákonost usnesení přijatých na ustavujícím zasedání).

Jestliže byl v zákonné lhůtě podán návrh na určení neplatnosti voleb nebo hlasování podání a starosta by tuto skutečnost zjistil až po svolání ustavujícího zasedání, měl by svolané ustavující zasedání zrušit, přičemž postupuje přiměřeně podle § 93 odst. 1 zákona o obcích, tedy zveřejněním informace o zrušení ustavujícího zasedání (není již nutné splnit 7 denní lhůtu zveřejnění na úřední desce).

Pokud by se ustavující zasedání uskutečnilo, přestože byl návrh soudu na neplatnost voleb nebo hlasování podán, bude pro posouzení „účinků“ ustavujícího zasedání záležet na tom, zda soud neplatnost voleb nebo hlasování vyslovil. Pokud soud vyhověl návrhu na neplatnost voleb nebo hlasování, má se za to, že ke zvolení zastupitelstva nedošlo (srov. § 54 odst. 1 zákona o volbách do zastupitelstev obcí), takže ani jeho ustavující „zasedání“ nemůže být považováno za zasedání zastupitelstva obce jako orgánu obce a ani „usnesení“ na něm přijatá nemají žádnou právní relevanci (tj. např. nedošlo ke zvolení nových obecních orgánů). Pokud by však soud návrh zamítl, bylo by možno považovat ustavující zasedání za uskutečněné se všemi právními důsledky, neboť porušení § 91 odst. 1 zákona o obcích nevyvolává nezákonnost přijatých usnesení ani „neúčinnost“ zasedání (viz výše). To ovšem samozřejmě nevylučuje možný vznik odpovědnosti za porušení § 91 odst. 1 zákona o obcích, např. pokud by v důsledku tohoto postupu vznikla obci škoda. Je proto vždy

vhodné, aby dosavadní starosta obce, jakmile zjistí, že svolal ustavující zasedání, ačkoli byl podán návrh soudu na neplatnost voleb nebo hlasování, toto svolané zasedání zrušil a vyžkal rozhodnutí soudu.

Na uvedené závěry přitom nemá vliv, zda se ustavující zasedání uskutečnilo ještě před uplynutím lhůty pro podání návrhu soudu na neplatnost voleb nebo hlasování, nebo až po uplynutí této lhůty.

2. Pokud dosavadní starosta ustavující zasedání svolal v rozporu s § 91 odst. 1 zákona o obcích tak, že se bude konat později než 15 dnů od uplynutí lhůty pro podání návrhu na neplatnost hlasování nebo voleb:

Oprávnění dosavadního starosty svolat (ustavující) zasedání zastupitelstva obce nezaniká uplynutím lhůt daných v § 91 odst. 1 zákona o obcích (oprávnění svolat zasedání zastupitelstva totiž vyplývá přímo z § 103 odst. 5 zákona o obcích). Proto i v případě, že dosavadní starosta obce poruší zákon a svolá ustavující zasedání tak, že se uskuteční až po uplynutí 15 denní lhůty, nelze na takové zasedání pohlížet jako na zasedání uskutečněné v rozporu se zákonem a na usnesení na něm přijatá jako na usnesení (z tohoto důvodu) nezákonná.

3. Pokud dosavadní starosta ustavující zasedání v rozporu s § 91 odst. 1 zákona o obcích vůbec nesvolá:

Podle § 91 odst. 2 zákona o obcích svolá ustavující zasedání Ministerstvo vnitra, a to po uplynutí patnáctidenní lhůty pro konání ustavujícího zasedání. Ministerstvo vnitra však tuto svou pravomoc neuplatní, jestliže dosavadní starosta před její realizací ustavující zasedání sám svolá, byť by se tak stalo po překročení lhůty dané § 91 zákona o obcích (tedy pokud by dosavadní starosta svolal ustavující zasedání v rozporu s § 91 odst. 1 zákona o obcích až po uplynutí patnáctidenní lhůty pro jeho konání).

Uvedená pravomoc ministerstva je v praxi realizována jen v případě úplné nečinnosti dosavadního starosty. Ministerstvo vnitra přistupuje k realizaci této pravomoci buď na základě poznatků z vlastní činnosti nebo na základě podnětu jakékoli osoby (je-li důvodný).

2.5 Otázky a odpovědi ke svolání ustavujícího zasedání

• Může ustavující zasedání svolat namísto dosavadního starosty dosavadní místostarosta, který v § 91 odst. 1 zákona o obcích není výslovně uveden?

Ano, může, pokud dosavadní starosta nevykonává své pravomoci, protože podle § 107 zákona o obcích *nevykonává-li dosavadní starosta své pravomoci podle věty první, vykonává je dosavadní místostarosta, a je-li dosavadních místostarostů více, ten, kterého přede dnem voleb pověřilo zastupitelstvo obce zastupováním starosty, jinak ten, kterého pověřil dosavadní starosta.*

Výrazem „nevykonává“ přitom nelze rozumět pouze situaci, v níž funkce dosavadního starosty není obsazena (např. starosta přede dnem voleb rezignoval) nebo v níž dosavadní starosta např. po dobu pracovní neschopnosti či dovolené své pravomoci podle § 107 zákona o obcích nemůže uplatňovat, ale též situace, při nichž dosavadní starosta své pravomoci odmítá realizovat. Dosavadní místostarosta je na základě § 107 zákona o obcích oprávněn namísto nečinného dosavadního starosty obce svolat postupem daným § 91 odst. 1 zákona o obcích ustavující zasedání zastupitelstva obce.

- **Je důvodem pro „odložení“ ustavujícího zasedání zastupitelstva obce též podání návrhu na neplatnost volby kandidáta, když § 91 odst. 1 zákona o obcích takovou situaci výslovně nezohledňuje?**

Ustanovení § 91 odst. 1 zákona o obcích ukládá svolat ustavující zasedání zastupitelstva obce po uplynutí lhůty pro podání *návrhu na neplatnost voleb* nebo *hlasování* tak, aby se konalo do patnácti dnů ode dne uplynutí této lhůty a byl-li takový návrh podán, do 15 dnů ode dne právní moci rozhodnutí soudu, jímž podanému návrhu nebylo vyhověno. Toto pravidlo přitom vychází z § 54 odst. 1 písm. a) zákona o volbách do zastupitelstev obcí, podle něhož pokud soud shledá oprávněným *návrh na neplatnost voleb* nebo *hlasování*, nedošlo ke zvolení zastupitelstva obce a konají se opakované volby nebo hlasování.

Zákon o volbách do zastupitelstev obcí ovšem kromě návrhu na neplatnost voleb nebo hlasování zná ještě třetí soudní prostředek ochrany ve věcech volebních, jímž je *návrh na neplatnost volby kandidáta* (srov. § 60 zákona o volbách do zastupitelstev obcí). Důsledkem vyhovění takovému návrhu však není nezvolení zastupitelstva jako celku a opakované volby nebo hlasování, ale „pouze“ nezvolení daného kandidáta, na jehož místo proto nastupuje další kandidát z dané kandidátní listiny (srov. § 53 zákona o volbách do zastupitelstev obcí). To znamená, že podání *návrhu na neplatnost volby kandidáta* není důvodem pro nekonání ustavujícího zasedání zastupitelstva obce ve smyslu § 91 odst. 1 zákona o obcích a ustavující zasedání mělo být v takovém případě svoláno tak, aby se konalo do patnácti dnů ode dne marného uplynutí lhůty pro podání návrhu soudu na neplatnost voleb nebo hlasování.

Může nastat situace, v níž by se ustavující zasedání uskutečnilo v době, kdy by soud dosud o podaném návrhu na neplatnost volby kandidáta pravomocně nerozhodl, taková situace ovšem nebrání konat ustavující zasedání zastupitelstva obce. Záleží na úvaze svolaného zastupitelstva obce, zda v zasedání bude pokračovat a provede volbu obecních orgánů nebo zda zasedání z důvodu podaného návrhu soudu ukončí a uloží starostovi obce, aby svolal zasedání nové (zejména bude záležet na „politickém rozložení sil“ v zastupitelstvu obce, přičemž k ukončení zasedání by mělo smysl přistoupit jen tehdy, jestliže by k přijímání jednotlivých rozhodnutí mělo docházet převahou jediného – u soudu zpochybněného – hlasu).

- **Musí být každý člen zastupitelstva obce předem písemně pozván na ustavující zasedání zastupitelstva obce?**

Ustavující zasedání zastupitelstva obce, které je svoláváno podle § 91 odst. 1 zákona o obcích, podléhá identickému „právnímu režimu“ jako jakékoli jiné zasedání (samozřejmě až na zákonem stanovené výjimky). To mj. znamená, že toto zasedání musí být svoláno postupem stanoveným v zákoně o obcích. Zákon o obcích přitom konkrétní úkon pro svolání (ustavujícího) zasedání zastupitelstva obce neupravuje, a proto se za takový považuje zveřejnění informace podle § 93 odst. 1 zákona o obcích. Podle tohoto ustanovení *obecní úřad informuje o místě, době a navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva obce*, přičemž tuto informaci musí vyvěsit na úřední desce obecního úřadu alespoň 7 dní před zasedáním zastupitelstva obce. Zákon však výslovně nepožaduje, aby na zasedání zastupitelstva obce byli individuálně písemně zváni jednotliví členové zastupitelstva obce, takže – jakkoli je taková praxe vhodná a doporučeníhodná –, nelze v nezasilání písemné pozvánky členům zastupitelstva obce shledávat porušení zákona. Mohlo by se ovšem jednat o porušení jednacího řádu, pokud by povinnost „individuální pozvánky“ ukládal jednací řád zastupitelstva obce.

- **Jak se počítá sedmidenní doba zveřejnění informace na úřední desce podle § 93 odst. 1 zákona o obcích?**

Zákon o obcích způsob počítání doby zveřejnění informace neupravuje. Optimální je, pokud bude informace na úřední desce zveřejněna celých 7 dní před konáním zasedání. To znamená, že do jejího plynutí by neměl být započítán den zveřejnění a den sejmutí informace z úřední desky. Z tohoto pravidla vychází i toto metodické doporučení.

Je nicméně **nutné upozornit, že Nejvyšší správní soud, který se výkladem dotčeného ustanovení v minulosti zabýval, dospěl k závěru, podle něhož lze do plynutí této doby započítat den zveřejnění informace na úřední desce i den jejího sejmutí z úřední desky**. Srov. právní věta a odůvodnění rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. května 2010, **č. j. 8 Ao 1/2007-94**:

„II. V případě zveřejnění informace o konání zasedání zastupitelstva je účelu zveřejnění informace dosaženo i tehdy, kdy se do doby zveřejnění informace započítá den, kdy byla informace o konání zasedání zveřejněna. Na základě zveřejnění informace o místě, době a programu totiž nezačíná běžet žádná lhůta ke splnění povinnosti, a není proto důvodu aplikovat § 40 odst. 1 písm. a) správního řádu z roku 2004.“

„Nejvyšší správní soud se v rozsudku ze dne 24. 10. 2007, čj. 2 Ao 2/2007 - 73, č. 1462/2008 Sb. NSS, zabýval v souvislosti s otázkou účinnosti opatření obecné povahy výkladem § 12 obecního zřízení. Dospěl k závěru, že pokud bylo opatření obecné povahy vyvěšeno na úřední desce obecního úřadu včetně dne vyvěšení

a dne, kdy bylo sňato, předepsaných 15 dnů, jedná se o vyvěšení řádné. Konstatoval, že „[u]stanovení § 40 odst. 1 písm. a), část věty před středníkem, správního řádu, podle něhož pokud je provedení určitého úkonu v řízení vázáno na lhůtu, nezapočítává se do běhu lhůty den, kdy došlo ke skutečnosti určující počátek lhůty, není v daném případě použitelné, neboť se vztahuje na lhůty k provedení úkonu v řízení, zatímco zde jde publikaci opatření obecné povahy“. Za situace, kdy Nejvyšší správní soud při řešení otázky vyvěšení samotného opatření obecné povahy odmítl výklad, podle kterého by se den vyvěšení nepočítal do doby 15 dnů k řádnému vyvěšení podmiňující účinnost opatření obecné povahy, nepokládá za důvodné postupovat odlišně v případě zveřejnění informace o konání zasedání zastupitelstva. V posuzovaném případě z ničeho nevyplývá, že by došlo ke zkrácení práv veřejnosti účastnit se zasedání. Ze zápisu ze zasedání plyne, že k předloženému územnímu plánu proběhla diskuze, které se účastnili i zástupci z řad veřejnosti. Rovněž podle teorie správního práva „[l]ze soudit, že samotná skutečnost, kdy by informace nebyla zveřejněna způsobem předpokládaným v § 93 odst. 1, tzn. v zákonem stanovené struktuře a po stanovenou dobu, neměla mít za následek nezákonnost usnesení přijatých na zasedání zastupitelstva, pokud by občané obce měli reálnou možnost dozvědět se o připravovaném zasedání zastupitelstva jiným způsobem“ (viz Vedral, J., Váňa, L., Břeň, J., Pšenička, S. Zákon o obcích (obecní zřízení). 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2008, s. 502).“

Ministerstvo tedy nebude při výkonu kontroly a dozoru považovat za porušení zákona, pokud by informace byla na úřední desce zveřejněna sedm dní včetně dne zveřejnění a dne sejmutí z úřední desky. Takový postup však nedoporučuje, a to s ohledem na relativně krátkou zákonem stanovenou dobu zveřejnění a na zabezpečení reálné možnosti všech se s termínem zasedání seznámit.

Lze doplnit, že případné nesplnění celé doby pro zveřejnění informace je pak třeba posuzovat podle míry „narušení“ požadavku veřejnosti zasedání zastupitelstva obce.

- **Jaké důsledky nastanou, pokud informace o ustavujícím zasedání neoznačovala zasedání jako „ustavující“ a na úřední desce byla zveřejněna pouze pět dní namísto zákonem požadovaných sedmi?**

Zákon o obcích výslovně neukládá, aby informace o zasedání zastupitelstva obce vždy uváděla „typ“ zasedání (ustavující, náhradní, řádné apod.). Absence takového údaje tedy nemůže být považována za porušení zákona (§ 93 odst. 1). Nezveřejnění informace po dobu sedmi dnů, ale po dobu kratší, pak je porušením § 93 odst. 1 zákona o obcích, nikoli však vždy s důsledky rovnajícími se „neúčinností“ svolání. Vždy bude záležet na tom, zda byl zachován požadavek veřejnosti zasedání. V podrobnostech odkazujeme na stanoviska odboru dozoru a kontroly veřejné správy č. 1 a 2/2008, publikovaná na <http://www.mvcr.cz>, rubrika „stanoviska odboru“.

- **Dosavadní starosta naší obce svolal ustavující zasedání zveřejněním informace na úřední desce podle § 93 odst. 1 zákona o obcích, tuto informaci však omylem nezveřejnil též způsobem umožňujícím dálkový přístup na „elektronické úřední desce“. Konalo se ustavující zasedání řádně nebo jsou usnesení na něm přijatá neplatná?**

Ustanovení § 26 odst. 1 správního řádu ukládá, aby obsah úřední desky byl zveřejněn též způsobem umožňujícím dálkový přístup (hoví se o tzv. „elektronické úřední desce“). Porušení této povinnosti však má za následek „neúčinnost zveřejnění“ jen tehdy, jestliže zákon takovou sankci stanoví výslovně. Protože v případě informace uvedené v § 93 odst. 1 zákona o obcích takové ustanovení není, nemá nezveřejnění informace o svolání ustavujícího zasedání též na „elektronické úřední desce“ za následek neúčinnost svolání (bude se nicméně jednat o porušení § 26 odst. 1 správního řádu). V podrobnostech lze rovněž odkázat na závěr poradního sboru ke správnímu řádu č. 14, který je dostupný na internetové stránce Ministerstva vnitra (<http://www.mvcr.cz>).

- **Je nutné svolat ustavující zasedání zastupitelstva obce, pokud nově zvolené zastupitelstvo obce v důsledku podaných rezignací pokleslo pod 5?**

Ano, ustavující zasedání musí být i přesto svoláno. Ustanovení § 91 odst. 1 zákona o obcích v takovém případě žádnou výjimku nepředpokládá. Na zasedání by přinejmenším měli složit slib zbylí členové zastupitelstva obce a mohou být projednávány další otázky, které nejsou vyloučeny § 90 zákona o obcích.

- **Podle § 91 odst. 1 zákona o obcích musí být ustavující zasedání zastupitelstva obce svoláno po uplynutí lhůty pro podání návrhu soudu na neplatnost voleb nebo hlasování (ta činí 10 dní ode dne vyhlášení výsledků voleb Státní volební komisí) tak, aby se konalo nejpozději do 15 dnů ode dne uplynutí této lhůty. Pokud patnáctý den připadne na sobotu, neděli nebo svátek, uplatní se pravidlo, podle něhož v takovém případě lhůta skončí až nejbližší následující pracovní den?**

Zákon o obcích na tuto otázku výslovnou odpověď nedává, domníváme se nicméně, že i pro lhůtu stanovenou v § 91 odst. 1 zákona o obcích je na místě uplatnit obecná pravidla pro počítání času v právu. To znamená, že připadne-li patnáctý den na sobotu, neděli nebo svátek, uplyne lhůta v takovém případě až nejbližším následujícím pracovním dnem.

3. PRŮBĚH USTAVUJÍCÍHO ZASEDÁNÍ

Právní úprava v zákoně o obcích:

§ 91

(1) Ustavující zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce svolává dosavadní starosta po uplynutí lhůty pro podání návrhu soudu na neplatnost voleb nebo neplatnost hlasování tak, aby se konalo do 15 dnů ode dne uplynutí této lhůty, a jestliže byl návrh na neplatnost voleb nebo na neplatnost hlasování podán, do 15 dnů ode dne právní moci rozhodnutí soudu o posledním z podaných návrhů, pokud žádnému z podaných návrhů nebylo vyhověno. Ustavujícímu zasedání předsedá zpravidla dosavadní starosta, případně nejstarší člen zastupitelstva obce do doby, než je zvolen starosta nebo místostarosta. Na ustavujícím zasedání zastupitelstva obce se volí starosta, místostarosta a další členové rady obce.

(2) Jestliže se ustavující zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce nekona-
lo ve lhůtě podle odstavce 1, svolá je po uplynutí této lhůty Ministerstvo vnitra, ledaže soud vyhověl návrhu na neplatnost voleb nebo na neplatnost hlasování. Informaci o svolání ustavujícího zasedání zastupitelstva obce zveřejní Ministerstvo vnitra v rozsahu stanoveném v § 93 po dobu v tomto ustanovení stanovenou na své úřední desce.

3.1 Obecně k průběhu ustavujícího zasedání

- **Program ustavujícího zasedání** připravuje dosavadní rada obce, resp. dosavadní starosta tam, kde se rada obce nevolí (§ 102 odst. 1 zákona o obcích). Povinnou součástí programu je složení slibu členů zastupitelstva obce (s ohledem na § 69 odst. 2 zákona o obcích), dále volba starosty, místostarosty a ostatních členů rady obce (s ohledem na § 91 odst. 1 zákona o obcích). Na ustavujícím zasedání by mělo dojít též ke zřízení finančního a kontrolního výboru (s ohledem na § 117 odst. 2 zákona o obcích; v podrobnostech viz otázky na konci této kapitoly). Jestliže má dojít k přiznání odměn neuvolněným členům zastupitelstva obce již ode dne ustavujícího zasedání, je třeba, aby i o této otázce zastupitelstvo obce rozhodlo (a to alespoň rozhodnutím o tom, že se bude nově zvoleným členům zastupitelstva vyplácet měsíční odměna „v dosavadní výši“, avšak pro toto volební období od nově stanoveného data).¹⁵ Stejně tak by zastupitelstvo obce mělo rozhodnout o tom, které funk-

¹⁵ Podle § 77 odst. 2 zákona o obcích se *odměna se neuvolněnému členovi zastupitelstva obce poskytuje ode dne, který stanoví zastupitelstvo obce*. Není však přípustné nárok přiznat zpětně, neboť z povahy měsíční odměny jakožto plnění vázaného na rozhodnutí zastupitelstva vyplývá, že nárok na ně může vzniknout nejdříve dnem přijetí rozhodnutí. Zastupitelstvo obce tedy může nárok na měsíční odměnu neuvolněným členům zastupitelstva obce přiznat nejdříve ode dne přijetí takového rozhodnutí, tedy ode dne ustavujícího zasedání (je třeba, aby usnesení zastupitelstva obce stanovilo přesný okamžik vzniku nároku).

ce budou vykonávány jako uvolněné, neboť v této otázce nelze bez dalšího vycházet z určení uvolněných funkcí z předchozího funkčního období (svou povahou se totiž jedná o rozhodnutí, jejichž aplikovatelnost je omezená právě na funkční období konkrétního zastupitelstva obce). Ustavující zasedání je „zasedáním zastupitelstva obce“, takže i na něm lze projednávat v případě potřeby jakékoli další otázky (např. na návrh podaný nově zvolenými členy zastupitelstva obce).

- **Ustavujícímu zasedání předsedá** zpravidla dosavadní starosta (i když nebyl zvolen členem nového zastupitelstva), případně nejstarší člen nově zvoleného zastupitelstva do doby, než je zvolen nový starosta nebo místostarosta. To ovšem nevylučuje, aby zastupitelstvo dříve, než přistoupí k volbě starosty nebo místostarosty, pověřilo vedením zasedání jinou osobu¹⁶ (zákonu o obcích dokonce neodporuje, byť by se jednalo o řešení neobvyklé, pokud zasedání povede i osoba, která není členem zastupitelstva obce).
- Nově zvolené zastupitelstvo obce je v zásadě vázáno všemi usneseními a rozhodnutími předchozího zastupitelstva (do doby, než tato usnesení změní nebo zruší), tedy i jednacím řádem zastupitelstva obce (§ 96 zákona o obcích). To znamená, že ustavující zasedání nemusí znovu schvalovat nový jednací řád a postupuje podle předchozího jednacího řádu (ledaže jej již na ustavujícím zasedání změní nebo rozhodne o *ad hoc* odlišném postupu oproti úpravě obsažené v jednacím řádu). Výjimkou z vázanosti usneseními z předchozího volebního období jsou ta usnesení, která jsou svou povahou omezena pouze na funkční období konkrétního zastupitelstva.
- Zasedání obvykle zahajuje dosavadní starosta, který nejdříve zjistí, zda je zastupitelstvo usnášeníschopné. Na ustavujícím zasedání musí následovat složení slibu členů zastupitelstva (§ 69 odst. 2 zákona o obcích). Po jeho složení by měli být určení ověřovatelé zápisu a zapisovatel (mohou být určení předsedajícím nebo zvoleni zastupitelstvem, přičemž ani ověřovatelé ani zapisovatel nemusejí být členy zastupitelstva obce) a schválen program ustavujícího zasedání (v podobě zveřejněné na úřední desce, resp. v podobě doplněné o případné další návrhy podané členy zastupitelstva obce). Zákon nepožaduje, aby byla volena mandátová, volební či návrhová komise (jedná se o fakultativní *ad hoc* vytvářené pomocné orgány zastupitelstva obce). Zákon předpokládá, že ustavující zasedání bude volit starostu, místostarostu a další členy rady obce (pokud se tak ovšem nestane, nenastává žádná „sankce“ – dosavadní starosta, místostarosta a rada nadále vykonávají své pravomoci dle § 107 a § 102a zákona o obcích – srov. výše). Po zvolení starosty nebo místostarosty mu dosavadní starosta nebo nejstarší člen zastupitelstva předá vedení zasedání.

¹⁶ Pověřit jinou osobu, aby vedla ustavující zasedání, může i předsedající svým opatřením (ledaže by jednací řád světoval takové opatření výlučně rozhodnutí zastupitelstva). Pokud by však s opatřením předsedajícího některý z členů zastupitelstva nesouhlasil, mělo by o něm „s konečnou platností“ rozhodnout zastupitelstvo svým hlasováním.

- **Složení slibu se obvykle provádí tak, že ten, kdo zasedání zastupitelstva řídí, slib nejdříve přečte** (znění slibu je uvedeno v § 69 odst. 2¹⁷). Jednotliví členové zastupitelstva jsou pak povinni (jednotlivě) pronést slova „slibuji“ před zastupitelstvem a potvrdit složení slibu svým podpisem, což se obvykle činí na zvláštní listině, která v záhlaví obsahuje text slibu a dále jména jednotlivých členů zastupitelstva obce s vyznačením místa pro jejich podpis. Tato listina bývá přílohou zápisu z ustavujícího zasedání zastupitelstva. Pokud by člen zastupitelstva odmítl slib složit nebo by tak učinil s výhradou, je třeba tuto skutečnost poznamenat v zápise ze zasedání (i v listině osvědčující složení slibu).
- **Mandát nově zvoleným členům zastupitelstva vzniká již zvolením, k němuž dojde ukončením hlasování (§ 69 odst. 1 zákona o obcích a § 55 odst. 1 zákona o volbách do zastupitelstev obcí).** Již od tohoto okamžiku mají členové zastupitelstva plná práva a povinnosti, i když dosud nesložili slib. Pouze v případě, že budou na zasedání zastupitelstva vyzváni k jeho složení a složení slibu odmítnou nebo tak učiní s výhradou, pak jim mandát tímto okamžikem zaniká a na jejich místa nastupují (dnem následujícím) náhradníci.
- Nově zvolení členové zastupitelstva obce obdrží osvědčení o zvolení, a to nejpozději do prvního zasedání zastupitelstva. Osvědčení vydává registrační úřad, jímž je obecní úřad v obcích, v nichž jsou zřizovány alespoň dva odbory; pro ostatní obce plní tuto úlohu pověřený obecní úřad. Osvědčení o zvolení se zpravidla předává před ustavujícím zasedáním, je-li obec sama registračním úřadem (§ 53 zákona o volbách do zastupitelstev obcí). Pokud nikoli, je vhodné dohodnout konkrétní způsob předávání osvědčení s pověřeným obecním úřadem.

3.2 Průběh ustavujícího zasedání v otázkách a odpovědích

- **Může vést ustavující zasedání zastupitelstva obce jiná osoba než dosavadní starosta obce nebo nejstarší člen zastupitelstva obce?**

Ustanovení § 91 odst. 1 zákona o obcích uvádí, že ustavujícímu zasedání předsedá **zpravidla** dosavadní starosta, případně nejstarší člen zastupitelstva obce. Zastupitelstvo obce proto může svým usnesením určit, že ustavující zasedání povede jiná osoba (např. na návrh některého z členů zastupitelstva obce, o němž musí být vždy dáno hlasovat). Pověřit jinou osobu vedením ustavujícího zasedání by mohl i sám předsedající v rámci svých oprávnění řídit jednání, pokud by však některý z členů zastupitelstva obce s takovým opatřením nesouhlasil, rozhodlo by o tomto pověření „s konečnou platností“ zastupitelstvo obce svým hlasováním. Je vhodné, aby ustavujícímu zasedání by měl

17 „Slibuji věrnost České republice. Slibuji na svou čest a svědomí, že svoji funkci budu vykonávat svědomitě, v zájmu obce (města, městyse) a jejích (jeho) občanů a řídit se Ústavou a zákony České republiky.“

předsedat některý z členů zastupitelstva obce, zákon nicméně nevylučuje ani takovou variantu, aby zasedání řídila osoba, která není členem tohoto orgánu.

- **Musí být složení slibu členů zastupitelstva obce provedeno dříve, než je schvalován program ustavujícího zasedání?**

Podle ustanovení § 55 odst. 1 zákona o volbách do zastupitelstev obcí (a identicky z § 69 odst. 1 zákona o obcích) vzniká mandát člena zastupitelstva obce zvolením, k němuž dochází ukončením hlasování (tedy v případě voleb ve 14:00). Od tohoto okamžiku je člen zastupitelstva obce nadán všemi právy a povinnostmi, které jednotlivé zákony s jeho mandátem spojují, tedy včetně práva volit a hlasovat na zasedání zastupitelstva obce (srov. § 82 zákona o obcích). Oproti tomu složení slibu je zákonem o volbách do zastupitelstev obcí chápáno jako podmínka pro další trvání mandátu, nikoli však jako podmínka pro jeho vznik (srov. § 55 odst. 1 písm. a) zákona o volbách do zastupitelstev obcí). Zákon o obcích pouze ukládá, aby složení slibu člena zastupitelstva obce bylo učiněno na začátku prvního zasedání, jehož se tento člen účastní (§ 69 odst. 2 zákona o obcích), což obvykle znamená již na ustavujícím zasedání zastupitelstva obce.

S ohledem na výše uvedené tedy platí, že na ustavujícím zasedání zastupitelstva obce musí být zařazeno složení slibu členů zastupitelstva obce, nikoli však nutně jako první bod programu či jako „zvláštní bod“, který by předcházel schválení programu. Pokud tedy ustavující zasedání nejdříve schválilo program a až následně přistoupilo ke skládání slibů svých členů, nelze takový postup považovat za odporující zákonu. Ministerstvo vnitra doporučuje z důvodu vhodnosti předřadit složení slibu před první bod programu, tedy před schvalování programu ustavujícího zasedání, neboť složení slibu se do značné míry svým významem vymyká jakékoli jiné projednávané věci (při skládání slibu navíc nedochází k žádnému „rozhodování zastupitelstva“). Pokud se však zastupitelstvo konkrétní obce či města rozhodne, že složení slibu zařadí až po schválení programu, je takový postup možný.

- **Jak skládá předsedající slib? Může jej složit spolu s ostatními zastupiteli nebo je třeba, aby slib složil až do rukou nově zvoleného starosty obce?**

Způsob složení slibu předsedajícím zastupitelstva obce není v zákoně o obcích předmětem zvláštní úpravy, takže i předsedající zasedání (je-li samozřejmě členem zastupitelstva) může složit svůj slib spolu s ostatními členy zastupitelstva obce (srov. § 69 zákona o obcích). Některé obce však užívají praxi, při níž nejdříve složí slib všichni členové zastupitelstva do rukou předsedajícího (dosavadního starosty), následně je volen nový starosta, který se po svém zvolení ujme vedení zasedání a do jehož rukou proto následně předsedající složí slib. Ani takový postup není v rozporu se zákonem a v žádném případě na něj nelze pohlížet jako na postup, při kterém by dotčený člen zastupitelstva odmítl slib složit.

- **Je člen zastupitelstva obce povinen zúčastnit se ustavujícího zasedání zastupitelstva obce? Pokud se člen zastupitelstva obce ustavujícího zasedání nezúčastnil, jakým způsobem má složit slib?**

Zákon o obcích v ustanovení § 83 odst. 1 ukládá členům zastupitelstva obce zúčastňovat se zasedání zastupitelstva obce, nestanoví však, že by se zasedání, byť se jedná o ustavující zasedání, mohlo konat jen za přítomnosti všech jeho členů. Naopak z § 92 odst. 1 zákona o obcích vyplývá, že zastupitelstvo obce (tedy i ustavující zasedání) je usnášeníschopné za přítomnosti alespoň nadpoloviční většiny všech jeho členů.

Podle § 69 odst. 2 zákona o obcích skládá člen zastupitelstva obce slib na začátku prvního zasedání, jehož se po svém zvolení (případně po svém nástupu do funkce, pokud se jím stal z pozice náhradníka) zúčastní. Jestliže se tedy člen zastupitelstva nemůže např. z důvodu nemoci zúčastnit ustavujícího zasedání, složí slib na nejbližším následujícím zasedání zastupitelstva, jehož se zúčastní. Podotýkáme přitom, že podle § 55 odst. 1 zákona o volbách do zastupitelstev obcí vzniká mandát člena zastupitelstva zvolením (nikoli tedy až složením slibu), takže již od svého zvolení je člen zastupitelstva obce oprávněn realizovat veškerá práva a povinnosti, která s jeho mandátem souvisejí (zejména srov. § 82 a 83 zákona o obcích).

- **Jeden z členů zastupitelstva obce namísto slova „slibuji“ uvedl při skládání slibu slova „Ano, souhlasím“. Lze považovat takovou situaci za nesložení slibu nebo složení slibu s výhradou?**

Ustanovení § 69 odst. 3 zákona o obcích uvádí, že člen zastupitelstva obce skládá slib před zastupitelstvem obce pronesením slova „slibuji“. Člen zastupitelstva obce potvrdí složení slibu svým podpisem. Pokud tedy člen zastupitelstva obce namísto slova „slibuji“ uvedl jiné slovo, nepochybně tím nedošlo k naplnění litery zákona. Z hlediska dopadů je však nutné posuzovat, zda vyjádření člena zastupitelstva obce se slibem znamená konstatování „bezvýhradného souhlasu“ s jeho obsahem, nebo nikoli. Pokud ano, a to je i posuzovaná situace, ke složení slibu došlo platně. Na tuto skutečnost lze přitom usuzovat nejen z prohlášení člena zastupitelstva obce, ale též z jeho podpisu, jímž se složení slibu potvrzuje.

- **Je nově zvolené zastupitelstvo obce vázáno jednacím řádem schváleným předchozím zastupitelstvem? Musí přijmout nový jednací řád?**

Podle § 96 zákona o obcích vydává zastupitelstvo obce jednací řád, v němž upraví podrobnosti o svém jednání. Obecně přitom platí, že usnesení zastupitelstva obce (s výjimkou usnesení, která mají ze své podstaty omezenou aplikovatelnost) jsou „platná“ i po skončení funkčního období daného zastupitelstva, což znamená, že podle těchto usnesení mohou a musejí postupovat i nově zvolené obecní orgány. Takovým usnesením je právě jednací řád zastupitelstva obce (ten je jako jakékoli jiné rozhodnutí zastupitelstva přijímán jeho

usnesením). Jinak řečeno i nově zvolené zastupitelstvo obce je vázáno jednacím řádem předchozího zastupitelstva obce, a to až do doby, kdy jej samo změní či nahradí novým jednacím řádem.

- **Kdo má právo podávat návrhy na zvolení starostou, místostarostou nebo členem rady obce?**

Ustavující zasedání zastupitelstva obce je zasedáním tohoto orgánu a pro jeho konání se proto uplatňují identická pravidla jako v případě jakéhokoli jiného zasedání zastupitelstva. Pro podávání návrhů na ustavujícím zasedání je proto třeba vycházet z ustanovení § 94 zákona o obcích, podle něhož mají právo předkládat návrhy k zařazení na pořad jednání zastupitelstva obce jeho členové, rada obce a výbory, přičemž o zařazení návrhů přednesených v průběhu zasedání rozhodne zastupitelstvo obce. To znamená, že navrhopvat kandidáty do funkcí v orgánech obce a ve výborech zastupitelstva obce může mj. kterýkoli člen zastupitelstva, tedy i dosavadní starosta obce, je-li členem nového zastupitelstva. Může přitom navrhopvat sebe sama na zvolení např. do funkce starosty obce, a stejně tak pro sebe může hlasovat, neboť zákon o obcích výslovně zákaz podávání takových návrhů nebo hlasování „pro sebe“ nestanoví. Není přitom relevantní, z jaké kandidátní listiny byl zvolen ani zda „náleží“ k většině či menšině v zastupitelstvu.

- **Musí být na ustavujícím zasedání zastupitelstva obce zvolena mandátová, návrhová a volební komise?**

Zákon o obcích ustavování mandátové, volební či návrhové komise na ustavujícím či jakémkoli jiném zasedání zastupitelstva obce nepředpokládá (neupravuje). Není tedy vyloučeno, že zastupitelstvo obce si podle *ad hoc* potřeby, podle místní zvyklosti, na základě jednacího řádu nebo na základě individuálního rozhodnutí takový pomocný orgán či pomocné orgány vytvoří, jeho povinností však takový postup není. Úkolem *volební komise* přitom bývá dohled na průběhem hlasování (typicky v případě tajného hlasování), úkolem *návrhové komise* bývá příprava formulace návrhů usnesení předkládaných zastupitelstvu obce ke schválení a úkolem *mandátové komise* bývá „ověření“ existence mandátů u jednotlivých členů zastupitelstva obce před tím, než složí slib. Všechny tyto úkony však může činit též předsedající či zastupitelstvem konkrétně pověřená jedna osoba.

Pokud jde o úkol mandátové komise „ověřit“ existenci mandátu, podotýkáme, že člen zastupitelstva obce se před složením slibu obvykle prokazuje osvědčením vydaným podle § 53 zákona o volbách do zastupitelstev obcí. Existenci mandátu však lze v případě nutnosti ověřit i jakýmkoli jiným způsobem, který je v dané situaci dostatečně průkazný.

- **Za jakých podmínek je ustavující zasedání usnášeníschopné?**

Zákon o obcích stanoví pravidla pro usnášeníschopnost zasedání zastupitelstva obce (tedy včetně ustavujícího zasedání) a pro přijetí usnesení v § 92

odst. 3 a § 87. Zastupitelstvo obce je usnášeníschopné, je-li přítomna alespoň nadpoloviční většina všech jeho členů a usnesení je platně přijato, pokud pro něj rovněž hlasovala nadpoloviční většina všech jeho členů. Pokud se ze sedmičlenného zastupitelstva nedostaví na ustavující zasedání tři jeho členové, je zastupitelstvo usnášeníschopné a může platně přijímat usnesení (pro musí hlasovat všichni čtyři přítomní členové).

Odlíšná situace ovšem samozřejmě nastane, pokud někteří členové zastupitelstva se předem vzdají svých funkcí (mandát zaniká uplynutím dne, kdy byla písemná rezignace předána starostovi) a na jejich místo nenastoupí náhradníci. Pokud tak učiní tři členové sedmičlenného zastupitelstva a náhradníci nenastupují, nastanou důsledky předvídané v § 90 zákona o obcích (omezení pravomocí tohoto orgánu). Pokud náhradníci nastoupí [jejich členství v zastupitelstvu vzniká dnem následujícím po dni, v němž předchozí člen zastupitelstva obce doručil písemnou rezignaci v souladu s § 55 odst. 1 písm. b) zákona o volbách do zastupitelstev obcí], k poklesu pravomocí zastupitelstva obce nedochází. K nastupování náhradníků srov. též § 56 zákona o volbách do zastupitelstev obcí.

- **Musí být na ustavujícím zasedání zvolen starosta i místostarosta? Porušíme zákon, pokud se nám nepodaří zvolit např. místostarostu obce?**

Zákon o obcích předpokládá v § 91 odst. 1, že na ustavujícím zasedání dojde k volbě starosty a místostarosty. To ovšem neznamená, že tito funkcionáři musejí být na ustavujícím zasedání zvoleni. Zákon volbu totiž pouze „předpokládá“, tj. ukládá otevřít příslušný bod na ustavujícím zasedání zastupitelstva obce. Může proto dojít k situaci, v níž nebude zvolen ani starosta ani místostarosta, stejně tak jako k situaci, v níž bude zvolen jen starosta a nikoli místostarosta nebo naopak.

Pokud se ovšem některého funkcionáře zvolit nepodaří, měla by být taková volba zařazena na další zasedání zastupitelstva obce. Může samozřejmě nastat i situace, při níž se zastupitelstvo opakovaně není schopné na zvolení místostarosty shodnout. V takovém případě nebude funkce místostarosty obsazena (nejedná se přitom o porušení zákonné povinnosti, neboť zákon výslovně povinnost zvolit místostarostu obce neukládá) a starosta tudíž nemůže být zastupován. Je možné *ad hoc* pověřovat některé členy zastupitelstva zastupováním starosty v případě nutnosti, toto zastupování však musí vždy vycházet z rozhodnutí zastupitelstva obce.

Jestliže ustavující zasedání zvolí starostu a nikoli místostarostu, pak v souladu s § 107 zákona o obcích zanikla povinnost dosavadnímu starostovi i místostarostovi vykonávat funkce a obci bude nadále spravovat jen nově zvolený starosta. V případě jeho nepřítomnosti či nemoci ovšem při nezvolení místostarosty nebude v obci žádná osoba, která by mohla starostu na základě zákona

zastoupit, takže úkony, které vyžadují provedení starostou, nebude možné realizovat „v zastoupení“ jinou osobou.

- **Musí volba starosty a místostarosty probíhat veřejně nebo existuje možnost tajné volby? Pokud ano, za jakých podmínek?**

Zákon o obcích stanoví v § 93 odst. 3 zásadu veřejnosti zasedání zastupitelstva obce, která se vztahuje i na tu jeho část, v níž dochází k hlasování. Pro naplnění principu „veřejnosti hlasování“ členů zastupitelstva obce je ovšem dostatečné, je-li znám konečný výsledek hlasování (srov. § 95 odst. 1 zákona o obcích), není však nezbytné, aby členové zastupitelstva individuálně vyjádřili svou vůli veřejným hlasováním. Z hlediska způsobu volby starosty uvedené znamená, že zastupitelstvo obce hlasuje v zásadě veřejně, ledaže tajnou volbu stanoví jednací či volební řád zastupitelstva nebo pokud o ní rozhodne zastupitelstvo svým *ad hoc* přijatým usnesením (současné ale platí, že stanoví-li jednací řád tajnou volbu, pak má-li probíhat volba veřejná, je třeba, aby o změně způsobu volby opět rozhodlo zastupitelstvo obce).

Způsob tajné volby zákon nestanoví a opět bude záležet na rozhodnutí zastupitelstva (event. na akceptovaném postupu předsedajícího) nebo na praxi v obci zastávané. Zpravidla obdrží každý člen zastupitelstva obce hlasovací lístek se všemi kandidáty, přičemž zaškrtnutím jednoho z těchto jmen vyslovuje svou vůli. Pokud by lístek odevzdal prázdný či s více označenými kandidáty, je třeba tento hlasovací lístek považovat za „neplatný“ a odevzdaný hlas by nebyl započítán. Není praktické vybavit členy zastupitelstva samostatným hlasovacím lístkem pro každého kandidáta, neboť by se mohlo stát, že by došlo k odevzdání více hlasovacích lístků než je počet členů zastupitelstva, takže by taková volba byla celá neplatná.

Ustanovení § 87 zákona o obcích podmiňuje platné přijetí jakéhokoli rozhodnutí zastupitelstva obce, včetně volby funkcionáře obce, souhlasem nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva obce. Toto pravidlo přitom platí bez ohledu na způsob volby, tedy bez ohledu na to, zda je volba prováděna tajně či veřejně. V případě devíticenného zastupitelstva obce tedy musí např. pro zvolení starosty hlasovat nejméně pět členů tohoto orgánu. Nelze tudíž stanovit, že automaticky „vyhrává“ kandidát s lepším výsledkem (musel by zároveň splnit požadavek, aby dosáhl nadpoloviční většiny hlasů všech členů zastupitelstva obce).

- **Má člen zastupitelstva obce právo před volbou starosty vyjádřit své stanovisko k navrženému kandidátovi?**

Člen zastupitelstva obce má stejně jako každý občan obce právo vyjadřovat na zasedání zastupitelstva obce svá stanoviska k projednávaným věcem. V případě občanů obce toto právo vyplývá přímo z § 16 odst. 2 písm. c) zákona o obcích, v případě členů zastupitelstva obce sice není výslovně v zákoně uvedeno, jedná se však o esenciální a nezpochybnitelnou součást jejich mandátu

(nehledě na to, že prakticky každý člen zastupitelstva obce by měl být současně občanem obce). Aby právo vyjadřovat na zasedání zastupitelstva obce stanoviska k projednávaným věcem bylo účinně realizováno, je samozřejmě nezbytné, aby občan obce nebo člen zastupitelstva obce mohl své stanovisko prezentovat dříve, než zastupitelstvo rozhodne, tj. než přistoupí k hlasování o navrženém usnesení.

Pokud však občan obce své právo zneužívá např. tím, že narušuje průběh zasedání zastupitelstva obce, může zastupitelstvo obce v jednacím řádu nebo *ad hoc* přijatým usnesením např. přiměřeně omezit délku každého vystoupení k jednotlivému bodu programu (toto opatření může za daných podmínek učinit i předsedající zasedání). Předsedající zasedání rovněž může osobě, která ruší průběh zasedání, odejmout slovo. V podrobnostech lze odkázat na metodický materiál zpracovaný naším odborem k některým otázkám jednání zastupitelstva obce, který je dostupný na internetové stránce našeho odboru <http://www.mvcr.cz/odk> (jedná se o doporučení č. 2).

- **Může člen zastupitelstva obce hlasovat sám pro sebe?**

Zákon o obcích v žádném ze svých ustanovení nevylučuje, aby kandidát na funkci starosty či místostarosty hlasoval sám „pro sebe“ (stejně tak ani nevylučuje, aby sám sebe do této funkce navrhl). Tento zákaz přitom nevyplyvá ani z § 83 odst. 2 zákona o obcích (srov. dále).

- **Může být místostarostou obce zvolen zaměstnanec obce, který působí jako účetní?**

Zákon o obcích nevylučuje, aby místostarosta obce současně vykonával účetní práce pro obec. Není proto ani vyloučeno, aby místostarosta obce byl současně zaměstnancem obce, který má v pracovní náplni účetní práce (z hlediska předmětu činnosti zde není dána ani neslučitelnost funkcí ve smyslu § 5 odst. 2 a 3 zákona o volbách do zastupitelstev obcí, neboť účetní práce jsou činnostmi v samostatné a nikoli v přenesené působnosti). Pro úplnost pouze upozorňujeme, že při souběhu funkce místostarosty obce a účetní obce je nutné zamezit souběhu činností ve smyslu § 26 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), v platném znění.

- **Může vykonávat funkci místostarosty obce vykonávat ředitel základní školy zřízené jako příspěvková organizace obce, nebude docházet ke střetu zájmů?**

Zákon o volbách nestanoví jako důvod pro neslučitelnosti funkce člena zastupitelstva obce výkon funkce ředitele příspěvkové organizace – ředitele školy, takže obě funkce spojit lze. Spojení funkce místostarosty obce a ředitele příspěvkové organizace (školy) je pak dle našeho názoru rovněž přípustné. „Střet zájmů“ je řešen zákonem č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, v platném znění a dále v ustanovení § 83 odst. 2 zákon o obcích. Ani jeden z uvedených

právních předpisů však nestanoví překážku pro možnost vykonávat funkci místostarosty obce a současně ředitele základní školy. Případný střet zájmů, který by mohl vzniknout v souvislosti s konkrétním rozhodováním, je pak nutné řešit v souladu s § 8 zákona o střetu zájmů, resp. § 83 odst. 2 zákona o obcích (v zásadě se omezuje na oznámení existence možného střetu zájmů a na „osobním rozhodnutí“ člena zastupitelstva obce, zda se zúčastní hlasování a rozhodování v dané záležitosti).

- **Za jakých podmínek může předsedající používat při ustavujícím zasedání závěsný odznak?**

Užívání závěsného odznaku je upraveno v § 108 zákona o obcích (*Starosta má právo užívat při významných příležitostech a občanských obřadech závěsný odznak. Závěsný odznak má uprostřed velký státní znak a po obvodu odznaku je uveden název Česká republika. Rada obce může stanovit, v kterých případech může tento odznak užívat jiný člen zastupitelstva obce nebo tajemník obecního úřadu.*). Užívání závěsného odznaku pověřeným členem zastupitelstva obce je závislé na rozhodnutí rady obce (starosty obce v obcích, v nichž není rada obce volena). Dotčené ustanovení přitom umožňuje různé varianty takového pověření, a proto i postup, při kterém rada obce obecně stanoví případy, v nichž může jakýkoli člen zastupitelstva užívat závěsný odznak, je přípustný.

- **Ustavující zasedání zastupitelstva obce zvolilo starostu a místostarostu a následně přistoupilo k volbě zbývajících tří členů rady obce, které vybíralo celkem ze čtyř kandidátů. Protože první tři kandidáti, o nichž bylo postupně hlasováno, získali každý nadpoloviční většinu všech hlasů, zastupitelstvo obce již o zbývajícím čtvrtém kandidátovi nehlasovalo. Byl tento postup správný?**

Zákon o obcích konkrétní způsob volby členů rady obce neupravuje. Pokud probíhá veřejné hlasování o jednotlivých kandidátech na tuto funkci, jsou v souladu s § 87 zákona o obcích zvoleni ti kandidáti, pro jejichž zvolení se vždy vyslovil nadpoloviční počet všech členů zastupitelstva obce. Jakmile byl takto zvolen potřebný počet členů rady obce, je rada obce ustavena a v dané věci lze rozhodování zastupitelstva obce považovat za ukončené (volba byla „provedena“). Z tohoto důvodu již proto není třeba dále hlasovat o ostatních navržených kandidátech (ledaže by zastupitelstvo obce předem stanovilo např. v jednacím nebo volebním řádu způsob volby, při které se o všech navržených kandidátech hlasuje a za zvolené se považují ti kandidáti, kteří obdrželi nejvíce hlasů z nadpoloviční většiny všech kandidátů).

Identický závěr platí i pro volbu ostatních představitelů obce, např. starosty a místostarosty obce. Jakmile je určitý kandidát zvolen, není třeba hlasovat o zbývajících kandidátech, protože v dané věci již zastupitelstvo obce vyjádřilo hlasováním svou vůli (nadpoloviční většinou svých členů zvolilo starostu nebo místostarostu).

- **Ustavující zasedání ne zvolilo starostu ani místostarostu, takže bylo ukončeno. V jaké lhůtě je nutné svolat další zasedání k opakované volbě starosty a místostarosty? Jedná se o další ustavující zasedání?**

Zákon o obcích neupravuje speciální opatření pro situace, v nichž na ustavujícím zasedání zastupitelstva obce nedošlo ke zvolení starosty a místostarosty obce, zejména nestanoví zvláštní povinnost svolat v určité lhůtě „náhradní“ ustavující zasedání. Uplatní se proto obecné pravidlo plynoucí z § 92 odst. 1 zákona o obcích, podle něhož se zastupitelstvo schází podle potřeby, nejméně však jedenkrát za tři měsíce. Je nicméně vhodné, aby dosavadní starosta obce svolal další („běžné“) zasedání zastupitelstva obce k volbě nového starosty a místostarosty obce co nejdříve tak, aby obec mohla být plnohodnotně spravována novým vedením (přitom musí být splněna povinnost daná § 93 odst. 1 zákona o obcích, tj. povinnost zveřejnit informaci na úřední desce alespoň sedm dní předem). Nebude se však jednat o ustavující zasedání, které bylo ukončeno (přestože nedošlo ke zvolení nových obecních orgánů).

- **Je možné ustavující zasedání přerušit např. do druhého dne? Pokud ano, za jakých podmínek?**

Zákon o obcích neupravuje institut „přerušení zasedání“. Jedná se však o procedurální opatření, které lze považovat v rámci oprávnění zastupitelstva obce stanovit si vlastní pravidla svého jednání za opatření přípustné. Podmínky pro přerušení zasedání by měly být stanoveny jednacím řádem. Pokud taková úprava v jednacím řádu není, lze přijetí daného opatření považovat za součást oprávnění předsedajícího. Jestliže proti jeho opatření některý ze členů zastupitelstva obce vznesl „protest“, je třeba, aby zastupitelstvo obce o takovém opatření rozhodlo hlasováním. Pokud má dojít k přerušení zasedání do druhého dne (a dále), měla by být v zájmu zajištění veřejnosti přerušného zasedání zveřejněna informace o tomto opatření na úřední desce způsobem obdobným postupu podle § 93 odst. 1 zákona o obcích (samozřejmě není nutné zachovat zákonnou sedmidenní dobu zveřejnění informace).

- **Při ustavujícím zasedání zastupitelstva naší obce odmítli tři jeho členové složit slib. Zbývajících čtyři členové slib složili a přistoupili k volbě starosty a místostarosty. Lze takovou volbu považovat za platnou, jestliže starosta i místostarosta byli zvoleni všemi čtyřmi „zbývajícími“ členy zastupitelstva obce?**

Podle § 55 odst. 2 písm. a) zákona o volbách do zastupitelstev obcí zaniká mandát člena zastupitelstva obce odmítnutím složení slibu nebo jeho složením s výhradou, tedy okamžikem, kdy člen zastupitelstva vyjádří svou vůli nesložit slib nebo kdy tento slib složí s výhradou. Náhradníkovi však vzniká členství v zastupitelstvu obce až dnem následujícím, jak vyplývá z § 56 zákona o volbách do zastupitelstev obcí. V uvedeném případě proto počet členů zastupitelstva obce poklesl v průběhu ustavujícího zasedání pod pět.

Z hlediska pravomocí zastupitelstva obce po tomto „poklesu“ počtu jeho členů je rozhodující ustanovení § 90 zákona o obcích, podle něhož (ve vztahu k posuzované záležitosti) poklesne-li počet členů zastupitelstva obce pod 5 a zastupitelstvo nemůže být doplněno z náhradníků, nemůže rozhodovat v záležitostech uvedených v § 84 odst. 2 a § 85, tedy typicky nemůže volit starostu ani místostarostu. K omezení pravomocí zastupitelstva obce ovšem dochází jen tehdy, jestliže na dané kandidátní listině (listinách) není dostatek náhradníků, aby zastupitelstvo obce mohlo být doplněno alespoň na pět. Naopak, jestliže jsou na kandidátní listině (listinách) náhradníci v dostatečném počtu tak, aby počet členů zastupitelstva mohl být doplněn nad pět, pak k omezení pravomocí zastupitelstva obce ve smyslu § 90 zákona o obcích nedošlo, byť by v aktuálním okamžiku bylo složeno pouze ze čtyř svých členů. Takové zastupitelstvo proto může rozhodovat s plnými pravomocemi, tedy včetně volby starosty a místostarosty obce. Nadpoloviční většina všech členů zastupitelstva obce nutná pro přijetí usnesení (srov. § 87 zákona o obcích) by se zde určila z aktuálního skutečného počtu členů zastupitelstva obce, tedy ze čtyř členů. K platné volbě by pak nutné, aby se pro ni vyslovili alespoň tři členové zastupitelstva, což bylo v uvedeném případě splněno, takže starosta a místostarosta byli zvoleni řádně.

Odlíšná situace nastane v případě, že na ustavujícím zasedání předají starostovi tři členové zastupitelstva své písemné rezignace, neboť podle § 55 odst. 2 písm. b) zákona o volbách do zastupitelstev obcí jejich mandát zaniká až uplynutím dne, kdy písemnou rezignaci obdržel starosta. V důsledku toho je zastupitelstvo obce v den ustavujícího zasedání „v plném počtu“, takže nedochází k omezení jeho pravomocí podle § 90 zákona o obcích a může dojít k volbě nových obecních orgánů (pokud rezignovavší členové zastupitelstva obce opustí jednací místnost, může zastupitelstvo obce dále jednat a rozhodovat, neboť v počtu čtyř přítomných je i nadále usnášeníschopné podle § 92 odst. 3 zákona o obcích). Další postup pak bude identický jako v případě odmítnutí složit slib: Jestliže jsou náhradníci, stávají se tito následující den členy zastupitelstva obce a omezení pravomocí zastupitelstva obce podle § 90 zákona o obcích se neuplatní. Jestliže žádní náhradníci nenastoupí, je třeba vycházet z § 90 zákona o obcích a splnit povinnost plynoucí z § 58 odst. 4 zákona o volbách do zastupitelstev obcí.

- **Zastupitelstvo obce zvolilo starostu a tři členy zastupitelstva obce, nepodařilo se však zvolit místostarostu obce. Je za takové situace možné, aby namísto zvolení místostarosty zvolilo zastupitelstvo obce dalšího „řadového“ člena rady tak, aby nová rada obce byla ustavena a dosavadní rada obce ztratila podle § 102a odst. 1 zákona o obcích své pravomoci?**

Pravomoci dosavadní rady obce podle § 102a zákona o obcích končí zvolením nové rady obce, což znamená zvolením všech jejích členů. Jestliže došlo ke zvolení starosty a všech zbývajících členů rady obce, nikoli však ke zvolení

místostarosta, má zastupitelstvo v zásadě dvě možnosti – může volbu ukončit s tím, že obec bude nadále spravovat dle § 102a odst. 1 zákona o obcích dosavadní rada obce, nebo může zvolit dalšího člena rady obce, čímž naplní minimální zákonný počet členů rady obce (starosta obce a další čtyři „řadoví“ členové) a tudíž pravomoci dosavadní rady obce budou ukončeny. Při dodatečném „dovolení“ místostarosta obce je ovšem nutné současně jednoho z řadových členů rady obce odvolat tak, aby počet členů rady zůstal lichý a nepřekročil zákonem a zastupitelstvem stanovenou hranici (samozřejmě jen v případě, pokud by místostarostou nebyl zvolen některý ze stávajících řadových členů rady obce).

- **Může být členem rady obce (event. starostou obce) zvolen člen zastupitelstva obce, který se nemohl zúčastnit ustavujícího zasedání a proto dosud nesložil slib?**

Zákon o obcích výslovně nepodmiňuje možnost volby člena rady obce předchozím výslovným souhlasem nominovaného kandidáta ani složením slibu. Mandát člena zastupitelstva obce vzniká jeho zvolením (srov. § 69 odst. 1 zákona o obcích), nikoli až složením slibu. Od okamžiku vzniku mandátu může člen zastupitelstva obce vykonávat všechna práva a povinnosti s mandátem spojené (srov. typicky § 82 zákona o obcích). Podmínkou pro členství v radě obce je členství v zastupitelstvu obce, tj. existence mandátu (§ 99 odst. 3 zákona o obcích), nikoli však též složení slibu. Členem rady proto lze zvolit člena zastupitelstva obce, který není na jednání přítomen a tudíž dosud nemohl složit slib. Tento člen rady obce se může „plnoprávně“ účastnit jejích schůzí, byť by dosud nesložil slib člena zastupitelstva obce. Slib tento člen zastupitelstva obce složí na začátku prvního zasedání zastupitelstva obce, jehož se po svém zvolení zúčastní (§ 69 odst. 2 zákona o obcích).

- **Má proběhnout volba rady obce v případě, že někteří členové zastupitelstva obce odmítnou složit slib člena zastupitelstva obce a počet členů zastupitelstva obce tak na ustavujícím zasedání poklesl pod 15?**

Zákon o obcích ukládá zvolit radu obce v obcích, v nichž počet členů zastupitelstva obce dosahuje alespoň patnácti osob, resp. jako výjimku z obecné povinnosti zvolit radu stanoví, že rada obce není volena v obcích, které mají méně než patnáctičlenné zastupitelstvo (§ 99 odst. 3 zákona o obcích). Ve vztahu k zániku mandátu zvoleným členům patnáctičlenného zastupitelstva obce proto mohou nastat z hlediska volby rady obce následující situace.

Jestliže člen zastupitelstva písemně rezignuje v den ustavujícího zasedání, jeho mandát zaniká až uplynutím tohoto dne [srov. § 55 odst. 2 písm. b) zákona o volbách do zastupitelstev obcí], takže zastupitelstvo má v takové situaci i nadále 15 členů a rada by měla být dle zákona o obcích na ustavujícím zasedání volena. Jestliže nově zvolený člen zastupitelstva rezignoval dříve, jeho mandát zanikl uplynutím dne, kdy v souladu s § 55 odst. 2 písm. b) zákona o volbách

do zastupitelstev obcí obdržel starosta obce jeho rezignaci, avšak dnem následujícím nastoupil na toto uprázdněné místo náhradník, jenž se tak stal novým členem zastupitelstva obce (srov. § 56 zákona o volbách do zastupitelstev obcí). Jestliže tento náhradník nerezigoval, případně jestliže se funkce vzdal, avšak na jeho místo nastoupil v pořadí další náhradník, je zastupitelstvo obce v den konání ustavujícího zasedání i nadále v počtu 15 členů a rada by měla být rovněž volena. Pouze pokud by člen zastupitelstva (nebo náhradník) rezignoval a na jeho místo by již nenastoupil žádný (další) náhradník, čímž by došlo k poklesu počtu členů zastupitelstva obce pod patnáct, nebyla by rada obce s ohledem na § 99 odst. 3 zákona o obcích volena, neboť počet členů zastupitelstva obce se ve smyslu § 99 odst. 3 zákona o obcích určuje z jejich faktického počtu. Podotýkáme přitom, že na vznik mandátu náhradníkovi, a tedy ani na jeho oprávnění hlasovat jako člen zastupitelstva na zasedání zastupitelstva, nemá vliv to, zda mu již bylo vydáno osvědčení o zvolení.

Oproti rezignaci nastává specifická situace v případě odmítnutí složit slib člena zastupitelstva obce, neboť podle § 55 odst. 2 písm. a) zákona o volbách do zastupitelstev obcí zaniká funkce člena zastupitelstva v takovém případě již okamžikem odmítnutí složení slibu, avšak náhradníkovi vzniká mandát až dnem následujícím po tomto okamžiku, jak vyplývá z § 56 odst. 1 téhož zákona. Tím pádem skutečně může nastat situace, při které na ustavujícím zasedání bude před volbou rady obce počet členů zastupitelstva obce pod zákonnou patnáctičlennou hranicí. Máme nicméně za to, že volba rady obce v takovém případě může a měla by proběhnout, neboť již dnem následujícím vznikne mandát náhradníkovi, takže zastupitelstvo bude opět v počtu odpovídajícím § 99 odst. 3 zákona o obcích. Odložení volby rady obce v takové situaci by tedy vedlo pouze ke zbytečnému a neúčelnému prodlužování činnosti dosavadní rady obce dle § 102a zákona o obcích a k nutnosti co nejdříve svolat další zasedání zastupitelstva obce k volbě nové rady obce.

- **Ustavující zasedání ne zvolilo starostu obce. Může ještě na tomto zasedání proběhnout druhé kolo volby nebo je třeba zasedání ukončit a svolat k další volbě nové zasedání?**

Zákon o obcích způsob volby funkcionářů obce neupravuje a tuto otázku přenechává na procedurálním rozhodnutí zastupitelstva obce (*ad hoc* přijatým usnesením nebo obecnou úpravou v jednacím nebo volebním řádu). Je tedy možné provést volbu např. starosty obce vícekolovou (včetně např. přestávky mezi jednotlivými koly). Vícekolová volba může probíhat tak, že do „druhého kola“ postupují např. dva nejúspěšnější kandidáti, nebo tak, že další kolo volby je zcela novou volbou s nově navrhovanými kandidáty (pokud by zastupitelstvo neurčilo jinak, mohou být v dalším kole navrženi identičtí kandidáti, kteří nebyli „úspěšní“ při prvním kole volby).

- **Je podmínkou volby starosty obce předchozí písemný souhlas kandidáta s touto funkcí?**

Zákon o obcích v celé řadě svých ustanovení předpokládá, že jednotlivé obecní orgány (zastupitelstvo a rada obce) provádějí volbu nebo jmenování určitých osob do konkrétních funkcí, typicky do funkce starosty nebo místostarosty obce, aniž by provedení této volby nebo jmenování výslovně podmiňoval předchozím souhlasem kandidáta. Jeho souhlas s ustavením do konkrétní funkce je nicméně samozřejmou součástí jakékoli volby či jmenování, neboť obecně platí, že nikdo nemůže být nucen činit proti své vůli to, co mu zákon neukládá (srov. např. čl. 2 odst. 3 nebo čl. 9 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Jinak řečeno nemůže dojít k právně relevantnímu zvolení kandidáta do funkce proti jeho vůli, byť by se na tom zastupitelstvo obce usneslo potřebnou většinou hlasů.

V praxi se přitom vychází z „implicitní akceptace zvolení“ kandidátem tím, že funkci přijme, aniž by musel předem formálně vyjadřovat svůj souhlas (např. písemně). Jestliže však k volbě dojde a „zvolený“ kandidát bezprostředně převzetí funkce odmítne, ke zvolení *de iure* nedošlo a kandidát se v důsledku volby nemohl stát např. starostou či místostarostou.

- **Musí starosta obce před svým zvolením předložit „negativní“ lustrační osvědčení?**

Zákon č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky, v platném znění, podle svého § 1 odst. 1 stanoví „předpoklady pro výkon funkcí obsazovaných volbou, jmenováním nebo ustavováním“. Ve výčtu těchto funkcí však volená funkce starosty nebo místostarosty uvedená není [srov. především § 1 odst. 1 písm. g) a § 1 odst. 3 lustračního zákona], takže jejich výkonu nebrání skutečnost, že starosta nebo místostarosta obce nesplňuje podmínky stanovené lustračním zákonem pro výkon jiných funkcí (funkcí, na které se zákon vztahuje).

- **Jaký je vztah nově zvoleného starosty a jeho dosavadního zaměstnavatele?**

Z hlediska vztahu mezi nově zvoleným starostou a jeho stávajícím zaměstnavatelem je nutné rozlišovat, zda starosta byl z rozhodnutí zastupitelstva své obce pro výkon této své funkce dlouhodobě uvolněn nebo nikoli (§ 71 odst. 1 zákona o obcích). Jestliže *zastupitelstvo obce „svého“ starostu pro výkon funkce uvolnilo*, vzniká na straně zaměstnavance překážka v práci z důvodu obecného zájmu (srov. § 200 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění), takže zaměstnavatel je povinen poskytnout zaměstnanci (uvolněnému starostovi) pracovní volno bez náhrady mzdy (uvolněný starosta má nárok na měsíční odměnu, kterou v souladu se zákonem o obcích vyplácí obec ze svého rozpočtu). Uvolněný starosta je v tomto případě rovněž chráněn před „ztrátou

zaměstnání“ (srov. např. § 47 a 53 zákoníku práce). Jestliže starosta bude vykonávat svou funkci jako „*neuvolněný*“ člen zastupitelstva obce, i nadále „pracuje“ u svého zaměstnavatele, který však je povinen poskytnout mu v souladu s § 71 odst. 4 zákona o obcích pracovní volno s náhradou mzdy v rozsahu určeném obcí.

- **Může ustavující zasedání volit místostarostu, jestliže v rámci předchozího bodu „volba starosty“ nebyl zvolen žádný kandidát, nebo je třeba zasedání přerušit či ukončit a svolat zasedání nové?**

Konkrétní postup při volbě starosty nebo místostarosty obce zákon o obcích nestanoví a jeho určení ponechává zastupitelstvu obce. Je nicméně zřejmé, že pokud ani jeden z navržených kandidátů na funkci starosty (kandidáta nebo kandidáty může navrhnout kterýkoli člen zastupitelstva obce) nezíská nadpoloviční většinu hlasů, přechází se k „dalšímu bodu zasedání“, tedy k volbě místostarosty. Stejně tak není v zákoně o obcích stanoveno, zda při neúspěchu volby starosty (místostarosty) má následovat „další kolo“ či „nová volba“ nebo zda se volba ukončí a přejde se k dalším projednávaným bodům s tím, že k volbě bude svoláno další zasedání. I toto je otázka, o níž by mělo rozhodnout především zastupitelstvo obce svým „procesním“ usnesením.

- **Musí zastupitelstvo obce rozhodnout o tom, zda funkce starosty (nebo místostarosty) bude vykonávána jako funkce uvolněná, nebo lze vycházet z určení této funkce předchozím zastupitelstvem obce?**

Usnesení předchozího zastupitelstva obce o určení „uvolněných“ funkcí je s ohledem na svou povahu aplikovatelné jen pro funkční období zastupitelstva, které je schválilo. To znamená, že nově zvolené zastupitelstvo musí samo rozhodnout o tom, zda určité funkce budou vykonávány jako uvolněné (k rozhodnutí by mělo dojít výslovně, v konkrétní situaci však lze výjimečně vycházet i z toho, že nově zvolené zastupitelstvo „mlčky“ převzalo povahu funkcí z předchozího funkčního období, taková skutečnost však přinejmenším musí z jednání nového zastupitelstva obce vyplývat).

Neurčí-li zastupitelstvo jinak, vykonává starosta funkci jako tzv. *neuvolněný*, což znamená, že mu zvolením do funkce nevzniká překážka v práci u dosavadního zaměstnavatele. Jinak řečeno takový starosta i nadále vykonává své původní povolání, a proto funkci starosty v zásadě vždy realizuje mimo svou pracovní dobu (starostovi může zastupitelstvo obce přiznat odměnu za tento výkon funkce). Zastupitelstvo ovšem může stanovit, že funkce starosty bude vykonávána jako tzv. *uvolněná*. V takovém případě bude dosavadní zaměstnavatel povinen starostu obce uvolnit po celou dobu výkonu funkce starosty ze zaměstnání (jedná se o tzv. překážku v práci z důvodu obecného zájmu). Dosavadní zaměstnavatel starostovi po tuto dobu samozřejmě nevyplácí mzdu (plat), starosta však má za výkon funkce uvolněného starosty obce nárok na pevně stanovenou měsíční odměnu, která je vyplácena z rozpočtu

obce a která je stanovena v souladu se zákonem o obcích a nařízením vlády č. 37/2003 Sb. „Uvolnění“ pro výkon funkce vzniká okamžikem, kdy o něm rozhodlo zastupitelstvo obce (resp. okamžikem, kdy byl starosta zvolen do uvolněné funkce), takže již od tohoto okamžiku musí dosavadní zaměstnavatel starostovi uvolnit pro výkon této veřejné funkce.

- **Ustavující zasedání zastupitelstva obce zvolilo starostu obce, avšak z důvodu neshody mezi členy zastupitelstva obce nepodařilo se zvolit místostarostu obce. Padl návrh, aby obec neměla ve funkčním období funkci místostarosty obsazenu. Je takový postup možný nebo ze zákona o obcích vyplývá povinnost funkci místostarosty obce obsadit?**

Zákon o obcích výslovně nestanoví povinnost obsadit funkci starosty obce, takže nezvolením místostarosty nedochází k porušení zákona. V takovém případě však není v obci žádný funkcionář, který by mohl zastoupit starostu v době jeho nepřítomnosti a tuto situaci je nutné řešit vždy *ad hoc* pověřením některého člena zastupitelstva obce.

- **Musí být na ustavujícím zasedání zastupitelstva obce schváleno v jeho závěru souhrnné usnesení, nebo stačí, pokud zastupitelstvo obce rozhodlo po každém projednaném bodu hlasováním?**

Zákon o obcích konkrétní podrobnosti o formě usnesení zastupitelstva obce nestanoví a tuto otázku přenechává úpravě v jednacím řádu zastupitelstva obce, případně zvyklosti v obci zachovávané. Z hlediska přijetí usnesení je však relevantní § 87 zákona o obcích, podle něhož je k platnému usnesení zastupitelstva obce třeba souhlasu alespoň nadpoloviční většiny všech jeho členů. Rozhodnutí zastupitelstva obce tedy s ohledem na toto ustanovení vzniká okamžikem, kdy se pro ně vyslovila nadpoloviční většina všech členů zastupitelstva obce, a tímto okamžikem lze mít věc za rozhodnutou (např. kandidáta za zvoleného do funkce). Je přitom nerozhodné, zda zastupitelstvo obce hlasuje o přijetí jednotlivých usnesení vždy po každém projednaném bodu (což je z našeho pohledu forma nejvhodnější) nebo zda přijímá až závěrečné souhrnné usnesení. Zákonu nebude odporovat ani „kombinace“ obou forem, tedy postupné přijímání dílčích usnesení s následným schválením závěrečného souhrnného usnesení (tato forma je však formou nejméně vhodnou, neboť může dojít vlivem odlišné formulace či chyby k rozdílu mezi obsahem dílčích usnesení a souhrnného usnesení).

- **Jeden z ověřovatelů zápisu odmítl zápis podepsat. Znamená to, že usnesení přijatá na ustavujícím zasedání jsou neplatná? Jak můžeme napravit nedostatek podpisu na zápisu z ustavujícího zasedání zastupitelstva obce?**

Pokud ověřovatel zápisu odmítne zápis podepsat, je třeba v textu zápisu tuto skutečnost uvést včetně případného zdůvodnění, proč ověřovatel zápis odmítl podepsat. Na dalším zasedání by mělo zastupitelstvo hlasovat o tom, zda

„námitce“ ověřovatele vyhoví a zápis bude změněn nebo zda setrvá na jeho obsahu tak, jak byl zápis předložen. V podrobnostech odkazujeme na výkladové stanovisko našeho odboru č. 25/2008, dostupné na <http://www.mvcr.cz/odk>, sekce „Stanoviska odboru“, nebo přímo na <http://www.mvcr.cz/odk2/soubor/25-2008-pdf.aspx>.

- **V průběhu ustavujícího zasedání zastupitelstva naší obce došlo k porušení jednacího řádu v několika ustanoveních. Zejména však nebyla respektovány ty části, které upravují podrobnosti o volbě starosty a místostarosty (o kandidátech nebylo hlasováno v pořadí, v němž byly jednotlivé návrhy podány). Došlo k porušení zákona? Jsou usnesení o volbě starosty a místostarosty z tohoto důvodu neplatná?**

Jednací řád je podle § 96 zákona o obcích přijímán zastupitelstvem obce za účelem úpravy podrobností o zasedání. Formou se jedná o usnesení zastupitelstva obce, nikoli o právní předpis. Z hlediska porušení jeho ustanovení je proto třeba rozlišovat porušení těch částí, které stanoví podrobnosti nad rámec zákona, a porušení těch jeho částí, které *de facto* toliko reprodukují zákon. V prvním případě se nebude jednat o porušení zákona, ale o odchýlení se od jednacího řádu (jakožto „interního“ aktu obce), ve druhém případě se bude jednat o porušení zákona (konkrétního ustanovení, jež upravuje danou otázku). Z povahy jednacího řádu přitom vyplývá, že zastupitelstvo obce se od něj může *ad hoc* odchýlit např. přijetím usnesení o výjimce z jednacího řádu, takže lze akceptovat i výjimku učiněnou mlčky tím, že zastupitelstvo zvolí v konkrétním případě odlišný postup, aniž by o něm předem hlasovalo (samozřejmě jen, pokud se pohybuje v mezích zákona). Jelikož určení pořadí kandidátů pro hlasování není zákonem o obcích upraveno, neměla v daném případě odchylka od jednacího řádu za následek porušení zákona a tudíž ani nemohla ovlivnit zákonnost či platnost volby funkcionářů obce.

K obdobným závěrům o důsledcích porušení jednacího řádu na zákonnost přijatých usnesení dospívá i judikatura správních soudů – srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. května 2010, č. j. 8 Ao 1/2007-94 a jeho publikovaná právní věta: *I. Pokud podle jednacího řádu přijatého na základě § 96 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, mají být písemné materiály určené pro zasedání zastupitelstva doručeny členům zastupitelstva nejpozději 7 dní předem dnem zasedání, ale některé z podkladů jsou členům zastupitelstva dodány ve lhůtě kratší, nepůsobuje tato okolnost sama o sobě nezákonnost rozhodnutí přijatého na základě těchto podkladů.*

- **Může být odložena účinnost zvolení místostarosty např. o dva měsíce? Může být předem stanoveno, že volba místostarosty obce je platná např. pouze na dva roky? Může být odložena účinnost určení funkce místostarosty obce jako uvolněného?**

Na všechny otázky je odpověď kladná. Zákon o obcích nijak neomezuje vůli zastupitelstva obce při schvalování usnesení (při volbě) v otázce „odložení účinků“ přijatého usnesení nebo realizované volby.

- **V minulém funkčním období pověřila rada obce starostu obce na základě § 102 odst. 3 zákona o obcích, aby rozhodoval o přijetí záměru podle § 39 odst. 1 zákona o obcích. Jednalo se o pověření obecné, nikoli pro konkrétního starostu, a ani nebylo omezeno konkrétní dobou. Platí takové pověření i pro nové funkční období?**

V daném případě platí. Z hlediska účinků rozhodnutí přijatých obecními orgány před volbami se uplatní obecný princip, že podle něhož tyto účinky trvají i nadále, ledaže z jejich povahy nebo z jejich časového omezení nevyplývá jinak. Pokud rada obce přijala obecné pověření pro starostu obce, učinila tento „organizační úkon“ vnitřním pravidlem obce a jeho platnost neskončila s koncem funkčního období.

- **Je povinností již na ustavujícím zasedání zastupitelstva obce volit kontrolní a finanční výbor? Co když se nám nepodaří najít dostatek kandidátů na členství v těchto výborech?**

Podle § 117 odst. 2 zákona o obcích zřizuje zastupitelstvo obce vždy finanční a kontrolní výbor. „Zřízením“ je přitom nutné rozumět nikoli pouhé formální ustavení výboru, ale především volbu všech jeho členů, neboť v opačném případě by zákonné ustanovení představovalo pouhou obecnou deklaraci, jejíž zřejmý účel by ovšem nebylo možné naplnit. Z dotčeného ustanovení současně vyplývá, že kontrolní výbor není zřízen ze zákona, ale o jeho zřízení (= volbě jeho členů) musí zastupitelstvo rozhodnout hlasováním. Zákon o obcích sice výslovně neukládá, aby kontrolní výbor byl zřízen již na ustavujícím zasedání zastupitelstva obce, na druhou stranu však z již zmíněného § 117 odst. 2 zákona o obcích vyplývá zákonná povinnost výbor ustanovit, takže zřízení výboru by dle našeho názoru mělo být zařazeno již na program ustavujícího zasedání zastupitelstva obce tak, aby povinnost plynoucí z § 117 odst. 2 zákona o obcích mohla být splněna (jako bod programu *ustavení kontrolního a finančního výboru zastupitelstva obce a volba jeho členů*).

Mohou samozřejmě nastat situace, v nichž se ustavení kontrolního výboru nepodaří pro nedostatek kandidátů či pro nemožnost zastupitelstva obce usnést se na volbě konkrétních osob. V takových případech lze mít za to, že obec neporušila povinnost danou v § 117 odst. 2 zákona o obcích tím, že nezvolila členy kontrolního výboru, neboť nikdo nemůže být nucen k účasti ve výboru a z hlediska obce je neochota členů zastupitelstva obce i ostatních občanů podílet se na činnosti kontrolního výboru objektivní skutečností, kterou nelze přičítat k tíži obce. V této situaci je dle našeho názoru především nutné, aby ze zápisu ze zasedání zastupitelstva obce jasně vyplývalo, že k pokusu o ustavení výboru došlo, avšak pro nedostatek kandidátů nebylo možno zvolit jeho

členy. Na každém dalším zasedání zastupitelstva obce by měl být bod „ustavení kontrolního výboru“ znovu zařazen a obec by současně měla být schopná prokázat, že o splnění své povinnosti plynoucí z § 117 odst. 2 zákona o obcích skutečně usilovala. Za splnění těchto podmínek lze mít, že obci nelze přičítat porušení § 117 odst. 2 zákona o obcích.

- **Může být jeden člen zastupitelstva obce současně předsedou kontrolního i finančního výboru?**

Zákon o obcích upravuje zřizování výborů zastupitelstva obce v § 117 a násl. Žádné z dotčených ustanovení nevylučují, aby jeden člen zastupitelstva obce byl současně předsedou (a tedy i členem) finančního i kontrolního výboru zastupitelstva obce (zákon pouze stanoví, že předsedou finančního i kontrolního výboru musí být člen zastupitelstva obce a dále, že členem a tudíž ani předsedou těchto výborů nemůže být starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu ani osoba zabezpečující rozpočtové a účetní práce na obecním úřadu). „Spojení“ funkce předsedy finančního a předsedy kontrolního výboru v osobě jednoho člena zastupitelstva obce proto možné je. Spojení obou funkcí přitom nebrání ani oprávnění kontrolního výboru kontrolovat *dodržování právních předpisů ostatními výbory* [§ 119 odst. 3 písm. b) zákona o obcích]. Pokud by kontrolní výbor kontroloval dodržování právních předpisů finančním výborem, neměl by se však předseda kontrolního výboru příslušné kontroly účastnit, neboť by vlastně kontroloval výsledky své vlastní činnosti z pozice předsedy finančního výboru.

- **Může zastupitelstvo obce zřizovat namísto výborů komise?**

Zákon o obcích umožňuje zastupitelstvu obce, aby jako své poradní a iniciativní orgány zřídilo tzv. výbory (srov. § 117 odst. 1). Povinně je ze zákona zřizován výbor kontrolní a výbor finanční, nicméně zastupitelstvo obce si může zřídit na základě svého uvážení další libovolně „tématicky zaměřené“ výbory, např. výbor pro výstavbu. Podstatné je, že ve všech případech se jedná o *výbory zastupitelstva obce*, neboť zákon neumožňuje zastupitelstvu obce zřizovat jiné pomocné orgány. Je pravdou, že v některých zejména malých obcích bývají výbory nesprávně označovány jako *komise*, což samozřejmě na podstatě tohoto orgánu jako výboru zastupitelstva obce nic nemění, neboť zřizování komisí náleží do vyhrazené působnosti rady obce [§ 102 odst. 2 písm. h) zákona o obcích], resp. do působnosti starosty v obcích, v nichž není rada obce volena (§ 99 odst. 2 zákona o obcích). Tzn., že i „komise“ zřízené zastupitelstvem obce mají právní postavení jeho „výborů“.

Od „výborů“ zřizovaných zastupitelstvem obce je nutné odlišit *ad hoc* ustavené pomocné orgány, které mají napomoci účelnému a rychlému průběhu zasedání zastupitelstva obce. Tyto orgány bývají obvykle označovány jako *volební, návrhové nebo mandátní komise*, přičemž nemají povahu výboru zastu-

pitelstva obce, neboť jejich existence „končí“ s ukončením zasedání a jedná se tedy o ryze účelově a časově omezené pomocné orgány.

- **Může zastupitelstvo obce zvolit pouze předsedu kontrolního výboru a pověřit jej, aby ostatní členy výboru sám určil?**

Podle § 84 odst. 2 písm. l) a m) zákona o obcích přísluší volba členů výborů zastupitelstva obce do jeho vyhrazené pravomoci. Zastupitelstvo obce se tudíž nemůže volby členů výborů „vzdát“ ve prospěch např. starosty obce. Stejně tak není možné, aby zastupitelstvo obce zvolilo předsedu výboru a jemu svěřilo pravomoc určit si další členy. K platnému členství těchto „vyvolených“ osoby by v každém případě bylo jejich následné zvolení zastupitelstvem obce.

- **Může zastupitelstvo obce zřídit jeden osadní výbor pro více částí obce?**

Zákon o obcích umožňuje zastupitelstvu obce, aby v částech obce zřídilo osadní nebo místní výbory (srov. § 120 odst. 1). Zřízení takového výboru přitom není povinné (s výjimkou situace, v níž by o jeho zřízení bylo rozhodnuto v místním referendu), takže bude vždy záležet na uvážení zastupitelstva obce. Z tohoto důvodu lze mít za to, že zastupitelstvo obce může zřídit osadní výbor současně i pro více částí obce (ve smyslu § 27 odst. 2 zákona o obcích). Zastupitelstvo obce přitom rovněž musí posoudit „vhodnost“ zřízení takového „společného“ osadního výboru (vhodnost bude dána typicky v případě, jestliže v jedné části obce není dostatečný zájem o členství ve výboru nebo pokud se např. z historických souvislostí jeví zřízení společného výboru jako vhodné).

- **Může být členem finančního výboru člen zastupitelstva obce, jehož manželka pracuje jako účetní obce? Může být starostou obce zvolen manžel účetní obce?**

„Neslučitelnost funkce“ člena (a tedy i předsedy) finančního a kontrolního výboru zastupitelstva obce je upravena v § 119 odst. 1 zákona o obcích. Členem výboru nemůže být starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu ani osoby zabezpečující rozpočtové a účetní práce na obecním úřadu. Zákon však již nevylučuje, aby členy výborů byli příbuzní těchto osob, tedy např. manžel účetní obce. Je proto možné, aby se manžel účetní obce stal i předsedou kontrolního nebo finančního výboru zastupitelstva. Obdobné platí i v případě, že bude starostou obce manžel účetní obce. Zákon o obcích takovému „souběhu“ v žádném ze svých ustanovení nebrání.

- **Zápis z ustavujícího zasedání zastupitelstva naší obce neodpovídá zákonu o obcích. Není podepsán ověřovateli ani zapisovatelem (ověřovatelé ani nebyli zastupitelstvem určeni) a neodpovídá § 95 zákona o obcích. Lze považovat usnesení přijatá na zasedání zastupitelstva za platná a účinná?**

Zápis ze zasedání zastupitelstva obce je „pouze“ záznamem o faktickém průběhu zasedání, takže odpovídá-li skutečnosti, lze z údajů v něm uvedených vycházet, byť by zápis v rozporu se zákonem neuváděl např. podpisy ověřovate-

lů nebo zapisovatele. Absence těchto údajů tedy nemá dopady na „platnost“ zápisu, resp. usnesení a rozhodnutí v něm zachycených. Může však v konkrétní situaci zpochybnit průkaznost průběhu ustavujícího zasedání. V podrobnostech odkazujeme na výkladové stanovisko našeho odboru č. 25/2008, dostupné na <http://www.mvcr.cz/odk>, sekce „Stanoviska odboru“, nebo přímo na <http://www.mvcr.cz/odk2/soubor/25-2008-pdf.aspx>.

- **Mají členové zastupitelstva obce nárok na cestovní náhrady za účast na ustavujícím zasedání zastupitelstva obce z místa výkonu práce, v němž se člen zastupitelstva obce dlouhodobě zdržuje?**

Dle § 78 zákona o obcích členovi zastupitelstva obce náleží v souvislosti s výkonem jeho funkce cestovní náhrady ve výši a za podmínek stanovených právními předpisy platnými pro zaměstnance v pracovním poměru, přičemž cestovní náhrady pro zaměstnance v pracovním poměru jsou nyní upraveny zákonem č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění. Dle § 152 zákoníku práce se *cestovními výdaji, za které poskytuje zaměstnavatel zaměstnanci cestovní náhrady, rozumí výdaje, které vzniknou zaměstnanci při a) pracovní cestě (§ 42), b) cestě mimo pravidelné pracoviště, c) cestě v souvislosti s mimořádným výkonem práce mimo rozvrh směn v místě výkonu práce nebo pravidelného pracoviště, d) přeložení (§ 43), e) přijetí do zaměstnání v pracovním poměru a f) výkonu práce v zahraničí*. S výjimkou písmen c) a e) se vždy jedná o výkon práce mimo místo pravidelného výkonu práce, resp. pracoviště.

V případě členů zastupitelstev územních samosprávných celků je třeba pro tyto účely za pravidelné místo výkonu „práce“, resp. funkce, považovat územní samosprávný celek, členem jehož zastupitelstva dotyčná osoba je. Písmena c) a e) jsou pak specifické případy, které jsou na poměry členů zastupitelstev těžko aplikovatelné, neboť zde nedochází k rozvržení směn a členové zastupitelstev územních samosprávných celků nejsou vůči těmto územním samosprávným celkům v pracovním poměru. Dopravu člena zastupitelstva na zasedání obce, jež přímo souvisí s výkonem funkce, lze pro tyto účely přirovnat k cestě do zaměstnání, za jejíž absolvování se ani zaměstnancům v pracovním poměru cestovní náhrady neposkytují.

S ohledem na výše uvedené lze tedy konstatovat, že na dotazovaný případ, tj. dopravu z místa přechodného bydliště do obce, členem jejíhož zastupitelstva dotyčná osoba je, byť za účelem účasti na zasedání zastupitelstva této obce, nelze aplikovat ustanovení § 78 zákona o obcích, upravující cestovní náhrady, jelikož se nejedná o pracovní cestu z pravidelného místa výkonu „práce“ (funkce) na jiné místo, nýbrž v podstatě o cestu z bydliště (být přechodného) do „zaměstnání“, resp. k realizaci výkonu veřejné funkce. Člen zastupitelstva obce tedy obecně nemá nárok na proplácení jízdného v souvislosti s účastí na zasedání zastupitelstva obce. Je však plně na vůli a rozhodnutí zastupitelstva dané obce, zda určité peněžní prostředky svým členům, kteří se musí

na zasedání dopravovat z větší vzdálenosti, dobrovolně poskytovat. K tomuto účelu však nemůže využít institut cestovních náhrad, nýbrž např. formu peněžního daru či peněžní fond.

- **Jak správně aplikovat § 83 odst. 2 zákona o obcích?**

Ustanovení § 83 odst. 2 zákona o obcích ukládá členovi orgánu obce, aby před projednáváním a rozhodováním určité záležitosti, ve vztahu k níž by mohl být ve střetu zájmů, oznámil tuto skutečnost orgánu obce, jehož je členem. Novelou zákona o obcích č. 72/2012 Sb. byla z tohoto ustanovení zrušena možnost, aby příslušný orgán rozhodoval o tom, zda důvod pro vyloučení dotčené osoby z projednávání a rozhodování záležitosti, ohledně níž je ve střetu zájmů, existuje.

Existence *střetu zájmů* však neznamená, že se člen orgánu nesmí jednat dále účastnit a v dané věci hlasovat, neboť takový následek by musel zákon stanovit výslovně, což nečiní (mandát člena zastupitelstva může být omezen jen výslovným ustanovením zákona). Jinak řečeno člen zastupitelstva, který je ve střetu zájmů, má právo účastnit se jednání a hlasovat (a to i kdyby příslušný orgán rozhodl o existenci **důvodu pro vyloučení**), a závisí pouze na jeho úvaze (na jeho morálním postoji a politické odpovědnosti), zda se projednávání či hlasování opravdu zúčastní. Těžiště celého ustanovení tedy spočívá „pouze“ v *oznamovací povinnosti člena zastupitelstva obce*, nikoli však v možnosti zabránit svému členovi účastnit se jednání a rozhodovat.

Výklad opačný, podle kterého by byl člen zastupitelstva v případě existence střetu zájmů byl zbaven možnosti účastnit se jednání a hlasovat, by vyvolával v praxi jen obtížně řešitelné situace související s dopadem vyloučení na usnášeníschopnost zastupitelstva a s tím spojenou možnost vyloučení nadpoloviční většiny všech či úplně všech zastupitelů (např. při rozhodování o odměnách členům zastupitelstva obce nebo při volbě starosty v zastupitelstvech, v nichž většinu tvoří „převaha jednoho hlasu“). Vyloučení z rozhodování by se sebou neslo též riziko zneužití proti „nepohodlným“ opozičním zastupitelům a ve svém důsledku by mohlo vést (vzhledem k nutné míře subjektivního uvážení členů zastupitelstva, zda v určitém postavení zastupitele již střet zájmů shledávají) až k nezákonným zásahům do mandátu člena zastupitelstva obce.

Uvedený výklad je Ministerstvem vnitra zastáván dlouhodobě a konstantně a odpovídá i převládajícímu přístupu odborné literatury [např. KOUDELKA, Z. a kol.: Zákon o obcích (obecní zřízení), Praha: Linde, 2004, komentář k § 83 odst. 2 a VEDRAL, J. a kol.: Zákon o obcích (obecní zřízení) – komentář. 1. vyd., C. H. Beck : Praha, 2008, str. 465]. Tento výklad ostatně potvrdila – dokonce ve vazbě na znění zákona o obcích před novelou č. 72/2012 Sb. – i judikatura správních soudů (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. ledna 2011, č. j. 1 Ao 2/2010-185, body 144 až 150).

4. PŘEDÁNÍ OBCE NOVĚ ZVOLENÉMU VEDENÍ

- Jestliže po ustavujícím zasedání již nebude dosavadní starosta pokračovat ve funkci, je třeba, aby předal obec nově zvolenému vedení. V zájmu obou stran je vhodné o předání obce sepsat zápis (protokol), v němž se uvedou předávané písemnosti, stav bankovního účtu a hotovosti v pokladně, stav majetku a další důležité skutečnosti. Součástí je záznam o předání razítek a klíčů od budovy obecního úřadu. Vzor možného záznamu o předání funkce uvádíme v příloze.
- Zákon o obcích způsob ani lhůtu předání funkce dosavadním starostou nově zvolenému vedení obce nestanoví. Vychází přitom z předpokladu dohody a vzájemné kooperace původního a nového vedení obce „ve prospěch obce“. Nadto je v zájmu dosavadního starosty, aby obec nově zvolenému vedení co nejdříve předal, protože až do faktického předání obce je samozřejmě zodpovědný za případnou především majetkovou škodu, která by v důsledku jeho nečinnosti při předání obce vznikla.

Nelze však samozřejmě vyloučit excesy, při nichž se dosavadní starosta z rozličných důvodů bude předání obce bránit. Jestliže takový stav trvá delší dobu, lze přistoupit jako ke krajnímu řešení k faktickému převzetí obce (budovy obecního úřadu), nejlépe za přítomnosti třetí nezávislé osoby (a to i bez přítomnosti původního starosty), s následujícím soupisem dokumentů, stavu pokladny apod. a podle výsledku této „inventury obce“ pak následně původního starostu vyzývat k doplnění chybějících dokumentů či k vysvětlení všech nejasností. I zde platí, že je v zájmu původního vedení obce, aby jakoukoli nejasnost co nejdříve odstranilo, protože za případnou škodu vzniklou „mařením“ předání obce nese plnou odpovědnost. Bezprostředně při převzetí obce není nezbytně nutné provádět inventuru majetku (její provedení samozřejmě není podmínkou pro převzetí obce). Je však v zájmu nového vedení obce, aby tuto „inventuru“ provedlo co nejdříve.

5. NESLUČITELNOST FUNKCE ČLENA ZASTUPITELSTVA OBCE PODLE ZÁKONA O VOLBÁCH DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ

Členem zastupitelstva obce může být podle § 5 odst. 1 zákona o volbách do zastupitelstev obcí zvolen každý volič, u kterého není překážka ve výkonu volebního práva podle § 4 odst. 2 písm. a) a b) zákona o volbách do zastupitelstev obcí, tj. zákonem stanovené omezení osobní svobody z důvodu výkonu trestu odnětí svobody nebo omezení svéprávnosti k výkonu volebního práva. Posledně uvedenou překážku je třeba posuzovat podle přechodného ustanovení v § 3032 odst. 1 občanského zákoníku, které stanoví, že kdo byl podle dosavadních právních předpisů zbaven způsobilosti k právním úkonům, považuje se ode dne nabytí účinnosti nového občanského zákoníku za osobu omezenou ve svéprávnosti podle tohoto zákona. Zároveň je třeba zohlednit i ustanovení § 3033 odst. 1 občanského zákoníku, podle něhož osoby, které byly zbaveny způsobilosti k právním úkonům přede dnem nabytí účinnosti nového občanského zákoníku, nabudou svéprávnosti nejpozději uplynutím tří let ode dne nabytí jeho účinnosti, ledaže soud rozhodne jinak.

Voličem je občan obce za předpokladu, že je státním občanem České republiky, který alespoň v den voleb, a konají-li se volby ve dvou dnech, druhý den voleb, dosáhl věku nejméně 18 let a je v den voleb v této obci přihlášen k trvalému pobytu. Za stejných podmínek (dosažení věkové hranice a přihlášení k trvalému pobytu v obci) je voličem i státní občan jiného státu, jemuž právo volit přiznává mezinárodní úmluva, kterou je Česká republika vázána a která byla vyhlášena ve Sbírce mezinárodních smluv. V současné době se jedná pouze o státní občany států Evropské unie.

Ve volbách do zastupitelstva obce mohou tedy kandidovat osoby, které splňují výše uvedené podmínky, a to bez ohledu na zaměstnání či vykonávanou funkci.

Zákon o volbách do zastupitelstev obcí upravuje neslučitelnost funkce člena zastupitelstva obce s některými funkcemi v § 5 odst. 2 a 3.

Podle tohoto ustanovení

funkce člena zastupitelstva	je neslučitelná s funkcí vykonávanou zaměstnancem této
obce	obce
města	města
územně členěného statutárního města	územně členěného statutárního města

nebo hlavního města Prahy	nebo hlavního města Prahy zařazeným do obecního úřadu této obce nebo městského úřadu tohoto města ma- gistrátu příslušného územně členěného sta- tutárního města nebo Magistrátu hlavního města Prahy
- funkce člena zastupitelstva městského obvodu městské části	je neslučitelná s funkcí vykonávanou za- městnancem zařazeným do úřadu tohoto městského obvodu městské části a s funkcí vykonávanou zaměstnancem za- řazeným do magistrátu příslušného územně členěného statutárního města nebo Magist- rátu hlavního města Prahy
- funkce člena zastupitelstva územně členěného statutárního města nebo hlavního města Prahy	je neslučitelná s funkcí vykonávanou za- městnancem zařazeným do úřadu městského obvodu nebo městské části toho- to města
- funkce člena zastupitelstva obce, města, územně členěného statutárního města nebo hlavního města Prahy, městského obvodu nebo městské části	je neslučitelná s funkcí vykonávanou za- městnancem zařazeným do pověřeného obecního úřadu nebo kraj- ského úřadu nebo finančního úřadu.

Pro konstatování neslučitelnosti funkcí dle zákona o volbách do zastupitelstev obcí tak musí být vždy splněna podmínka uvedená v § 5 odst. 2 zákona o volbách do zastupitelstev obcí. Při určení toho, zda jde o funkci, která je neslučitelná s funkcí člena zastupitelstva obce, je proto třeba se v první řadě zabývat tím, zda je dotyčná osoba zařazena do některého ze shora uvedených úřadů. V případě, že by dotyčný člen zastupitelstva obce nebyl zaměstnancem zařazeným do některé-

ho ze shora uvedených úřadů, nebylo by nutno zkoumat splnění dalších podmínek a bylo by možno konstatovat, že se o neslučitelnost funkcí nejedná.

V této souvislosti se pro doplnění uvádí, že pojem „zaměstnanec obce zařazený do obecního úřadu“ je pojmově užší než pojem „zaměstnanec obce“. Obecní úřad tvoří starosta, místostarosta, tajemník (je-li tato funkce zřízena) a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu.

Obecně lze „zaměstnance obce zařazeného do obecního úřadu“ vymezit následujícím

- jedná se o zaměstnance, vůči němuž vykonává personální pravomoc tajemník obecního úřadu, je-li tato funkce zřízena, příp. starosta obce, jenž je v čele obecního úřadu /viz § 109 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů/,
- v případě, že rada obce zřídila pro jednotlivé úseky činnosti obecního úřadu odbory a oddělení, jedná se o zaměstnance obce konajícího práci v některém z těchto útvarů obecního úřadu.

Až v případě, kdy je tato osoba zařazena do některého ze shora jmenovaných úřadů, je třeba posuzovat splnění alespoň jedné z alternativních podmínek uvedených v § 5 odst. 3 zákona o volbách do zastupitelstev obcí, tj. zda dotčená osoba vykonává přímo státní správu vztahující se k územní působnosti příslušné obce, města, územně členěného statutárního města nebo hlavního města Prahy, městského obvodu nebo městské části, nebo zda je jmenována do své funkce starostou, primátorem, hejtmánem nebo radou kraje, obce, města, hlavního města Prahy, městského obvodu nebo městské části.

Posuzování konkrétních případů neslučitelnosti funkce člena zastupitelstva obce podle § 5 odst. 2 a 3 zákona o volbách do zastupitelstev obcí náleží podle § 55 zákona o volbách do zastupitelstev obcí výlučně příslušnému zastupitelstvu obce.

Zvláštní režim upravuje zákon o volbách do zastupitelstev obcí pro nově zvolené zastupitele po volbách do zastupitelstev obcí.

Pokud ve smyslu shora uvedeného na ustavujícím zasedání nově zvolené zastupitelstvo obce konstatuje neslučitelnost funkcí, nevysloví podle § 55 odst. 6 zákona o volbách do zastupitelstev obcí na tomto zasedání zánik mandátu, ale umožní zvolenému členu zastupitelstva obce, aby do 3 dnů po tomto zasedání učinil právní úkon směřující ke skončení pracovního poměru, který je důvodem neslučitelnosti funkcí. Zastupitelstvo obce by pak při zachování uvedené lhůty vyslovilo zánik mandátu až tehdy, pokud by člen zastupitelstva obce nepředložil do 3 měsíců po ustavujícím zasedání zastupitelstva obce příslušnému starostovi doklad o tom, že důvod neslučitelnosti funkcí pominul. Lhůtu 3 dnů pro učinění právního úkonu směřujícího ke skončení pracovního poměru, který je důvodem

neslučitelnosti funkcí, stanovuje volební zákon stejně tak jako lhůtu 3 měsíců s ohledem na běh výpovědní lhůty podle zákoníku práce. Pokud by člen zastupitelstva obce 3 denní lhůtu zmeškal, svoji výpověď podal později a ve lhůtě 3 měsíců od ustavujícího zasedání by tak důvod neslučitelnosti funkcí nepominul, nemohl by se z tohoto důvodu dovolávat odložení vyslovení zániku mandátu zastupitelstvem obce.

Pokud otázka neslučitelnosti funkce člena zastupitelstva obce vyvstane později, než na ustavujícím zasedání zastupitelstva obce, postupuje se podle § 55 odst. 3 písm. c) zákona o volbách do zastupitelstev obcí.

V případě, že by se o neslučitelnost funkcí jednalo a zastupitelstvo obce by na nejbližším zasedání nevysloвило zánik mandátu podle § 55 odst. 3 zákona o volbách do zastupitelstev obcí, požádal by ředitel krajského úřadu o svolání mimořádného zasedání zastupitelstva, které by se uskutečnilo nejpozději do 21 dnů od doručení této žádosti. Nebylo-li by zániku mandátu dosaženo, zanikl by mandát člena zastupitelstva obce, vyslovil-li by to ředitel krajského úřadu.

Mandát člena zastupitelstva obce podle § 55 odstavce 3 a 4 zákona o volbách do zastupitelstev obcí zaniká podle odstavce 8 téhož ustanovení dnem, kdy marně uplynula lhůta pro podání návrhu soudu podle § 59 odst. 3 zákona o volbách do zastupitelstev obcí (podle § 59 odst. 3 zákona o volbách do zastupitelstev obcí se proti usnesení, kterým zastupitelstvo obce vysloвило, že mandát člena zastupitelstva obce zaniká, nebo proti obdobnému rozhodnutí ředitele krajského úřadu, může člen zastupitelstva, o jehož mandát jde, nebo volební strana, která podala kandidátní listinu v obci, do 2 pracovních dnů od doručení domáhat ochrany u příslušného krajského soudu podle zvláštního právního předpisu; viz. § 91 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, podáním návrhu na zrušení takového usnesení nebo rozhodnutí, přičemž včas podaný návrh má odkladný účinek), nebo dnem právní moci rozhodnutí soudu, kterým nebylo usnesení nebo rozhodnutí podle § 55 odst. 7 zákona o volbách do zastupitelstev obcí zrušeno. Do doby zániku mandátu má člen zastupitelstva obce právo svůj mandát vykonávat bez omezení.

Bez konstatování neslučitelnosti funkcí zastupitelstvem obce může i sám nově zvolený člen zastupitelstva, u něhož zvolením nastala neslučitelnost funkcí, ihned po svém zvolení rezignovat na mandát člena zastupitelstva.

Vybrané dotazy na případy týkající se problematiky neslučitelnosti funkce člena zastupitelstva obce s jinými funkcemi

Neslučitelné jsou funkce

- **člena zastupitelstva města x vedoucího odboru městského úřadu**

Jde o zaměstnance města, zařazeného do městského úřadu téhož města.

Ustanovení § 102 odst. 2 písm. g) zákona o obcích stanoví, že vedoucího odboru obecního úřadu jmenuje na návrh tajemníka obecního úřadu rada obce.

- **člena zastupitelstva obce x zaměstnance téže obce vykonávajícího agendu na stavebním odboru**

Jde o zaměstnance obce zařazeného do obecního úřadu. Výkon agendy podle § 5 odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, je výkonem státní správy.

- **člena zastupitelstva obce x matrikáře**

Člen zastupitelstva je zároveň zaměstnancem obce a je zařazen do obecního úřadu obce, kde vykonává funkci matrikáře. Jedná se o výkon státní správy dle § 3 odst. 5 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

- **člena zastupitelstva obce x zaměstnance téže obce vykonávajícího agendu legalizace a vidimace, agendu vydávání ověřených výstupů z informačních systémů veřejné správy prostřednictvím CzechPOINTů, agendu evidence obyvatel a agendy správy místních poplatků**

Jde o zaměstnance obce zařazeného do obecního úřadu. Agenda legalizace a vidimace i agenda vydávání ověřených výstupů z informačních systémů veřejné správy prostřednictvím CzechPOINTů, je působností přenesenou (§ 1 odst. 2 zákona č. 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů (zákon o ověřování); § 8a odst. 4 zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů). Rovněž agenda evidence obyvatel dle § 2 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů a agenda správy místních poplatků podle § 14 odst. 3 a § 15 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, je výkonem státní správy.

- **člena zastupitelstva obce x zaměstnance zařazeného do finančního úřadu**

Pokud zaměstnanec zařazený do finančního úřadu, vykonává státní správu pro obec, v níž vykonává funkci člena zastupitelstva obce, jedná se o neslučitelnost funkcí. Pouze v případě, že by byl výkon státní správy v rámci pracovní náplně zaměstnance finančního úřadu vymezen tak, že by státní správu pro danou obec vykonávala osoba jiná a také faktický stav tomuto vymezení odpovídal, o neslučitelnosti funkcí by se nejednalo.

- **člena zastupitelstva obce x zaměstnance obecního úřadu obce s rozšířenou působností**

Neslučitelnost funkcí by přes dále uvedené nastala za předpokladu, že jde o za-

městnance obce zařazeného do obecního úřadu obce s rozšířenou působností, který by vykonával přímo státní správu vztahující se k územní působnosti obce, ve které vykonává funkci člena zastupitelstva, nebo by šlo o zaměstnance jmenovaného starostou, primátorem, radou obce, města, městského obvodu nebo městské část.

Zákon o volbách do zastupitelstev obcí obecní úřad obce s rozšířenou působností nezmiňuje. Odkaz v ustanovení § 5 odst. 2 zákona o volbách do zastupitelstev obcí se váže na ustanovení § 64 zákona o obcích, který se týká pověřeného obecního úřadu. Z obsahu zákona č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, ve znění zákona č. 387/2004 Sb., však vyplývá, že obce s rozšířenou působností jsou zároveň obcemi s pověřeným obecním úřadem.

Slučitelné jsou funkce

- **člena zastupitelstva obce x zaměstnance obce vykonávajícího výhradně pomocné, servisní (i IT), nebo manuální práce**

Ve většině případů se jedná o zaměstnance obce, který není zařazen do obecního úřadu, resp. nevykonává státní správu

- **člen zastupitelstva obce, který je zaměstnancem obecního úřadu, kde vykonává státní správu vůči dané obci x čerpání rodičovské dovolené**

Obecně je možné k neslučitelnosti funkcí přistupovat ze dvou hledisek. Teorie rozlišuje mezi neslučitelností funkcí (kdy není možné být současně ve dvou funkcích a lze mít buď jednu, nebo druhou) a neslučitelností výkonu funkcí (kdy je možné být držitelem obou funkcí, lze však vykonávat pouze jednu z nich). Formulace zákona o volbách do zastupitelstev obcí svědčí spíše druhé ze shora uvedených variant, tedy principu neslučitelnosti výkonu funkcí. Podmínky stanovené v § 5 odst. 2 a 3 zákona o volbách do zastupitelstev obcí se vztahují k výkonu funkce zaměstnance. Podmínku „přímého výkonu státní správy“ je třeba dle našeho názoru posuzovat v kontextu účelu, který je touto právní úpravou sledován, tedy zamezení střetu zájmů při konkrétním výkonu státní správy. Pokud člen zastupitelstva obce, např. pro čerpání mateřské nebo rodičovské dovolené, nemůže podmínky uvedené v § 5 odstavci 2 a 3 zákona o volbách do zastupitelstev obcí z povahy věci naplnit, státní správu nevykonává, lze konstatovat, že po tuto dobu k neslučitelnosti funkcí dle shora uvedeného ustanovení zákona o volbách do zastupitelstev obcí nedochází.

- **člena zastupitelstva obce x strážníka obecní policie**

Zaměstnanec obce zařazený do obecní policie není zaměstnancem obce zařazeným do obecního úřadu obce. Strážník obecní policie je zaměstnancem obce zařazeným do obecní policie; ta je podle § 1 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní

policii, ve znění pozdějších předpisů, orgánem obce, který zřizuje a zrušuje obecní zastupitelstvo obecně závaznou vyhláškou.

- **člena zastupitelstva obce x ředitele školské příspěvkové organizace, jež byla zřízena obcí**

Nejde o zaměstnance obce, zařazeného do obecního úřadu. Podle § 8 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, mimo jiné, obec zřizuje školy a školská zařízení jako školské právnické osoby nebo příspěvkové organizace podle zvláštního právního předpisu (zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona.). Je-li škola zřízena jako školská právnická osoba nebo příspěvková organizace, má tato škola právní subjektivitu a ředitel školy je zaměstnancem školy, nikoliv obecního úřadu.

- **člena zastupitelstva obce x příslušníka Policie České republiky, Hasičského záchranného sboru České republiky, Celní správy České republiky, Vězeňské služby České republiky, Bezpečnostní informační služby a Úřadu pro zahraniční styky a informace**

Neslučitelnost funkce člena zastupitelstva obce s výkonem služebního poměru příslušníka bezpečnostního sboru není podle § 5 odst. 2 a 3 zákona o volbách do zastupitelstev obcí stanovena. V případě příslušníka Policie České republiky, příslušníka Hasičského záchranného sboru České republiky, Celní správy České republiky, Vězeňské služby České republiky, Bezpečnostní informační služby a Úřadu pro zahraniční styky a informace, je ale třeba vycházet i z dalších právních předpisů. Konkrétně se jedná o zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o služebním poměru“). Tento zákon podle § 1 upravuje právní poměry fyzických osob, které v bezpečnostním sboru vykonávají službu. Bezpečnostním sborem se rozumí Policie České republiky, Hasičský záchranný sbor České republiky, Celní správa České republiky, Vězeňská služba České republiky, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace.

Podle § 47 odst. 1 zákona o služebním poměru příslušník nesmí být členem politické strany nebo politického hnutí ani vykonávat činnost v jejich prospěch; volební právo příslušníka tím není dotčeno. Příslušník bezpečnostního sboru tak může kandidovat jako nezávislý kandidát, resp. za sdružení nezávislých kandidátů, i na kandidátní listině politické strany, politického hnutí nebo jejich koalic (na kandidátní listině by pak mělo být uvedeno, že není členem žádné politické strany ani politického hnutí). Činnost člena zastupitelstva obce nelze jednoznačně považovat za výkon činnosti ve prospěch politické strany nebo hnutí, protože jeho mandát je mandátem reprezentativním a podle § 69 odst. 4 zákona o obcích vykonává člen zastupitelstva obce svůj mandát osobně a v souladu se svým

slibem (který mluví jen o věrnosti republiky a respektování zájmů obce a jejích občanů) a není přitom vázán žádnými příkazy. Samotný fakt, že příslušník bezpečnostního sboru byl zvolen (popř. kandiduje) do zastupitelstva obce za určitou politickou stranu nebo hnutí, neznamená automaticky, že bude vykonávat činnost v jejich prospěch.

Při výkladu je možné přihlídnout též k § 70 zákona o obcích, podle kterého nesmí být člen zastupitelstva pro výkon své funkce zkrácen na právech vyplývajících z jeho pracovního nebo jiného obdobného poměru, a proto by neměl být zkrácen ani na svých právech vyplývajících ze služebního poměru, pokud k tomu nejsou zákonem jasně vymezené důvody. Konečně i Listina základních práv a svobod ve svém článku 4 odst. 4 říká, že při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod, kam patří také právo na správu veřejných věcí (čl. 21), musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu. Také dle judikatury Ústavního soudu je třeba vykládat omezování ústavních práv restriktivním způsobem.

• **starosty x příslušníka Policie České republiky**

Pokud jde o výkon funkce starosty, může pochybnosti vzbuzovat § 48 zákona o služebním poměru, podle kterého nesmí být příslušník policie ČR členem řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob, které provozují podnikatelskou činnost. Výkon veřejné funkce člena zastupitelstva obce (i pokud byl zvolen starostou) nelze s takovým členstvím zaměňovat. Obec je veřejnoprávní korporací, jejímž smyslem není ani podnikání, ani dosahování zisku. Podle § 35a zákona o obcích může obec pro výkon své samostatné působnosti zakládat a zřizovat právnické osoby; rozhodovat o založení nebo rušení právnických osob nebo o účasti v již založených právnických osobách přísluší podle § 84 odst. 2 písm. e) zákona o obcích zastupitelstvu obce.

• **člena zastupitelstva obce x vojáka z povolání**

Platí obdobně, co je uvedeno shora ve věci slučitelnosti funkce člena zastupitelstva obce s funkcí příslušníka bezpečnostních sborů za podmínky, že voják z povolání není členem politické strany ani politického hnutí. Ve smyslu § 19 odst. 1 písm. i) zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů, je členství vojáka z povolání v politické straně, politickém hnutí nebo odborové organizaci důvodem k propuštění ze služebního poměru.

• **člena zastupitelstva obce x zaměstnance Generálního finančního ředitelství**

Orgány Finanční správy České republiky ve smyslu ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, jsou Generální finanční ředitelství, Odvolací finanční ředitelství a finanční úřady, které jsou správními úřady a organizačními složkami státu. Zákon o volbách do zastupitelstev obcí upravuje neslučitelnost funkcí nikoli vůči finančním orgánům obecně, ale pouze vůči finančním úřadům.

- **člena zastupitelstva obce x tajemníka obecního úřadu jiné obce**

Jde o osobu vykonávající přenesenou působnost (státní správu) ve funkci tajemníka pověřeného obecního úřadu, nebo úřadu v obci s rozšířenou působností, kam správním obvodem nespadá obec, kde tato osoba vykonává funkci člena zastupitelstva obce. Ustanovení § 110 odst. 1 zákona o obcích stanoví, že v obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností se zřizuje funkce tajemníka obecního úřadu, který je zaměstnancem obce. Ostatní obce funkci tajemníka obecního úřadu mohou zřídit. Podle ustanovení § 110 odst. 4 písm. a) zákona o obcích tajemník obecního úřadu zajišťuje výkon přenesené působnosti s výjimkou věcí, které jsou zákonem svěřeny radě obce nebo zvláštnímu orgánu obce. Zákon o obcích v ustanovení § 110 odst. 6 zakazuje tajemníkovi výkon funkcí v politických stranách a hnutích. Činnost člena zastupitelstva obce nelze dle našeho názoru slučovat s výkonem funkce v politické straně nebo politickém hnutí. Mandát člena zastupitelstva je mandátem reprezentativním. Podle § 69 odst. 4 zákona o obcích, vykonává člen zastupitelstva obce svůj mandát osobně a v souladu se svým slibem (který mluví jen o věrnosti republiky a respektování zájmů obce a jejích občanů) a není přitom vázán žádnými příkazy. Při výkladu je možné přihlédnout též k § 70 zákona o obcích, podle kterého nesmí být člen zastupitelstva pro výkon své funkce zkrácen na právech vyplývajících z jeho pracovního nebo jiného obdobného poměru. Konečně i Listina základních práv a svobod ve svém článku 4 odst. 4 říká, že při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod, kam patří také právo na správu veřejných věcí (čl. 21), musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu. Také dle judikatury Ústavního soudu je třeba vykládat omezování ústavních práv restriktivním způsobem.

- **člena zastupitelstva v jednom z městských obvodů/městských částí statutárního města x zaměstnance v jiném městském obvodu/městské části statutárního města**

Jde o osobu, která vykonává funkci člena zastupitelstva v jednom z městských obvodů/ městských částí statutárního města a zaměstnána je v jiném městském obvodu/městské části statutárního města. Funkce člena zastupitelstva městského obvodu nebo městské části je dle § 5 odst. 2 zákona o volbách do zastupitelstev obcí neslučitelná s funkcí vykonávanou zaměstnancem zařazeným do úřadu tohoto městského obvodu nebo městské části a s funkcí vykonávanou zaměstnancem zařazeným do magistrátu příslušného územně členěného statutárního města, a to za podmínky, že zaměstnanec vykonává přímo státní správu vztahující se k územní působnosti příslušného městského obvodu/městské části, nebo za podmínky, že jde o zaměstnance jmenovaného primátorem, starostou městského obvodu/městské části, hejtmánem nebo radou kraje, města či městského obvodu/městské části.

6. ZÁNÍK MANDÁTU ČLENA ZASTUPITELSTVA OBCE

Zánik mandátu člena zastupitelstva obce upravuje ustanovení § 55 odst. 2 a 3 zákona o volbách do zastupitelstev obcí taxativním výčtem případů, za kterých k zániku mandátu člena zastupitelstva obce může dojít.

Mandát zaniká

- a) odmítnutím slibu člena zastupitelstva obce nebo složením slibu s výhradou,
- b) dnem, kdy starosta nebo primátor a v hlavním městě Praze primátor hlavního města Prahy nebo starosta městské části obdrží písemnou rezignaci člena zastupitelstva obce na jeho mandát; dnem, kdy starosta nebo primátor a v hlavním městě Praze primátor hlavního města Prahy nebo starosta městské části podá rezignaci na zasedání zastupitelstva obce; rezignaci nelze vzít zpět,
- c) úmrtím člena zastupitelstva obce,
- d) dnem voleb do zastupitelstva obce,
- e) dnem sloučení obcí nebo připojení obce k jiné obci.

Kromě případů uvedených shora zaniká mandát člena zastupitelstva obce, vysloví-li to příslušné zastupitelstvo, z důvodů

- a) pravomocného rozhodnutí soudu, kterým byl člen zastupitelstva obce odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody,
- b) že člen zastupitelstva obce přestal být volitelný (§ 5),
- c) neslučitelnosti funkcí podle § 5 odst. 2.

Blíže se v následujícím textu reaguje na nejčastější dotazy vztahující se k zániku mandátu.

6.1 Problematika zániku mandátu z důvodu rezignace člena zastupitelstva obce

Dle ustanovení § 55 odst. 2 písm. b) zákona o volbách do zastupitelstev obcí mandát člena zastupitelstva obce zaniká ex lege, tedy ze zákona, dnem, kdy starosta obce obdrží písemnou rezignaci člena zastupitelstva obce na jeho mandát.

Prohlásí-li člen zastupitelstva obce, který není starostou obce (viz. níže) na zasedání zastupitelstva obce, že rezignuje na svůj mandát, pak se nejedná o platnou rezignaci, neboť citované ustanovení volebního zákona vyžaduje písemnou formu. K zániku mandátu tedy v tomto případě nedojde.

V případě rezignace člena zastupitelstva, jenž vykonává funkci starosty obce, na mandát člena zastupitelstva, je platná jak ústní tak písemná rezignace, pokud je podána na zasedání zastupitelstva obce, neboť shora uvedené ustanovení zákona o volbách do zastupitelstev obcí nestanovuje výslovně v tomto případě její formu.

Rezignace je právní úkon, ze kterého musí být jednoznačně patrné, kdo její činí a co je jeho obsahem; jde o projev vůle směřující ke vzniku, změně nebo zániku těch práv nebo povinností, které právní předpisy s takovým právem spojují. K tomu, aby rezignace vyvolala právní účinek předvídaný ve shora uvedeném ustanovení, musí ji obdržet starosta obce (dosavadní nebo nově zvolený starosta obce)¹⁸. Jakákoliv písemnost adresovaná orgánům obce, tedy i starostovi obce, je doručena již okamžikem převzetí osobou oprávněnou k přijímání korespondence na obecním úřadě. Pokud tedy je písemná rezignace přijata zaměstnancem obecního úřadu zmocněným k přijímání korespondence pro orgány a funkcionáře obce, orazítkovaná podacím razítkem, tím tedy přijata jako doručená podatelnou obecního úřadu, je nutno ji, s ohledem na judikaturu v dané věci, považovat za doručenu starostovi obce. Otázka zpětvzetí je pak zákonem o volbách do zastupitelstev obcí jednoznačně upravena tak, že rezignaci nelze vzít zpět.

Pokud je v rezignaci uvedeno datum, ke kterému se člen zastupitelstva vzdává mandátu, není toto datum právně významné. Rozhodujícím datem, je datum doručení písemné rezignace starostovi obce.

O tom, že k zániku mandátu došlo a kterým dnem se tak stalo, je vhodné informovat rezignujícího zastupitele a zároveň je nezbytné učinit další kroky podle zákona o volbách do zastupitelstev obcí vůči náhradníkovi, který ze zákona nastupuje na mandát dnem následujícím po dni, kdy došlo k zániku mandátu člena zastupitelstva obce.

Okamžik, ke kterému zaniká mandát člena zastupitelstva obce v případě doručení písemné rezignace starostovi obce

Mandát člena zastupitelstva obce zaniká dle ustanovení § 55 odst. 2 písm. b) zákona o volbách do zastupitelstev obcí dnem, kdy starosta obce obdrží písemnou rezignaci člena zastupitelstva obce na jeho mandát. Zákon o volbách do zastupitelstev obcí říká, že „mandát zaniká dnem“; prostřednictvím jazykového výkladu lze tedy dovodit, že k zániku mandátu člena zastupitelstva obce dojde

¹⁸ Starosta obce podává rezignaci na zasedání zastupitelstva obce. To se však samozřejmě netýká „dosavadního starosty“, který nemůže na výkon svých pravomocí rezignovat, neboť se jedná o výkon zákonem uložené povinnosti. Pokud by dosavadní starosta obce byl zvolen členem nového zastupitelstva obce, pak by na svůj mandát mohl rezignovat písemnou rezignací, nemusel by předkládat na zasedání zastupitelstva obce, neboť v daném období není starostou obce (pouze ze zákona vykonává jeho pravomoci). I kdyby však na svůj mandát rezignoval, přesto bude dále povinen vykonávat pravomoci dosavadního starosty obce.

uplynutím toho dne, kdy byla rezignace člena zastupitelstva doručena starostovi obce, tedy uplynutím 24.00 hodiny předmětného dne.

Zánik mandátu v souvislosti se změnou trvalého pobytu člena zastupitelstva obce

Podmínku trvalého pobytu v obci musí člen zastupitelstva splňovat po celou dobu výkonu mandátu. Případná ztráta trvalého pobytu v obci, kde člen zastupitelstva zastává mandát, znamená ztrátu volitelnosti a je důvodem pro vyslovení zániku mandátu. Podmínky volitelnosti, tj. kdo může být zvolen členem zastupitelstva obce, stanoví § 5 odst. 1 zákona o volbách do zastupitelstev obcí. Podle tohoto ustanovení může být členem zastupitelstva zvolen každý volič, u kterého není překážka ve výkonu volebního práva podle § 4 odst. 2 písm. a) a b) zákona o volbách do zastupitelstev obcí. Kdo je voličem upravuje § 4 odst. 1 zákona o volbách do zastupitelstev obcí; je jím občan obce za předpokladu, že jde o státního občana České republiky, který alespoň v den voleb, a konají-li se volby ve dvou dnech, druhý den voleb, dosáhl věku nejméně 18 let, je v den voleb v dané obci přihlášen k trvalému pobytu, a za stejných podmínek i státní občan jiného členského státu Evropské unie. Překážkami, pro které nemůže být občan obce zvolen členem zastupitelstva, jsou zákonem stanovené omezení osobní svobody z důvodu výkonu trestu odnětí svobody a zbavení způsobilosti k právním úkonům, od 1. 1. 2014 podle nového občanského zákoníku – zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, omezení ve svéprávnosti k výkonu volebního práva. Posledně uvedenou překážku je třeba posuzovat podle přechodného ustanovení v § 3032 odst. 1 občanského zákoníku, které stanoví, že kdo byl podle dosavadních právních předpisů zbaven způsobilosti k právním úkonům, považuje se ode dne nabytí účinnosti nového občanského zákoníku za osobu omezenou ve svéprávnosti podle tohoto zákona. Zároveň je třeba zohlednit i ustanovení § 3033 odst. 1 občanského zákoníku, podle něhož osoby, které byly zbaveny způsobilosti k právním úkonům přede dnem nabytí účinnosti nového občanského zákoníku, nabudou svéprávnosti nejpozději uplynutím tří let ode dne nabytí jeho účinnosti, ledaže soud rozhodne jinak.

Podmínka trvalého pobytu v obci, jako podmínka volitelnosti po celé funkční období, je zahrnuta v pojmu „občan obce“, který je vymezen v § 16 zákona o obcích. Občanem obce je fyzická osoba, která je mimo jiné v obci hlášena k trvalému pobytu. Podmínkou trvalého pobytu, jakožto podmínkou volitelnosti člena zastupitelstva obce, a zánikem mandátu člena zastupitelstva obce se z různého pohledu v několika volebních případech zabýval rovněž Ústavní soud. Vycházel přitom z toho, že smyslem formální existence obce je, aby si její obyvatelé mohli sami spravovat vlastní záležitosti. Činí tak prostřednictvím orgánů obce. Trvalý pobyt je rozhodujícím kritériem pro vznik aktivního i pasivního volebního práva do orgánů samosprávy obce (viz např. Pl. ÚS 59/10, Pl. ÚS 6/11, Pl. ÚS 38/11). Aneb jak konstatoval rovněž Ústavní soud (viz IV. ÚS 420/2000) „V právním státě

musí mít každé konkrétní jednání předvídatelné právní důsledky. Ústavní soud proto zastává názor, že ke ztrátě volitelnosti a tedy i k zániku mandátu, dochází na základě skutečnosti, že došlo ke změně trvalého pobytu mimo obvod obce.... Je-li zákonem podmínka trvalého pobytu stanovena jako *condicio sine qua non* volitelnosti do orgánu obce, nutno s ní také jako s takovou ze strany zastupitelů zacházet, tj. být si vědom nepříznivých důsledků v oblasti výkonu volených funkcí.“ Zánik mandátu člena zastupitelstva obce je upraven v § 55 zákona o volbách do zastupitelstev obcí. Podle § 55 odst. 3 písm. b) zákona o volbách do zastupitelstev obcí zaniká mandát člena zastupitelstva obce, vysloví-li to příslušné zastupitelstvo z důvodu, že člen zastupitelstva obce přestal být volitelný. Usnesení zastupitelstva obce o zániku mandátu se neprodleně zašle tomu, kdo je proti takovému usnesení nebo rozhodnutí oprávněn domáhat se ochrany u soudu podle § 59 odst. 3 zákona o volbách do zastupitelstev obcí. Současně se toto usnesení nebo rozhodnutí vyvěsí na úřední desce příslušného obecního úřadu. Za doručené se usnesení nebo rozhodnutí považuje sedmým dnem ode dne vyvěšení. Mandát člena zastupitelstva obce podle § 55 odst. 3 a 4 zákona o volbách do zastupitelstev obcí zaniká dnem, kdy marně uplynula lhůta pro podání návrhu soudu podle § 59 odst. 3 zákona o volbách do zastupitelstev obcí, nebo dnem právní moci rozhodnutí soudu, kterým nebylo usnesení zastupitelstva obce zrušeno.

Zánik mandátu v souvislosti s konáním řádných (celorepublikových) voleb do zastupitelstev obcí

Podle § 55 odst. 2 písm. d) zákona o volbách do zastupitelstev obcí mandát člena zastupitelstva obce zaniká dnem voleb do zastupitelstva obce. Ustanovení § 3 odst. 3 zákona o volbách do zastupitelstev obcí stanoví, že dnem voleb se podle tohoto zákona rozumí první den voleb. Z dikce zákona o volbách do zastupitelstev obcí tedy vyplývá, že mandát člena zastupitelstva obce zanikne uplynutím 24.00 hodiny prvního dne voleb (viz výše okamžik, ke kterému zaniká mandát člena zastupitelstva obce).

Získání informace, zda byl člen zastupitelstva obce odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody

V případě pochybností, zda byl člen zastupitelstva obce odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, a je tak dán důvod pro vyslovení zániku mandátu člena zastupitelstva obce zastupitelstvem obce podle ustanovení § 55 odst. 3 písm. a) zákona o volbách do zastupitelstev obcí, je třeba se obrátit na příslušný krajský úřad, neboť podle Instrukce Ministerstva spravedlnosti č.j. 505/2001-Org, ze dne 3. prosince 2001, jež nabyla účinnosti dne 1. ledna 2002, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy, resp. podle její přílohy č. 3 bodu 7, se výsledky trestního stíhání členů zastupitelstev obcí oznamují příslušným krajským úřadům.

Nepřítomnost člena zastupitelstva obce na zasedání zastupitelstva obce

Nepřítomnost člena zastupitelstva obce na zasedání zastupitelstva obce není důvodem k zániku jeho mandátu. Taxativním způsobem vymezené důvody zániku mandátu člena zastupitelstva obce jsou uvedeny v ustanovení § 55 odst. 2 a 3 zákona o volbách do zastupitelstev obcí.

6.2 Nastupování náhradníka na uprázdněný mandát v zastupitelstvu obce

Problematika nastupování náhradníka na uprázdněný mandát v zastupitelstvu obce je řešena v ustanovení § 56 zákona o volbách do zastupitelstev obcí.

Uprázdnil-li se mandát v zastupitelstvu obce, nastupuje ex lege, tj. ze zákona (není třeba jakéhokoli dalšího aktu) dnem následujícím pod dni, kdy došlo k zániku mandátu, podle § 56 odst. 1 zákona o volbách do zastupitelstev obcí, za odstoupivšího člena zastupitelstva náhradník z kandidátní listiny téže volební strany v pořadí podle § 45 odst. 5 zákona o volbách do zastupitelstev obcí, tj. dle výsledků voleb, a to dnem následujícím pod dni, kdy došlo k zániku mandátu.

Takto nastoupenému členu zastupitelstva obce předá podle § 56 odst. 2 zákona o volbách do zastupitelstev obcí rada obce a, není-li zřízena zastupitelstvo obce, do 15 dnů poté, co se mandát uprázdnil, písemné osvědčení o tom, že se stal členem zastupitelstva obce, a kterým dnem se jím stal. Toto osvědčení však již jen deklaruje (potvrzuje) skutečnost, že členovi zastupitelstva obce vznikl mandát.

V souladu s § 69 odst. 2 a 3 zákona o obcích poté nový člen zastupitelstva obce na prvním zasedání zastupitelstva, kterého se zúčastní, složí slib. Složení slibu nemá vliv na mandát či rozsah práv a povinností z něj vyplývající, vyjma odmítnutí složení slibu či jeho složení s výhradou, které mají za následek zánik mandátu (viz. § 55 odst. 2 písm. a) zákona o volbách do zastupitelstev obcí).

V případě, že náhradníka z téže volební strany, ze které byl člen zastupitelstva obce, který rezignoval na svůj mandát, není, pak zůstává mandát uprázdněn do konce funkčního období zastupitelstva obce.

Není v žádném případě možné doplňovat náhradníky z jiných volebních stran. Takové jednání by bylo nejen v rozporu s volebním zákonem, ale též s vůlí voličů a výsledky voleb, neboť poměr účasti jednotlivých volebních stran v zastupitelstvu obce je dán výsledkem hlasování ve volbách (takovému náhradníkovi by mandát člena zastupitelstva obce nevznikl).

Pokud tak dojde k situaci předvídané v ustanovení § 58 odst. 1 písm. b) zákona o volbách do zastupitelstev obcí, tj. počet členů zastupitelstva obce poklesne pod hranici 5 a není již postupem uvedeným shora možno doplnit zastupitelstvo

obce z řad náhradníků, je to důvod pro vyhlášení nových voleb do zastupitelstva předmětné obce.

Návrh musí v souladu s ustanovením § 58 odst. 4 zákona o volbách do zastupitelstev obcí zaslat Ministerstvu vnitra starosta obce prostřednictvím příslušného krajského úřadu, a to do 30 dnů ode dne, kdy důvod pro vyhlášení nových voleb nastal.

Postavení náhradníka zaniká dnem, kdy starosta obce obdrží písemnou rezignaci (§ 57 písm. b zákona o volbách do zastupitelstev obcí).

Náhradník může rezignovat jen na postavení náhradníka, nikoliv člena zastupitelstva obce, neboť jím se stane až za splnění zákonem stanovených podmínek (pokud se náhradník stane členem zastupitelstva obce, může rezignovat jen na svůj mandát, nikoliv na postavení „náhradníka“).

7. SPRÁVA OBCE V PŘÍPADĚ, ŽE PO VOLBÁCH DO ZASTUPITELSTVA OBCE DOJDE K ZÁNÍKU MANDÁTŮ NOVĚ ZVOLENÝCH ČLENŮ ZASTUPITELSTVA OBCE

7.1 Vybrané způsoby zániku mandátu členů zastupitelstva obce

- Podle § 55 odst. 1 zákona o volbách do zastupitelstev obcí (a obdobně též podle § 69 odst. 1 zákona o obcích) vzniká mandát člena zastupitelstva obce zvolením, ke kterému dochází ukončením hlasování. Člen zastupitelstva obce může podle § 55 odst. 2 písm. b) zákona o volbách do zastupitelstev obcí rezignovat na svůj mandát, a to písemnou rezignací, kterou musí obdržet starosta obce (dosavadní nebo nově zvolený starosta obce)¹⁹. Mandát člena zastupitelstva obce v takovém případě zaniká uplynutím dne, ve kterém starosta obce tuto rezignaci obdržel. Mandát člena zastupitelstva obce může zaniknout i tím, že člen zastupitelstva odmítne složit slib nebo jej složí s výhradou [§ 55 odst. 2 písm. a) zákona o volbách do zastupitelstev obcí], přičemž mandát zaniká okamžikem odmítnutí složení slibu nebo jeho složením s výhradou. Na uvolněné místo nastupuje náhradník, jehož mandát v zastupitelstvu obce vzniká dnem následujícím po dni, ve kterém zanikl mandát předchozího člena zastupitelstva obce (§ 56 odst. 1 zákona o volbách do zastupitelstev obcí). Postavení náhradníka zaniká dnem, kdy starosta obce obdrží písemnou rezignaci [§ 57 písm. b) zákona o volbách do zastupitelstev obcí].
- Rezignaci na členství v zastupitelstvu obce nebo na postavení náhradníka nelze vzít zpět. Dále platí, že rezignace musí být učiněna písemně. Není tedy možné rezignovat např. ústním prohlášením na zasedání zastupitelstva obce. Náhradník může rezignovat jen na postavení náhradníka, nikoli člena zastupitelstva obce, neboť jím se stane až za splnění zákonem stanovených podmínek (pokud se náhradník stane členem zastupitelstva obce, může rezignovat jen na svůj mandát, nikoli na postavení „náhradníka“).

¹⁹ Starosta obce podává rezignaci na zasedání zastupitelstva obce. To se však samozřejmě netýká „dosavadního starosty“, který namůže na výkon svých pravomocí rezignovat, neboť se jedná o výkon zákonem uložené povinnosti. Pokud by dosavadní starosta obce byl zvolen členem nového zastupitelstva obce, pak by na svůj mandát mohl rezignovat písemnou rezignací, nemusel by ji předkládat na zasedání zastupitelstva obce, neboť v daném období není starostou obce (pouze ze zákona vykonává jeho pravomoci). I kdyby však na svůj mandát rezignoval, přesto bude dále povinen vykonávat pravomoci dosavadního starosty obce.

7.2 Důsledky zániku mandátu členů zastupitelstva obce

Důsledky zániku mandátu členů zastupitelstva obce a s ním spojené povinnosti upravuje § 90 zákona o obcích (z hlediska pravomocí zastupitelstva obce) a § 58 zákona o volbách do zastupitelstev obcí (z hlediska konání nových voleb). V obou ustanoveních je přitom rozhodující, zda v důsledku zániku mandátů poklesl počet členů zastupitelstva obce pod polovinu nebo pod pět a na uprázdněná místa nemohou nastoupit náhradníci.

- 1) Jestliže došlo k zániku mandátů, avšak na uprázdněná místa mohou nastoupit náhradníci tak, že zastupitelstvo obce bude mít nad jednu polovinu původně určeného počtu členů (a nad pět), pak k omezení pravomocí zastupitelstva obce nedochází a není ani dán důvod pro konání nových voleb.
- 2) Jestliže počet členů zastupitelstva obce zánikem mandátů poklesl pod polovinu nebo pod pět a na uprázdněná místa nemohou nastoupit náhradníci (obě podmínky musejí být splněny kumulativně), pak *dochází k omezení pravomocí zastupitelstva obce a dosavadní starosta obce* (nebo starosta nov zvolený, pokud k zániku mandátu došlo až po zvolení nového starosty) *je povinen postupovat podle § 58 odst. 4 zákona o volbách do zastupitelstev obcí* a do třiceti dnů požádat prostřednictvím krajského úřadu Ministerstvo vnitra o vyhlášení nových voleb. V nových volbách se volí počet členů zastupitelstva obce, který byl určen před koncem funkčního období předchozího zastupitelstva. Počet členů nelze pro nové volby nově stanovit.

Zastupitelstvo obce však poklesem pod polovinu svých členů nebo pod pět nezaniká, pouze dochází v souladu s § 90 zákona o obcích k omezení jeho pravomocí tím, že nemůže rozhodovat v záležitostech uvedených v § 84 odst. 2 a § 85 zákona o obcích. Může však přijímat rozpočtová opatření a stanovit pravidla rozpočtového provizoria. Zastupitelstvo obce v tomto případě nemůže volit starostu ani místostarostu, členy rady obce, rozhodovat o odměnách neuvolněným členům zastupitelstva obce, určovat „uvolněné funkce“ apod. Může si však postupem podle § 84 odst. 4 zákona o obcích vyhradit pravomoci rady obce či starosty obce (s výjimkou pravomocí vyhrazených radě obce)²⁰. I v tomto případě však zastupitelstvo obce může rozhodovat pouze na svém řádně svolaném a konaném zasedání (srov. zejména § 92 a 93 zákona o obcích). Na „pracovních poradách“ členů zastupitelstva obce rozhodovat (přijímat usnesení) nelze.

Počet členů zastupitelstva obce z hlediska usnášéníschopnosti a z hlediska platného přijetí usnesení se vždy určuje podle skutečného počtu obsazených mandátů. Jestliže např. bylo zvoleno celkem devět členů zastupitelstva obce, pak

²⁰ Typicky se bude jednat o možnost vyhradit si tzv. zbytkovou pravomoc rady obce podle § 102 odst. 3 zákona o obcích, tedy typicky rozhodování o uzavření většiny smluv (např. smluv o dílo), o nichž jinak přísluší rozhodovat radě obce, resp. v obcích, v nichž se rada obce nevolí, starostovi (srov. § 99 odst. 2 zákona o obcích). Starosta obce v takové situaci sice jedná jménem obce navenek, ale nemůže tak učinit bez předchozího schválení např. konkrétní smlouvou zastupitelstvem obce.

při rezignaci jednoho, resp. dvou členů bude skutečný počet členů zastupitelstva obce činit osm, resp. sedm (samozřejmě za předpokladu, že na uprázdněná místa nenastoupí náhradníci). Podle tohoto skutečného počtu se pak posuzuje i splnění podmínek pro usnášeníschopnost zastupitelstva obce (§ 92 odst. 3 zákona o obcích) a pro platné přijetí jednotlivých usnesení (§ 87 zákona o obcích).

Z praktického hlediska je nutné rozlišovat, ve kterém okamžiku došlo k zániku mandátu členů zastupitelstva obce tak, že jeho počet poklesl pod polovinu, resp. pod pět (a na uprázdněná místa nenastoupili náhradníci). Pokud se tak stalo **ještě před konáním ustavujícího zasedání**, bude obec spravovat až do nových voleb dosavadní starosta obce a místostarosta obce. Ustavující zasedání však musí být svoláno, byť počet jeho členů poklesl pod zákonem stanovenou hranici, neboť „zbývající“ členové zastupitelstva obce musejí přinejmenším složit slib. Jestliže k zániku mandátu došlo **až po ustavujícím zasedání**, které zvolilo nové vedení obce, obec až do nových voleb spravuje nově zvolený starosta a místostarosta. Pokud byla písemná rezignace podána přímo na ustavujícím zasedání, může toto zasedání proběhnout a realizovat veškeré pravomoci (včetně volby starosty nebo místostarosty), neboť k zániku mandátů dochází až uplynutím dne, kdy starosta obce obdržel písemnou rezignaci. Pokud však k zániku mandátu došlo tím, že na ustavujícím zasedání odmítli členové zastupitelstva obce složit slib nebo jej složili s výhradou (a nejsou-li náhradníci), nemůže již ustavující zasedání zastupitelstva obce volit nového starostu a místostarostu a obec je proto spravována dosavadním starostou a místostarostou²¹.

- 3) Jestliže by došlo k zániku mandátu všech členů nově zvoleného zastupitelstva obce a na jejich místa by nenastoupili náhradníci, bude v obci jmenován správce obce na základě § 98 odst. 1 písm. b) zákona o obcích. Jmenováním správce obce sice formálně vzato nedochází k zániku úkolů dosavadního starosty a místostarosty, většinu jejich úkolů však přebírá právě správce obce (srov. § 98 odst. 2 zákona o obcích).

²¹ Pokud by náhradníci „byli“, pak k omezení pravomocí zastupitelstva obce dle § 90 zákona o obcích nedochází a zastupitelstvo, byť aktuálně např. ve čtyřech členech, může zvolit starostu i místostarostu.

8. NÁROKY ČLENŮ ZASTUPITELSTVA OBCE V SOUVISLOSTI S UKONČENÍM VOLEBNÍHO OBDOBÍ (ZEJMÉNA Z HLEDISKA § 75 ZÁKONA O OBCÍCH)

Pro určení nároků členů zastupitelstev obcí je třeba vycházet zejména ze zákona č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (zejména ustanovení §§ 70 – 79) a nařízení vlády č. 37/2003 Sb., o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev, ve znění pozdějších předpisů.

Dále upozorňuje, že problematika odměňování členů zastupitelstva obce je též podrobně řešena v **Metodickém doporučení** odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra k činnosti územních samosprávných celků **č. 5.1 – Odměňování a ostatní související nároky a peněžitá plnění členů zastupitelstva obce**, které je zveřejněno na stránkách www.mvcr.cz/odk. Upozorňujeme však, že v uvedeném metodickém doporučení není zohledněna novela nařízení vlády č. 37/2003 Sb., o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev, ve znění pozdějších předpisů, která je účinná od 1. ledna 2014 (číslo novely je 459/2013 Sb.). Při výpočtech měsíčních odměn dle v ní uvedených vzorových příkladů je nutné jednotlivé **částky obměnit tak, aby reflektovaly uvedenou legislativní změnu**. V dále uvedených příkladech v tomto textu jsou už uvedeny částky v aktuální výši, které platí pro rok 2014. **Předpokládáme aktualizaci metodiky v I. pol. 2014.** Informace o zmíněné novele v rámci principu dobré správy byla rozeslána všem obcím a je rovněž dostupná na stránkách www.mvcr.cz/odk.

8.1 Odměna při skončení výkonu funkce

- **Komu náleží odměna při skončení výkonu funkce při volbách?**

Podle § 75 odst. 1 zákona o obcích náleží neuvolněnému členu zastupitelstva obce, pokud vykonává funkci starosty, a uvolněnému členu zastupitelstva obce odměna při skončení funkčního období, jestliže jim ke dni voleb do zastupitelstva obce příslušela měsíční odměna a pokud jim nevznikl opětovný nárok na měsíční odměnu (tzn., pokud nebyli opětovně zvoleni do funkce, za něž se tato odměna poskytuje). Podle citovaného ustanovení tedy každému uvolněnému členovi zastupitelstva obce bez ohledu na vykonávanou funkci – např. starostovi, místostarostovi, členovi rady obce, předsedovi výboru apod., a z neuvolněných členů zastupitelstva obce pouze starostovi náleží odměna při skončení funkčního období, a to v případě splnění dalších zákonem stanovených podmínek.

- **Za jakých podmínek vzniká nárok na odměnu?**

Odměna podle § 75 odst. 1 zákona o obcích neuvolněnému starostovi a všem uvolněným členům zastupitelstva obce náleží v případě, že:

- výše uvedeným členům zastupitelstva obce ke dni voleb do zastupitelstva obce příslušela měsíční odměna (při stanovení odměny při skončení výkonu funkce se tedy vychází z aktuální výše odměny ke dni voleb),
- nevznikl jim opětovný nárok na měsíční odměnu (v případě, že nedochází k opětovnému zvolení do funkcí, k nimž se vztahuje nárok na odměnu podle § 75 odst. 1 zákona o obcích),
- výše vyjmenovaní členové zastupitelstva obce nebyli pravomocně odsouzeni za úmyslný trestný čin spáchaný v průběhu funkčního období (tj. za celou dobu výkonu funkce, která může trvat více než jedno volební období).

Druhá podmínka pro poskytnutí odměny při skončení funkčního období je **nevzniknutí opětovného nároku na měsíční odměnu**. Ustanovení pojednávající o měsíční odměně v § 75 odst. 1 zákona o obcích má užší obsah než obecný pojem „měsíční odměna“ ve smyslu § 71 a § 72 zákona o obcích. Ustanovení § 75 odst. 1 má tedy ohledně obsahu pojmu „měsíční odměna“ speciální povahu (tj. charakter „speciálního zákona“, jehož aplikace má **přednost** před obecnou úpravou), ve vztahu k § 71 a § 72 zákona o obcích (v úvahu bereme též smysl odměny při skončení funkčního období, kterým je usnadnění nového uplatnění uvolněných členů zastupitelstva obce na trhu práce). Z těchto důvodů je tak nutno měsíční odměnu poskytovanou podle § 75 odst. 1 zákona o obcích vykládat tak, že se jí rozumí pouze taková měsíční odměna, která náleží neuvolněnému členovi zastupitelstva obce, pokud vykonává funkci starosty, a každému uvolněnému členovi zastupitelstva obce (bez ohledu na vykonávanou funkci). Tuto odměnu tedy nelze poskytnout neuvolněným členům zastupitelstva obce (pochopitelně s výjimkou starosty). Současně zdůrazňujeme, že ustanovení § 75 odst. 1 zákona o obcích stanoví podmínku „pokud jim nevznikl opětovný nárok na měsíční odměnu“ – **zákon tedy nehovoří o vzniku opětovného nároku na odměnu ve stejné či snižené výši**.

Ve prospěch výše uvedeného názoru svědčí i argument, že opačný výklad by ve svém důsledku umožnil poskytnout odměnu při skončení funkčního období (v řádech až šestinásobku měsíční odměny) např. neuvolněnému starostovi, který byl po volbách opětovně zvolen (neuvolněným) starostou a byla mu zastupitelstvem schválena nová výše odměny, čímž došlo třeba i jen k nepatrnému snížení odměny oproti stavu v předchozím volebním období – takový cíl však zákon nepochybně nesledoval. Stejně tak v případě bývalého uvolněného starosty, který byl po volbách zvolen uvolněným místostarostou, dochází sice ke snížení pobírané odměny, to však nemůže být důvodem k vyplacení odchodného, jelikož opětovný nárok na odměnu v takovém případě vznikl.

Nutno podotknout, že z totožného názoru k dané problematice vychází i komentované vydání zákona o obcích: Vedral, J., Váňa, L., Břeň, J., Pšenička, S. Zákon o obcích (obecní zřízení). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 430-431.

K bližšímu vysvětlení pojmu „opětovný nárok na měsíční odměnu“ dále uvádíme, že tento nárok se vztahuje pouze na opětovnou volbu do funkcí (jež jsou uvedeny v ustanovení § 75 odst. 1 zákona o obcích), které budou poprvé touto volbou obsazeny v novém funkčním období. Jestliže např. k volbě uvolněného starosty nedošlo již na ustavujícím zasedání zastupitelstva obce, měla by být tato funkce obsazena na základě volby na nejbližším zasedání zastupitelstva obce. Pakliže by byl do této funkce opětovně zvolen člen zastupitelstva obce, který v minulém funkčním období zastával funkci uvolněného starosty, máme za to, že mu vznikl opětovný nárok na měsíční odměnu. V takovém případě mu nevzniká nárok na vyplacení odměny při skončení funkčního období (tzv. odchodné) podle § 75 odst. 1 a 2 zákona o obcích. Pokud k této volbě nedojde a bývalý starosta nebude zvolen do žádné jiné uvolněné funkce s nárokem na odměnu (ani do funkce neuvolněného starosty, jemuž by zastupitelstvo schválilo určitou výši odměny), vznikne nárok na vyplacení odměny, pokud jsou splněny ostatní shora uvedené podmínky.

Příklad: Dosavadnímu starostovi (uvolněnému nebo neuvolněnému), který kandidoval do zastupitelstva obce a vznikl mu mandát, tj. byl zvolen do zastupitelstva obce, a bude vykonávat funkci neuvolněného člena zastupitelstva obce (samozřejmě s výjimkou starosty), vzniká nárok na výplatu odměny při skončení výkonu funkce.

Příklad: Dosavadnímu starostovi (uvolněnému nebo neuvolněnému), který kandidoval do zastupitelstva obce a vznikl mu mandát, tj. byl zvolen do zastupitelstva obce, a na ustavujícím zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce byl zvolen neuvolněným místostarostou, vzniká nárok na výplatu odměny při skončení výkonu funkce.

Pozn.: Nárok na odměnu při skončení výkonu funkce vzniká i v případech, že zastupitelstvo schválí místostarostovi nějakou výši měsíční odměny, neboť neuvolněný místostarosta (stejně jako kterýkoliv jiný neuvolněný člen zastupitelstva obce kromě starosty) nespadá do okruhu osob uvedených v § 75 odst. 1 zákona o obcích, na něž se vztahuje podmínka vzniku opětovného nároku na odměnu.

Příklad: Dosavadnímu starostovi (uvolněnému nebo neuvolněnému), který kandidoval do zastupitelstva obce a vznikl mu mandát, tj. byl zvolen do zastupitelstva obce, a na ustavujícím zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce byl opětovně zvolen uvolněným starostou, nevzniká nárok na výplatu odměny při skončení výkonu funkce. Nárok nevzniká ani v případech, že by dosavadní starosta (uvolněný i neuvolněný) byl opětovně zvo-

len neuvolněným starostou a zároveň mu byla zastupitelstvem schválena jakákoliv výše měsíční odměny. Nárok **nevzniká** ani v případě, že by dosavadní starosta (uvolněný i neuvolněný) v novém volebním období pokračoval ve výkonu funkce uvolněného člena zastupitelstva obce, i když v jiné uvolněné funkci (uvolněného místostarosty, uvolněného člena rady, uvolněného předsedy výboru), byť s nižší měsíční odměnou než jakou pobíral jako uvolněný starosta. V daném případě by totiž **nesplnil jednu ze základních podmínek na výplatu „odměny při skončení funkčního období“, a to že mu nevznikl opětovný nárok na měsíční odměnu.**

- **Jak se vypočítá výše odměny?**

Podle § 75 odst. 2 se výše odměny stanoví jako **výše měsíční odměny, k níž se přičte násobek této částky a počtu celých ukončených po sobě jdoucích let výkonu funkce, nejdéle však pěti ukončených let výkonu funkce.** Pokud neuvolněný starosta nebo uvolněný člen zastupitelstva obce nevykonával funkci po dobu alespoň jednoho celého roku, náleží mu odměna ve výši jedné měsíční odměny, neboť mu nelze poskytnout žádné násobky.

- **Jak se posuzuje délka výkonu funkce?**

Za rok výkonu funkce se považuje **dvanáct po sobě jdoucích měsíců, a to počínaje dnem volby do funkce, za níž odměna náleží.** Pokud jde o přesné určení toho, kdy je rok výkonu funkce ukončen, je možné vycházet z ustanovení § 605 odst. 2 nového občanského zákoníku, Konec lhůty nebo doby určené podle týdnů, měsíců nebo let připadá na den, který se pojmenováním nebo číslem shoduje se dnem, na který připadá skutečnost, od níž se lhůta nebo doba počítá. Není-li takový den v posledním měsíci, připadne konec lhůty nebo doby na poslední den měsíce.

Za předpokladu, že člen zastupitelstva obce vykonával např. funkci starosty nepřetržitě po dobu nejméně 5 celých ukončených, po sobě jdoucích let, náleží mu odměna při skončení výkonu funkce ve výši 6 měsíčních odměn (tj. jedna měsíční odměna + pětínásobek této odměny).

Pokud neuvolněný starosta nebo uvolněný člen zastupitelstva obce bude vykonávat funkci jedno volební období, není vyloučeno, že s ohledem na datum voleb a datum konání ustavujícího zasedání nesplní podmínku celého ukončeného „čtvrtého“ roku výkonu funkce. V takovém případě mu náleží odměna ve výši jedné měsíční odměny plus trojnásobku (nikoliv čtyřnásobku) této odměny.

Do doby výkonu funkce se započítává i doba, po kterou starosta nebo uvolněný člen zastupitelstva – místostarosta nebo člen rady vykonával své pravomoci po dni voleb až do zvolení nového starosty, místostarosty nebo rady obce (§ 107 a § 102a zákona o obcích).

Jestliže v průběhu funkčního období, které může být delší než jedno volební období, vykonával člen zastupitelstva obce např. 2 roky funkci starosty a ná-

sledně 3 roky funkci uvolněného místostarosty, pro výpočet výše odměny je určující **celková doba výkonu funkce**, pokud jsou tyto funkce vykonávány návazně (bez přetržky) a jsou splněny další podmínky (nevznikl opětovný nárok na odměnu a nedošlo k pravomocnému odsouzení za úmyslný trestný čin spáchaný v průběhu celého funkčního období). Odměna se přitom počítá z aktuální výše odměny, tj. ke dni voleb.

Příklad: Obec měla od r. 2006 neuvolněného starostu, který byl po volbách v r. 2014 zvolen uvolněným místostarostou. V dalším funkčním období (2014 až 2018) už nekandidoval. Výše odměny při skončení funkčního období se bude odvíjet od výše měsíční odměny jako uvolněného místostarosty ke dni voleb v r. 2014 a vypočítá se jako jedna měsíční odměna + pětinasobek této odměny.

8.2 Výplata odměny

- **Je možno odměnu vyplatit jednorázově nebo ve splátkách?**

Podle § 75 odst. 7 zákona o obcích může být odměna při skončení funkčního období vyplacena v měsíčních splátkách nebo jednorázově. Zákon o obcích nestanoví minimální výši měsíční splátky, lze jen doporučit, aby splátky byly vypláceny např. ve výši alespoň jedné měsíční odměny. Podotýkáme, že v praxi se již (byť ojediněle) vyskytly případy vyplácení měsíčních splátek v řádech stokorun, případně v jiných výrazně nižších částkách než je výše měsíční odměny, což nebylo jistě úmyslem zákonodárce, neboť takový postup vykazuje znaky šikany a nesplňuje smysl poskytování odměny při skončení výkonu funkce. Účelem výplaty ve splátkách je vypořádání závazku obce vůči bývalému členovi zastupitelstva během několika měsíců nikoliv „protáhnout“ toto období na několik let.

- **Kdo rozhoduje o tom, zda se odměna vyplatí jednorázově či ve splátkách?**

Zákon o obcích v žádném ze svých ustanovení nepodmiňuje vyplácení odměny při skončení výkonu funkce ať už jednorázově, nebo ve splátkách, rozhodnutím či schválením některého orgánu obce. Nelze však vyloučit, aby o způsobu výplaty, aniž by byl zpochybněn nárok na odměnu, rozhodla rada obce, neboť tento orgán podle § 102 odst. 3 zabezpečuje rozhodování ostatních záležitostí patřících do samostatné působnosti obce, pokud nejsou vyhrazeny zastupitelstvu obce nebo pokud si je zastupitelstvo obce nevyhradilo.

- **Jak postupovat v případě, že je proti členovi zastupitelstva obce, kterému vznikl nárok na odměnu při skončení funkčního období, vedeno trestní řízení pro úmyslný trestný čin spáchaný v průběhu funkčního období?**

Vznik nároku na odměnu při skončení funkčního období je podle § 75 odst. 7 zákona o obcích variantně posuzován v závislosti na případném pravomocném odsouzení za úmyslný trestný čin. Vznikl-li neuvolněnému starostovi

nebo uvolněnému členovi zastupitelstva obce nárok na odměnu při skončení výkonu funkce v době, kdy je proti němu vedeno trestní řízení (trestním řízením se rozumí řízení podle trestního řádu – viz § 12 odst. 10 trestního řádu) pro úmyslný trestný čin spáchaný v průběhu funkčního období, odměna se nevyplácí. Příslušnou částku si obec deponuje na svém účtu a vyčká na výsledek. Skončí-li trestní řízení pro uvedený trestný čin pravomocným odsouzením, má se za to, že nárok na odměnu při skončení funkčního období nevznikl. Nedojde-li k takovému odsouzení, odměna se vyplácí.

Otázkou zůstává, zda a jakým způsobem, se obec dozví o těchto skutečnostech, které jsou jednou z podmínek pro výplatu odměny. Je možno např. požádat dotčeného člena zastupitelstva obce o čestné prohlášení ve výše uvedené věci.

- **Proplácí se uvolněným členům zastupitelstva obce na konci funkčního období nevyčerpaná dovolená?**

Pokud nevyčerpá uvolněný člen zastupitelstva obce dovolenou nebo její část před uplynutím doby uvolnění k výkonu veřejné funkce, poskytne mu ji uvolňující zaměstnavatel, ke kterému se tento člen zastupitelstva obce vrací po skončení doby uvolnění. V tomto případě se tedy **neproplácí náhrada** za nevyčerpanou dovolenou.

8.3 Odměňování starosty, místostarosty a členů rady obce ve volebním mezidobí

- **Podle § 75 odst. 5 zákona o obcích je za výkon pravomocí odměňován starosta a místostarosta. Náleží také členům rady obce odměna za výkon pravomocí ve volebním mezidobí?**

Podle současné právní úpravy vykonává v období ode dne voleb až do ustavujícího zasedání zastupitelstva obce, resp. do zvolení nových orgánů obce, pravomoci dosavadní starosta, dosavadní místostarosta (místostarostové) a rada obce. I když zákon o obcích otázku odměňování členů rady obce v tzv. volebním mezidobí výslovně neupravuje, podle našeho názoru je nutné poskytovat měsíční odměnu všem vyjmenovaným veřejným funkcionářům obce (starostovi, místostarostovi a členům rady obce), a to s přihlédnutím k ustanovení § 75 odst. 5 zákona o obcích (pokud dosavadní starosta nebo místostarosta vykonává pravomoci podle § 107, náleží mu měsíční odměna v dosavadní výši) a k ustanovením § 71 odst. 1 a § 72 zákona o obcích.

- **Jaká výše odměny ve volebním mezidobí se vyplácí v případě kumulací funkcí neuvolněného člena rady obce a neuvolněného předsedy výboru zastupitelstva obce nebo komise rady obce nebo v případě kumulací jiných funkcí?**

Zákon o obcích neupravuje ukončení funkčního období výborů zastupitelstva obce ani komisí rady obce. Výbory obecně jsou poradními, iniciativními a kontrolními orgány zastupitelstva obce, nikoli samostatnými orgány. Z povahy těchto orgánů, jejichž existence je závislá na existenci zastupitelstva obce, je však nutné dovodit, že jejich funkční období končí současně s funkčním obdobím zastupitelstva obce, tedy zánikem mandátů jednotlivých členů zastupitelstva obce podle § 55 odst. 2 písm. d) zákona o volbách do zastupitelstev.

V návaznosti na výše uvedené je nutno posuzovat **výkon funkce v případě předsedů nebo členů komisí rady obce**, které zřizuje rada obce jako své iniciativní a poradní orgány. Komise mohou být též výkonnými orgány, jestliže jim byl svěřen výkon přenesené působnosti podle § 103 odst. 4 písm. c) zákona o obcích. Jelikož zákon o obcích svěřuje radě obce i po ukončení funkčního období zastupitelstva obce až do zvolení nové rady obce výkon všech pravomocí, nic nebrání tomu, aby i nadále fungovaly její orgány (komise). Předsedové a členové komisí budou tedy vykonávat své pravomoci až do zvolení nových orgánů a budou nadále pobírat dosavadní měsíční odměnu.

V případě **souběhu odměn** za výkon funkce neuvolněného člena rady obce a předsedy nebo člena výboru, automaticky zaniká ke dni voleb nárok na výplatu odměny za výkon funkce předsedy nebo člena výboru, neboť funkční období výborů končí s funkčním obdobím zastupitelstva obce. Pakliže bude neuvolněný člen rady obce vykonávat zároveň funkci předsedy nebo člena komise rady obce, odměna se bude nadále poskytovat jako souhrn odměn za jednotlivé funkce, neboť rada obce vykonává nadále své pravomoci a tudíž nezanikají ani její orgány. V případě uvolněných členů zastupitelstva obce (členů rady obce) tuto otázku řeší § 77 odst. 3 písm. a) zákona o obcích.

Pokud obec poskytuje odměnu jako souhrn odměn za jednotlivé funkce v jiných, shora neuvedených případech, je nutno vždy zvážit, zda se jedná o kombinaci s výkonem funkce člena rady obce nebo komise rady obce. V těchto případech je nutno poskytovat pouze tu „část“ měsíční odměny, která se vztahuje k výkonu funkce člena rady obce, případně komise rady obce.

8.4 Dočasná pracovní neschopnost starosty v průběhu volebního mezidobí

- **Starosta v průběhu volebního mezidobí onemocněl. Náleží mu nějaká odměna?**

Onemocní-li starosta, který vykonává funkci jako uvolněný člen zastupitelstva obce ve volebním mezidobí, nastává situace, která je ošetřena v ustanovení § 73 odst. 3) a 4) zákona o obcích – tj. nevykonává-li uvolněný člen zastupitelstva obce funkci z důvodů dočasné pracovní neschopnosti, měsíční odměna mu nenáleží; v kalendářním měsíci, v němž z těchto důvodů uvolněný člen

zastupitelstva obce vykonával funkci jen po část měsíce, náleží mu měsíční odměna v poměrné výši; uvolněnému členu zastupitelstva obce měsíční odměna za první 3 dny nenáleží a poté od 4. dne (nejdéle do 14. kalendářního, neskončila-li jeho pracovní neschopnost dříve) mu náleží upravená výše měsíční odměny ve smyslu ustanovení § 73 odst. 4 zákona o obcích (od 15. kalendářního dne jeho pracovní neschopnosti by nastoupil režim dávek nemocenského pojištění prostřednictvím příslušné správy sociálního zabezpečení). Finanční závazky obce na výplatu odměny za výkon funkce dosavadního starosty, tedy náhrady za dobu, kdy dosavadní uvolněný starosta funkci nevykonával z důvodu nemoci, končí ve volebním mezidobí také okamžikem zvolení nového starosty nebo alespoň místostarosty. Pokud starosta už nevykonává po zvolení nového starosty funkci, nemůže mu náležet odměna za výkon funkce starosty, a tudíž ani náhrada za to, že z důvodu nemoci funkci nevykonával.

Pakliže by dočasná pracovní neschopnost výše zmíněného uvolněného člena zastupitelstva obce pokračovala, měly by nastoupit jeho event. nároky na dávky v ochranné lhůtě, příp. z titulu jeho pracovního poměru a souvisejícího nemocenského pojištění, příp. nemocenské pojištění při výkonu samostatné výdělečné činnosti, zabezpečení z titulu uchazeče o zaměstnání apod.

Poznámka: Další souvislosti jsou uvedeny v kapitole Sociální a nemocenské pojištění.

- **Starosta v průběhu volebního mezidobí zemřel. Stane se odměna podle § 75 odst. 1, na kterou mu vznikl nárok ještě za jeho života, součástí dědictví?**

Na vztahy vyplývající z výkonu veřejné funkce se vztahuje zákoník práce, pokud to výslovně stanoví nebo pokud to stanoví zvláštní právní předpisy. Tímto zvláštním právním předpisem je v daném případě zákon o obcích.

V ustanovení § 76 zákona o obcích se stanoví, že splatnost a výplata odměny členům zastupitelstva obce, jakož i srážky z odměny, se řídí právními předpisy upravujícími platové poměry zaměstnanců obcí a zákoníkem práce. Pro tyto účely se odměna členů zastupitelstva obce posuzuje jako plat zaměstnanců obce v pracovním poměru; obec se posuzuje jako zaměstnavatel a členové zastupitelstva obce se posuzují jako zaměstnanci. Prostřednictvím citovaného ustanovení lze, dle našeho názoru, řešit přechod peněžitých práv bývalých členů zastupitelstva obce po jejich smrti podle ustanovení § 328 zákoníku práce, který stanoví, že peněžitá práva zaměstnance jeho smrtí nezanikají, a dále, že do výše odpovídající trojnásobku jeho průměrného měsíčního výdělku přecházejí mzdová a platová práva z pracovněprávního vztahu uvedeného v § 3 větě druhé (pozn. zákoníku práce) postupně na jeho manžela, děti a rodiče, jestliže s ním žili v době smrti ve společné domácnosti; předmětem dědictví se stávají, není-li těchto osob.

K tomu poznamenáváme, že „průměrný měsíční výdělek“ je kategorie upravená v hlavě XVIII (§ 351 - § 362) zákoníku práce a k jeho oficiálnímu výkladu, stejně jako k výkladu shora citovaného ustanovení § 328 zákoníku práce, je kompetentní Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Nicméně Ministerstvo vnitra je toho názoru, že na základě analogické aplikace § 328 zákoníku práce ve spojení s § 76 zákona o obcích **peněžitá práva starosty na odměny (doplatek odměn) za výkon funkce**, která mu vznikla, ale nebyla uspokojena, jeho smrtí **nezanikají**. V intencích citovaného ustanovení tak do výše odpovídající trojnásobku jeho průměrného výdělku z posledního kalendářního čtvrtletí za výkon jeho funkce (za obvyklého stavu, kdy se měsíční odměna za výkon funkce uvolněného starosty v průběhu kalendářního roku nemění, se bude jednat o trojnásobek jeho měsíční odměny, dále viz § 354 zákoníku práce), přecházejí jeho práva postupně na manželku, děti a rodiče (za podmínky, že s ním, žili ve společné domácnosti). Není-li takových osob, stává se tato částka předmětem dědictví spolu s peněžitými nároky starosty, které měl v době smrti u obce, v částce přesahující trojnásobek jeho průměrného měsíčního výdělku.

Musíme však podtrhnout, že přecházet mohou pouze taková finanční práva zemřelého člena zastupitelstva obce, která dotčenému vznikla z titulu výkonu funkce ještě před smrtí a v okamžiku smrti ještě existovaly.

Zákon o obcích v § 75 odst. 1 stanoví, že *neuvolněnému členovi zastupitelstva obce, pokud vykonává funkci starosty, a uvolněnému členovi zastupitelstva obce náleží odměna při skončení funkčního období, jestliže jim ke dni voleb do zastupitelstva obce příslušela měsíční odměna a pokud jim nevznikl opětovný nárok na měsíční odměnu*. Výše odměny při skončení funkčního období *se stanoví jako výše měsíční odměny, k níž se přičte násobek této částky a počtu celých ukončených po sobě jdoucích let, nejdéle však pěti ukončených let výkonu funkce* (viz § 75 odst. 2 zákona o obcích).

Za předpokladu, že bývalý starosta obce nebyl pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin spáchaný v průběhu funkčního období (podrobnosti viz § 75 odst. 7 zákona o obcích), splnil podmínky nároku na odměnu při skončení funkčního období (jelikož mu ke dni voleb příslušela měsíční odměna a nevznikl mu opětovný nárok na odměnu) ve výši **nejvýše šesti** (1+pětinásobek) **měsíčních odměn** (za předpokladu, že funkci vykonával např. dvě volební období, jinak je nutno příslušné násobky stanovit podle počtu celých ukončených po sobě jdoucích let výkonu u funkce), a to podle citovaného ustanovení § 75 odst. 1 zákona o obcích ke dni voleb, tj. **před svou smrtí**. Na základě shora prezentované právní úpravy v § 76 zákona o obcích a potažmo v § 328 zákoníku práce mělo by, podle našeho názoru, toto finanční právo částečně přecházet na manželku (resp. na osoby v citovaném ustanovení vyjmenované) a ve zbývající části do předmětu dědictví.

8.5 Odměňování ostatních členů zastupitelstva obce v souvislosti s volbami

- **Kdy se ukončí odměňování členům zastupitelstva obce, kteří už nebyli zvoleni ve volbách do nového zastupitelstva obce?**

Funkční období členů zastupitelstva obce (uvolněných i neuvolněných) končí dnem voleb do zastupitelstva obce, neboť tímto dnem jim zaniká mandát, a to podle § 55 odst. 2 písm. d) zákona o volbách do zastupitelstev obcí, přičemž dnem voleb se v případě dvoudenních voleb rozumí podle § 3 odst. 3 zákona o volbách do zastupitelstev obcí první den voleb. I když to zákon o obcích (ani volební zákon) výslovně nezmiňuje, z povahy věci vyplývá, že měsíční odměna za výkon funkce bude „řadovým“ členům zastupitelstva obce vyplácena v poměrné části, měsíční odměna se v tomto případě přepočítá na kalendářní dny skutečného výkonu funkce. Podpůrně lze použít i nařízení vlády č. 375/2010 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 37/2003 Sb., o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev, ve znění pozdějších předpisů. Tímto nařízením byl upraven a doplněn text § 3 odst. 2, který zní: „Měsíční odměna členům zastupitelstev nenáleží ode dne následujícího po dni, kdy jim zanikl mandát, anebo byli odvoláni z funkce nebo se vzdali funkce, za jejíž výkon jim byla odměna vyplácena.“

- **Odkdy a jakým způsobem je možno odměňovat nově zvolené neuvolněné členy zastupitelstva obce? Musí o jejich odměnách po volbách znovu rozhodovat zastupitelstvo obce?**

Dle ustanovení § 77 odst. 2 zákona o obcích se odměna neuvolněnému členovi zastupitelstva poskytuje ode dne, který stanoví zastupitelstvo obce. Na jakoukoliv výši měsíční odměny nemá tedy neuvolněný člen zastupitelstva obce právní nárok, pokud ji zastupitelstvo obce zákonem stanoveným způsobem neschválí. To se týká nejen neuvolněných členů zastupitelstva obce, kterým vzniká mandát v souvislosti s volbami, ale též náhradníků, kteří nastoupí na uprázdněný mandát. V této souvislosti je třeba vzít v potaz, že funkční období členů zastupitelstva obce (uvolněných i neuvolněných) končí dnem voleb do zastupitelstva obce, neboť tímto dnem jim zaniká mandát, a to podle § 55 odst. 2 písm. d) zákona o volbách do zastupitelstev obcí, přičemž dnem voleb se v případě dvoudenních voleb rozumí podle § 3 odst. 3 zákona o volbách do zastupitelstev obcí první den voleb. Současně s tím, pokud zákon o obcích nestanoví jinak (např. pro starostu, místostarostu či radu obce do doby než budou zvoleny nové orgány obce), zanikají členům zastupitelstva obce práva a povinnosti související s výkonem jejich funkce v uplynulém funkčním období, tedy i nárok na vyplacení měsíčních odměn (i když byl občan obce zvolen členem zastupitelstva obce opakovaně, a poté zastupitelstvem obce opakovaně do „stejně“, resp. obdobné funkce, kterou zastával v uplynulém volebním období).

Z hlediska práv a povinností jednotlivých členů zastupitelstva je proto nutné posuzovat každé funkční období zastupitelstva obce samostatně s tím, že základním konstituujícím aktem pro ustavení orgánů obce pro nové funkční období je „ustavující zasedání zastupitelstva obce“. Jelikož se nejedná o pokračování výkonu funkce z minulého volebního období (ta zanikla), ale o výkon funkce nové v návaznosti na „vznik nového mandátu“ (k tomu dojde zvolením po ukončení hlasování) v nově ustavených orgánech, s novými úkoly, v novém, příp. jiném početním složení, je jen novému zastupitelstvu obce vyhrazeno, aby rozhodlo o odměnách za výkon funkce jeho členů, kteří vykonávají funkci jako „neuvolnění“. Tím se samozřejmě nevylučuje, aby se jednalo o odměny „v dosavadní výši“ u obdobných funkcí, avšak na základě rozhodnutí nového zastupitelstva obce. Současně musí z tohoto rozhodnutí zastupitelstva obce vyplynout, od kdy se měsíční odměny v dosavadní výši budou poskytovat právě těmto nově zvoleným členům zastupitelstva. (Pro odměňování neuvolněných členů zastupitelstva obce v novém volebním období v některých případech může vyhovovat stanovení výše měsíčních odměn tak, jak je stanovilo předchozí zastupitelstvo obce. Nejspíše však dosavadní usnesení zastupitelstva obce bude postrádat aplikovatelné datum „od kdy“ se bude poskytovat měsíční odměna neuvolněným členům zastupitelstva, kteří vzešli z nových voleb. Tuto situaci staré usnesení zastupitelstva obce obvykle nepokrývá.)

- **Na ustavujícím zasedání zastupitelstva obce, které se konalo 22. listopadu, byl zvolen do funkce uvolněného starosty dosavadní neuvolněný místostarosta, který vykonával funkci v tzv. volebním mezidobí. Jak stanovit jeho odměnu v tento konkrétní den?**

Způsob stanovení odměny za výkon funkce člena zastupitelstva obce na den ustavujícího zasedání zastupitelstva obce, když jeden a tentýž člen zastupitelstva obce v průběhu jednoho dne kontinuálně přechází z jedné funkce s nárokem na odměnu do druhé funkce s nárokem na odměnu, zákon o obcích speciálně neupravuje. Ministerstvo vnitra doporučuje postupovat následujícím způsobem.

Měsíc listopad má 30 kalendářních dní. Příslušný člen zastupitelstva obce v průběhu listopadu nejprve vykonával svou funkci podle ustanovení § 107 zákona o obcích, tj. podle ustanovení § 75 odst. 5 má nárok na příslušnou odměnu i za volební mezidobí, poté jako nově zvolený uvolněný starosta. I v den ustavujícího zasedání zastupitelstva obce (v daném případě 22. listopadu 2014) nevykonával dvě funkce vedle sebe, ale vždy jen jednu funkci, a to za sebou – dohromady jeden celý den. Příslušný člen zastupitelstva obce tak v měsíci listopadu vykonával funkci nepřetržitě 30 kalendářních dní. Není proto objektivní důvod rozdělovat interval pro účely jeho odměňování tak, aby součet počtu dnů byl 31 (listopad nemá 31 kalendářních dní).

Podle ustanovení § 75 odst. 5 zákona o obcích, pokud dosavadní starosta nebo místostarosta vykonává pravomoci podle § 107 (ve volebním mezidobí), náleží mu dosavadní měsíční odměna. Poté nastupuje režim § 77 odst. 1 zákona o obcích, který stanoví, že se odměna uvolněnému členovi zastupitelstva obce poskytuje *ode dne, kdy byl zvolen nebo jmenován do funkce*. Dále je nutné přihlídnout k ustanovení § 77 odst. 3 písm. a), že *v případě souběhu výkonu několika funkcí náleží uvolněnému členovi zastupitelstva obce měsíční odměna podle funkce, za kterou se poskytuje nejvyšší odměna* (odměna za výkon funkce uvolněného starosty je vždy vyšší než odměna za výkon jiných funkcí).

S ohledem na výše uvedené doporučujeme rozdělit v popsáném případě měsíce listopadu na dva intervaly – od 1. do 21. listopadu s odměnou za výkon funkce neuvolněného místostarosty a od 22. do 30. listopadu s odměnou za výkon funkce uvolněného starosty (tj. tak, aby bylo vyhověno ustanovení § 75 odst. 5 ve spojení s ustanovením § 77 zákona o obcích).

8.6 Ukončení výkonu funkce uvolněného člena zastupitelstva obce a jeho návrat k původnímu zaměstnavateli

- **Uvolněný starosta již nebyl zvolen na ustavujícím zasedání zastupitelstva obce do funkce uvolněného člena zastupitelstva (starostou ani místostarostou). Za jakých podmínek se vrací k uvolňujícímu zaměstnavateli?**

Starosta obce, který vykonával funkci jako uvolněný člen zastupitelstva obce do konce volebního období, vykonává tuto funkci i ve volebním mezidobí. Funkci přestává vykonávat podle § 107 zákona o obcích okamžikem zvolení nového starosty nebo alespoň místostarosty. Tím dnem, pokud nebyl opětovně zvolen do funkce uvolněného člena zastupitelstva obce, končí důvod (povinnost) pro jeho zaměstnavatele poskytnout mu jako zaměstnanci pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu k výkonu veřejných funkcí ve smyslu ustanovení § 200 zákoníku práce. Výkonem veřejné funkce zákoník práce mj. rozumí plnění povinností vyplývajících z funkce, která je vymezena funkčním obdobím a obsazovaná na základě přímé nebo nepřímé volby nebo jmenováním podle zvláštních předpisů, a to včetně funkce člena zastupitelstva územního samosprávného celku. Od data, kdy pominul důvod pro uvolnění zaměstnance pro výkon veřejné funkce, měl by mu zaměstnavatel přidělovat práci odpovídající v pracovní smlouvě sjednanému druhu práce. To však samozřejmě předpokládá, že o uvedené skutečnosti ví (tj. že mu ji jeho zaměstnanec dal přiměřeným způsobem na vědomí). Dále doporučujeme vzájemnou dohodu o tom, jak bude dosavadní pracovněprávní vztah pokračovat.

8.7 Vytvoření podmínek pro výkon funkce uvolněného člena zastupitelstva obce u jeho dosavadního zaměstnavatele

- **Existuje možnost kombinovat po určitou dobu výkon funkce uvolněného starosty s dosavadním zaměstnáním formou řádného pracovního poměru na „plný úvazek“?**

Dotaz směřuje k situacím, kdy zvoleného starostu do uvolněné funkce jeho zaměstnavatel z provozních důvodů nechce uvolnit (neboť za něho nemá adekvátní náhradu, požaduje, aby dokončil rozdělaný projekt apod.), event. nebo pokud starosta zvolený do uvolněné funkce by rád zároveň setrval v plném výkonu své odborné profese v pracovním poměru.

V čl. 21 odst. 1 a 4 Listiny základních práv a svobod je zaručeno právo občanů podílet se na správě veřejných věcí přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců a na přístup k voleným a jiným veřejným funkcím za rovných podmínek. Funkce člena zastupitelstva obce je veřejnou funkcí – to vyplývá z § 70 zákona o obcích, ale též z příslušných ustanovení zákoníku práce, v části, která se týká překážek v práci z důvodu obecného zájmu (viz § 201 odst. 2 zákoníku práce).

Funkci člena zastupitelstva obce lze z hlediska pracovněprávního vykonávat dvěma způsoby:

- jako neuvolněný člen zastupitelstva obce, tj. vedle hlavního zaměstnání s nárokem na tzv. krátkodobé pracovní volno s náhradou mzdy v rozsahu, který určí obec (viz § 71 odst. 4 zákona o obcích), nebo
- jako uvolněný člen zastupitelstva obce. Přitom patří do výlučné působnosti zastupitelstva obce *určovat funkce, pro které budou členové zastupitelstva obce uvolněni* [viz § 84 odst. 2 písm. k) zákona o obcích], tj. určovat funkce, se kterými se pojí takový rozsah úkolů, že vyžadují tzv. „dlouhodobé plné uvolnění pro výkon funkce“ a nelze je vykonávat mimo pracovní dobu (viz § 71 odst. 1 zákona o obcích a § 200 zákoníku práce).

Každý z uvedených způsobů výkonu funkce člena zastupitelstva obce s sebou nese, a to z osobního hlediska pro příslušnou fyzickou osobu, zásadní rozdíly, popř. výhody a nevýhody – na straně jedné pracovněprávního, hmotného i nehmotného charakteru (z hlediska nároku na zaručenou odměnu a její výši, nároku na dovolenou, důchodového a nemocenského pojištění aj.) – a na straně druhé z hlediska „profesního“; zatímco funkci neuvolněného člena zastupitelstva lze vykonávat při zaměstnání, výkon funkce uvolněného člena zastupitelstva v zásadě znamená opustit či výrazně omezit, alespoň na určitou dobu, profesní kariéru a vyměnit ji za činnost ve prospěch územní samosprávy, resp. kariéru v komunální politice.

Pokud člen zastupitelstva obce přijal kandidaturu na funkci uvolněného člena zastupitelstva obce (včetně shora uvedených souvislostí) a na ustavujícím zasedání, resp. později, byl právoplatně zvolen do takové funkce, je povinen tuto funkci vykonávat osobně a v souladu se svým slibem (viz § 69 zákona o obcích). Současně má právo, aby ho zaměstnavatel k výkonu této funkce bez dalších podmínek uvolnil, přičemž nesmí být pro výkon funkce zkrácen na právech vyplývajících z jeho pracovního poměru a je chráněn zákazem výpovědi dané zaměstnavatelem (s výjimkou výpovědi z důvodu některých tzv. organizačních změn, z důvodu, pro který může zaměstnavatel okamžitě zrušit pracovní poměr, anebo pro jiné porušení povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k vykonávané práci).

Člen zastupitelstva obce, který byl zvolen do funkce uvolněného starosty, je ve funkci a vykonává ji od okamžiku zvolení. Proto mu také ode dne, kdy byl zvolen do funkce, obec poskytuje ze svých prostředků pro něho nárokovou měsíční odměnu za výkon příslušné funkce - místo platu (náhrady platu), který mu po dobu uvolnění pro výkon funkce uvolněného člena zastupitelstva obce od zaměstnavatele nenáleží (viz § 71 odst. 1 a § 77 odst. 1 zákona o obcích, § 200 zákoníku práce). Pokud stávající zaměstnavatel na svém zaměstnanci, který byl zvolen do funkce uvolněného člena zastupitelstva obce, požaduje, aby nadále (po přechodnou dobu) vykonával své zaměstnání v rozsahu sjednané pracovní smlouvy (tj. nechce akceptovat jeho právo na přístup k veřejné funkci), jedná se o požadavek, k němuž není dle zákona – a to jak ve smyslu zákona o obcích, tak ve smyslu zákoníku práce (k výkladu zákoníku práce je příslušné Ministerstvo práce a sociálních věcí) – oprávněn. Zaměstnavatel je povinen akceptovat uvolnění zaměstnance pro výkon veřejné funkce a s tím související důsledky pro výkon dosavadního zaměstnání dotčeného člena zastupitelstva.

Smysl dlouhodobého uvolnění pro výkon funkce, dle našeho názoru, spočívá právě v tom, že daným rozhodnutím zastupitelstva obce je příslušný člen zastupitelstva obce zcela oproštěn od povinností vyplývajících z jeho pracovního vztahu (z něhož byl uvolněn), aby se mohl plně věnovat činnosti pro obec, která ho bude plně vytěžovat (srov. § 83 odst. 1 zákona o obcích).

V konkrétních případech lze danou situaci řešit v mezích zákona o obcích následujícími způsoby (nikoli však retroaktivně, tj. se zpětnou platností):

- a) projevem vůle ze strany dotčeného člena zastupitelstva – může se funkce vzdát,
- b) rozhodnutím zastupitelstva obce – může jej z funkce odvolat,
- c) cestou kompromisu – rozhodnutím zastupitelstva obce dočasně či trvale změnit charakter výkonu funkce člena zastupitelstva z formy uvolněné na formu neuvolněnou (s tomu odpovídajícími návaznostmi, pokud jde o způsob zajištění trvalých úkolů, výši měsíční odměny apod.).

Naproti tomu, dle našeho názoru, řešením není, pokud obec uvolněnému členovi zastupitelstva obce nebude vyplácet ze zákona nárokovou odměnu za výkon funkce – to by byl postup v rozporu s ustanovením § 77 odst. 1 zákona o obcích.

Na druhou stranu je však uplatnění překážky v práci právem zaměstnance (zde uvolněného zastupitele, resp. starosty). Pokud se rozhodne tuto překážku neuplatnit a bude-li schopný současně vykonávat funkci uvolněného zastupitele i zaměstnance (např. po dohodě se svým zaměstnavatelem na „zkrácený úvazek“), nelze takový postup považovat za nezákonný. Výkon funkce uvolněného zastupitele (např. starosty) není vázán konkrétní pracovní dobou (je spíše předurčen plněním úkolů), a nelze tudíž vyloučit, že kromě svého zaměstnání bude zastupitel vykonávat plnohodnotně i svůj mandát uvolněného zastupitele.

9. ODMĚŇOVÁNÍ ČLENŮ ZASTUPITELSTVA OBCE V NOVÉM VOLEBNÍM OBDOBÍ

Jak už bylo uvedeno také v úvodu předchozí, tj. 6 kapitoly, metodika k problematice právních vztahů členů zastupitelstev územních samosprávných celků a jejich odměňování je podrobně zpracována v Metodickém doporučení pro územní samosprávné celky č. 5.1 *Odměňování a ostatní související nároky a peněžitá plnění členů zastupitelstva obce*, které je zveřejněno na internetových stránkách odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra www.mvcr.cz/odk v části 1. Aktuálně. Proto pro účely této metodiky uvádíme pouze základní zásady a principy odměňování členů zastupitelstev obcí, na které považujeme za nutné v souvislosti s volbami do zastupitelstev obcí upozornit.

Metodické doporučení č. 5.1 bylo zpracováno dle právního stavu k 1. 5. 2011, tudíž pokud jsou v něm uváděny konkrétní částky v příkladech výpočtu odměn za jednotlivé funkce, jde o částky, které platily v období od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2013. Od 1. 1. 2014 platí pro obce, kraje a městské části hlavního města Prahy a městské části či obvody statutárních měst zvýšené částky dle *nařízení vlády č. 459/2013 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 37/2003 Sb., o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev ve znění pozdějších předpisů*. Při výpočtech měsíčních odměn dle v ní uvedených vzorových příkladů je nutné jednotlivé částky obměnit tak, aby reflektovaly uvedenou legislativní změnu. V dále uvedených příkladech v tomto textu jsou už uvedeny částky v aktuální výši, které platí pro rok 2014. Předpokládáme aktualizaci metodiky v I. pol. 2014.

9.1 Základní zásady a principy odměňování členů zastupitelstev obcí

- Odměnu za výkon příslušné funkce člena zastupitelstva obce podle zákona o obcích je nutné chápat jako odměnu za výkon příslušné funkce (starosta, místostarosta atd.) v celém jejím rozsahu. To potvrdil i judikát Nejvyššího soudu z roku 2012 (ze dne 16. května 2012, sp. zn. 28 Cdo 2126/2011), z něhož vyplývá, že jakákoliv **odměna může být členu zastupitelstva přiznána pouze v případě, že s tím počítá zákon o obcích**. Pokud určitý druh odměny zákon nezná, je nepřípustné, aby takovou odměnu zastupitelstvo obce přiznalo, neboť k tomu nemá pravomoc. V opačném případě by docházelo k nekontrolovanému rozdělování veřejných prostředků, jež není možné akceptovat. Proto členům zastupitelstva „za výkon funkce“ nelze poskytovat mimořádné a jednorázové odměny (které zákon o obcích nezná), proplácet „přesčasy“ (což je kategorie pro zaměstnance v pracovním poměru v režimu zákoníku práce), uzavírat dohody o provedení práce na výkon činností, které vykonávají z titulu své funkce (např.

oddávání) apod. V dalších podrobnostech odkazujeme též na stanovisko zdejšího odboru č. 5/2013 *Poskytování mimořádných odměn členům zastupitelstev obcí*, které je taktéž zveřejněno na internetových stránkách zdejšího odboru v části 4. Stanoviska odboru.

- **Členům zastupitelstva obce, kteří jsou pro výkon funkce dlouhodobě uvolnění** (a členům zastupitelstva obce, kteří před zvolením do funkce člena zastupitelstva obce nebyli v pracovním poměru, ale vykonávají funkci ve stejném rozsahu jako dlouhodobě uvolnění členové zastupitelstva obce, dále jen „uvolněný člen zastupitelstva obce“), **náleží** za výkon funkce odměna podle zákona o obcích, a to „měsíční odměna“ a „odměna při skončení funkčního období“ (viz § 71 odst. 1 a 3 zákona o obcích).
- **Měsíční odměna za výkon funkce** člena zastupitelstva obce *je peněžitě plněná poskytnutá měsíčně podle druhu vykonávané funkce a podle počtu obyvatel obce ve výši a za podmínek, které stanoví prováděcí právní předpis*. Měsíční odměnu tvoří pevná složka stanovená podle druhu vykonávané funkce a příplatek podle počtu obyvatel obce. Při určení výše příplatku podle počtu obyvatel obce se vychází z počtu obyvatel, kteří jsou k 1. lednu příslušného kalendářního roku hlášeni v obci k trvalému pobytu. Počet obyvatel obce se zaokrouhluje na celé stovky nahoru. (Viz § 73 odst. 1 zákona o obcích.) Příslušným prováděcím předpisem je nařízení vlády č. 37/2003 Sb., o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev, ve znění pozdějších předpisů, které kategorii měsíčních odměn uvolněných členů zastupitelstev blíže upravuje v § 1 – uvolněným **členům zastupitelstev obcí náleží** za výkon funkce měsíční odměna ve výši uvedené příloze č. 1 nařízení vlády, přičemž uvolněným členům zastupitelstva v obcích s rozšířenou působností, v obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích se stavebním nebo matričním úřadem se měsíční odměna dále zvyšuje o částku v rozpětí od 2 000 do 3 000 Kč v diferenciaci, která je uvedena v § 1 odst. 3 nařízení vlády.
- **Uvolněným členům zastupitelstva náleží odměna za výkon funkce přímo na základě úpravy v zákoně**. *Určovat funkce, pro které budou členové zastupitelstva uvolněni, je však už vyhrazeno zastupitelstvu obce (ustanovením § 84 odst. 2 písm. k/ zákona o obcích)*. V tom, které funkce byly vykonávány uvolněnými členy zastupitelstva obce v minulém volebním období a které budou vykonávány uvolněnými členy zastupitelstva obce v novém volebním období, už žádný automatismus není. O počtu dlouhodobě uvolněných členů zastupitelstva na nové volební období rozhodne zastupitelstvo obce samostatně, a to nejlépe na ustavujícím zasedání zastupitelstva obce před vlastní volbou starosty či dalších uvolněných funkcí.
- Pro **neuvolněné členy zastupitelstva obce** odměna za výkon funkce není nároková. Dle ustanovení § 72 zákona o obcích *neuvolněným členům zastu-*

pitelstva **může být** za výkon funkce poskytnuta měsíční odměna. Její maximální výši stanoví prováděcí právní předpis (nařízení vlády).

- Stanovit výši měsíční odměny **neuvolněným členům zastupitelstva je vyhrazeno zastupitelstvu obce** (v § 84 odst. 2 písm. n/ zákona o obcích). **Žádný z neuvolněných členů zastupitelstva obce tak nemá nárok na měsíční odměnu za výkon funkce, dokud ji zastupitelstvo obce (i pro dané volební období) neschválí.** Zastupitelstvo obce přitom stanovuje (resp. může stanovit) nejen **výši** měsíční odměny neuvolněným členů zastupitelstva obce (v rozpětí od nuly do zákonem stanoveného maxima pro jednotlivé funkce, v případě souběhu výkonu několika funkcí až do výše souhrnu odměn za jednotlivé funkce), ale též **rozhodný okamžik**, od kdy se bude tato odměna poskytovat. Dle ustanovení § 77 odst. 2 zákona o obcích se odměna neuvolněnému členovi zastupitelstva obce poskytuje *ode dne, který stanoví zastupitelstvo obce*. Tento nárok **nemůže být založen se zpětnou platností**, tedy nikoliv dříve, než zastupitelstvo o této věci rozhodlo.

Je také vhodné, aby zastupitelstvo obce rozhodlo, od kdy bude neuvolněným členům zastupitelstva obce poskytována odměna, pokud člen zastupitelstva obce nastoupí na uvolněný mandát v průběhu volebního období jako náhradník (např. ode dne složení slibu apod.). Pokud tak zastupitelstvo obce neučiní dopředu, bude muset tuto věc rozhodnout, až uvedená situace nastane.

- Je nutné upozornit, že není postačující, aby z příslušného usnesení zastupitelstva obce o odměňování jeho neuvolněných členů byla zřejmá jeho vůle měsíční odměnu neuvolněným členům zastupitelstva poskytovat. Z příslušného **usnesení musí být zcela jednoznačně** zřejmé (pro jednotlivé členy zastupitelstva obce, kterých se odměna týká, pro úřtáru, pro kontrolní orgány), jaké částky a od kdy za výkon jednotlivých funkcí, event. za souběh výkonu funkcí v dané obci zastupitelstvo obce stanovilo.
- Při určení **„příplatku za počet obyvatel“** (který je součástí celkové měsíční odměny, resp. maximální částky celkové měsíční odměny za výkon příslušné funkce, nikoliv samostatně vyplácenou odměnou) se vychází z počtu obyvatel, kteří jsou **k 1. lednu příslušného kalendářního roku** hlášeni v dané obci k trvalému pobytu. Počet obyvatel se zaokrouhluje na celé stovky nahoru.
- **Celé „stovky“** počtu obyvatel jsou však rozhodující jen pro stanovení příplatku za počet obyvatel u funkcí vyjmenovaných v příloze č. 1 nařízení vlády ve sloupcích 1 až 7 – tj. pro stanovení odměny **zjm. starostům/prímátorům, místostarostům/náměstkům primátora (uvolněných i neuvolněných)** a dalších uvolněných členů zastupitelstva obce – u nich se počítá příplatek dle sl. 8 přílohy č. 1 nařízení vlády se zohledněním každé celé stovky obyvatel s trvalým pobytem v obci k rozhodnému datu. V případě výkonu funkcí uvedených ve sloupcích 9 až 12 přílohy č. 1 nařízení vlády, tj. u členů rady, předsedů výborů nebo komisí, členů výborů komisí a zvl. orgánů a řadových členů za-

stupitelstva, kteří vykonávají své funkce jako neuvolnění, je příplatek stanoven pevnou částkou (viz sloupec 13 přílohy č. 1 nařízení vlády) a nenavýšuje za každých 100 obyvatel obce (např. započítává se ve stejné výši 180 Kč bez rozdílu, zda je v obci 100 nebo 3000 obyvatel atd.).

- Výsledná odměna se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.
- V případě stanovování odměn **za výkon jednotlivých funkcí** členů zastupitelstva se postupuje **podle přílohy č. 1 nařízení vlády č. 37/2003 Sb.**, v platném znění.

Vykonává-li člen zastupitelstva současně více funkcí (je potřeba podtrhnout, že hovoříme o odměňování funkcí právě jen členů zastupitelstva, být členem zastupitelstva zde tedy je nutnou podmínkou), **pak se postupuje podle § 77 zákona o obcích**

- **uvolněnému členovi zastupitelstva** náleží měsíční odměna **podle funkce, za kterou se poskytuje nejvyšší odměna**,
- **neuvolněnému členovi zastupitelstva lze** poskytnout měsíční odměnu **až do** výše **souhrnu odměn za jednotlivé funkce**; jelikož zákon **dává uvedené jen jako možnost**, musí o kumulaci odměn v případě souběhu výkonu více funkcí také **rozhodnout zastupitelstvo obce** ve své vyhrazené působnosti dle ustanovení § 84 odst. 2 písm. n) zákona o obcích.

K tomu je třeba poznamenat, že uvedené ustanovení by mělo být aplikováno zjm. za účelem adekvátního ohodnocení těch členů zastupitelstva, kteří jsou zapojeni ve více orgánech (výborech, komisích apod.) než ostatní členové zastupitelstva, nikoliv ke zvyšování měsíčních odměn úplně všem členům zastupitelstva (např. za to, že jsou také shodou okolností členové zastupitelstva, neboť s tím všechny odměny stanovené v nařízení vlády počítají).

9. 2 Příklady výpočtu měsíční odměny

- 1) Výpočet výše **měsíční odměny starosty a místostarosty** v obci, v níž bylo hlášeno k 1. lednu 1 194 obyvatel, tj. po zaokrouhlení nahoru 1 200 obyvatel (jedná se o obec 1. typu se základní působností):

Uvolněný člen zastupitelstva obce, který vykonává funkci starosty

- pevná složka: 27 425 Kč (viz sl. 1 přílohy č. 1 nařízení vlády č. 37/2003 Sb., v platném znění),
- příplatek podle počtu obyvatel: $13\,038\text{ Kč} + (194,90\text{ Kč} \times 2) = 13\,427,80\text{ Kč}$ (sl. 1 + sl. 8 pro danou velikost obce),
- celková výše měsíční odměny: $27\,425 + 13\,427,80 = 40\,852,80\text{ Kč}$ (po zaokrouhlení).

Neuvolněný člen zastupitelstva obce, který vykonává funkci místostarosty

- pevná složka: 7 509 Kč (sl. 6)
 - příplatek podle počtu obyvatel v obci: 13 427,80 Kč (viz výše uvedený výpočet u starosty),
 - maximální výše měsíční odměny (po zaokrouhlení): 20 937 Kč.
- 2) Příklady výpočtu **maximálních odměn** za výkon jednotlivých funkcí neuvolněných členů zastupitelstva obce, v níž bylo k 1. lednu 2014 hlášeno k trvalému pobytu **240 obyvatel** (jedná se o obec 1. typu se základní působností):
- neuvolněný starosta: pevná složka dle sloupce 1 přílohy č. 1 nařízení vlády + příplatek dle sloupce 8 přílohy č. 1 nařízení vlády $\times 0,6$, tj. $[27\,425\text{ Kč} + (1304\text{ Kč} \times 3)] \times 0,6 = 18\,803\text{ Kč}$ (zaokrouhleno na celé koruny nahoru),
 - neuvolněný místostarosta: pevná složka dle sloupce 6 přílohy č. 1 nařízení vlády + příplatek dle sloupce 8 přílohy č. 1 nařízení vlády, tj. $[7\,509\text{ Kč} + (1304\text{ Kč} \times 3)] = 11\,421\text{ Kč}$,
 - předseda výboru/komise: pevná složka dle sloupce 10 přílohy č. 1 nařízení vlády + příplatek dle sloupce 13 přílohy č. 1 nařízení vlády, tj. $880\text{ Kč} + 180\text{ Kč} = 1\,060\text{ Kč}$,
 - člen výboru/komise: pevná složka dle sloupce č. 11 přílohy č. 1 nařízení vlády + příplatek dle sloupce 13 přílohy č. 1 nařízení vlády, tj. $570\text{ Kč} + 180\text{ Kč} = 750\text{ Kč}$,
 - řadový člen zastupitelstva obce: pevná složka dle sloupce č. 12 přílohy č. 1 nařízení vlády + příplatek dle sloupce 13 přílohy č. 1 nařízení vlády, tj. $280\text{ Kč} + 180\text{ Kč} = 460\text{ Kč}$.

Poznámka: Pokud chce obec poskytovat měsíční odměnu za souběh výkonu daných (některých, event. všech) funkcí způsobem dle ustanovení § 77 odst. 3 písm. b) zákona o obcích, je potřebné, v zájmu jednoznačnosti, vyjmenovat v usnesení zastupitelstva obce jednotlivé kombinace souběhu funkcí a jak budou výsledně honorovány. Zastupitelstvo tedy může (nikoliv musí) schválit odměnu až do výše souhrnu odměn za jednotlivé funkce, přičemž příplatek podle počtu obyvatel lze poskytnout ke každé „díli“ odměně.

Doporučené kumulace neuvolněných funkcí:

Vykonává-li člen zastupitelstva současně funkce ve více výborech komisích, event. je také řadovým členem rady, např.

- člen rady + předseda 1. výboru/komise + člen 2. (jiného) výboru/komise
- předseda 1. výboru/komise + člen 2. (jiného) výboru/komise
- člen několika různých výborů či komisí apod.

O souběh dvou (více) funkcí nejde, resp. nedoporučuje se zvyšovat odměny z titulu:

- starosta + člen rady (starosta je členem rady z titulu funkce starosty),

- *místostarosta + člen rady (místostarosta je také členem rady jako místostarosta),*
- *předseda + člen téhož výboru nebo komise (jde o jednu funkci)*
- *starosta, místostarosta, předseda výboru + člen zastupitelstva (nejde o souběh dvou náhodných funkcí, ale zákonnou podmínku).*

3) Výše měsíční odměny je v případě **obce s 1 287 obyvateli** (tj. v rozmezí 1 000 - 3 000) a **s matričním úřadem**, stanovena následovně:

Uvolněný člen zastupitelstva obce, který vykonává funkci starosty

- pevná složka: 27 425 Kč,
- příplatek podle počtu obyvatel: 13 038 Kč + 194,90 Kč na každých 100 obyvatel nad 1 000 obyvatel, tj. $194,90 \text{ Kč} \times 3 = 13\,038 + 584,70 = 13\,622,70 \text{ Kč}$,
- navýšení měsíční odměny za matriční úřad: 2 000 Kč (viz § 1 odst. 3 písm. b/ nařízení vlády),
- celková výše měsíční odměny = 43 047,70 Kč, tj. 43 048 Kč (zaokrouhleno).

Za výkon funkce uvolněného starosty obce s matričním úřadem, v níž je k 1. lednu 2014 hlášeno 1 287 obyvatel, přísluší měsíční odměna ve výši 43 048 Kč.

Neuvolněný člen zastupitelstva obce, který vykonává funkci místostarosty

- pevná složka = 7 509 Kč
- příplatek podle počtu obyvatel v obci: 13 038 Kč + $(194,90 \text{ Kč} \times 3) = 13\,622,70 \text{ Kč}$,
- celková výše měsíční odměny = 21 131,70 Kč, tj. 21 132 Kč (zaokrouhleno).

Za výkon funkce neuvolněného místostarosty obce tak může náležet měsíční odměna až do maximální výše 21 132 Kč.

4) Příklady výpočtu **maximálních odměn** za výkon jednotlivých funkcí členů zastupitelstva obce pro rok 2014 **v obci s počtem obyvatel od 401 do 500**:

- počet obyvatel se zaokrouhlí na celé stovky nahoru, tj. na 500 (5 „stovek“),
- neuvolněný starosta: (pevná složka ve sl. 1 + příplatek dle sl. 8, tj. 1304 Kč na každých 100 ob.) $\times 0,6$, výsledek se zaokrouhlí na celé koruny nahoru, tj. $[27425 + (1304 \times 5)] \times 0,6 = 20367$,
- neuvolněný místostarosta: pevná složka dle sl. 6 + příplatek dle sl. 8 (1304 za každou stovku), tj. $7509 + (1304 \times 5) = 14029$,
- předseda výboru/komise: pevná složka dle sl. 10 + příplatek dle sl. 13 (za celých 5 stovek dohromady), tj. $880 + 180 = 1060$,
- člen výboru/komise: pevná složka dle sl. 11 + 1x příplatek dle sl. 13,
- řadový člen zastupitelstva: pevná složka dle sl. 12 + 1x příplatek dle sl. 13.

9.3 Základní informace k zákonným srážkám z odměn členů zastupitelstev obcí

S odměňováním členů zastupitelstev obcí souvisí časté dotazy obcí, ve věcech týkajících se daně z příjmu, nemocenského, sociálního, důchodového a zdravotního pojištění. Ty však nespadají do věcné působnosti Ministerstva vnitra, nýbrž

- **Ministerstva financí**, a dále jednotlivým finančním úřadům s příslušnou územní působností, pokud jde o problematiku **daně z příjmu**,
- **Ministerstva práce a sociálních věcí**, a dále České správě sociálního zabezpečení a jednotlivým okresním správám sociálního zabezpečení v záležitostech týkajících se **nemocenského, sociálního a důchodového zajištění**,
- **Ministerstva zdravotnictví**, a dále jednotlivých zdravotních pojišťoven, pokud jde o problematiku veřejného zdravotního pojištění.

Pokud jde o **problematiku nemocenského, sociálního a důchodového pojištění**, odkazujeme na dále uvedené **stanovisko Ministerstva práce a sociálních věcí** ze dne 13. ledna 2014 (čj. 214/114-51), které si Ministerstvo vnitra pro účely této metodiky vyžádalo.

U **veřejného zdravotního pojištění**, odkazujeme na právní úpravu v zákonech č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a dále uvedený přehled vycházející ze stanoviska **Ministerstva zdravotnictví**.

Ve věcech **daně z příjmu**, odkazujeme zejména na právní úpravu v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů, a na dále uvedenou informaci vycházející z písemného vyjádření **Ministerstva financí** k předmětu věci.

Sociální a nemocenské pojištění

Zpracováno na základě podkladů Ministerstva práce a sociálních věcí

I. Uvolnění členové zastupitelstev

Účast na nemocenském pojištění

Nemocenského pojištění jsou účastni zaměstnanci, pokud splňují podmínky účasti na nemocenském pojištění podle zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění (dále jen „ZNP“). Za zaměstnance se též považují podle § 5 písm. a) bodu 8 členové zastupitelstev územních samosprávných celků a zastupitelstev městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst a hlavního města Prahy, kteří jsou pro výkon funkce dlouhodobě uvolněni nebo kteří před zvolením do funkce člena zastupitelstva

nebyli v pracovním poměru, ale vykonávají funkci ve stejném rozsahu jako dlouhodobě uvolnění členové zastupitelstva.

Uvolnění členové zastupitelstev jsou účastni nemocenského pojištění ode dne, od něhož jim náleží odměna za výkon funkce. Účast na nemocenském pojištění končí uvolněnému členovi zastupitelstva dnem

- skončení výkonu této funkce (v důsledku vzdání se funkce nebo odvolání z funkce) nebo
- zánikem mandátu člena zastupitelstva anebo
- skončením výplaty odměny za výkon funkce, která náleží uvolněnému členovi zastupitelstva, který plní dosavadní svěřené pravomoci ještě po uplynutí volebního období do zvolení nového starosty, místostarosty, primátora, náměstka primátora nebo rady územního samosprávného celku, městské části nebo městského obvodu územně členěného statutárního města nebo hlavního města Prahy, hejtmana kraje, náměstka hejtmana kraje, primátora hlavního města Prahy a náměstka primátora hlavního města Prahy a je mu vyplácena odměna za výkon funkce. Tak například „uvolněný“ starosta, který v mezidobí vykonává nadále funkci starosty, je proto i v tomto mezidobí účasten nemocenského pojištění.

Oznamovací povinnost při skončení účasti na nemocenském pojištění

Zaměstnavatel (ÚSC) je podle § 94 odst. 1 ZNP povinen oznámit místně příslušné okresní správě sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“) na předepsaném tiskopise skončení zaměstnání do 8 dnů po dni, v němž zaměstnání skončilo. U uvolněného člena zastupitelstva končí zaměstnání dnem skončení účasti na nemocenském pojištění. Zanikne-li mandát člena zastupitelstva v pátek (v prvním dnu voleb), uplyne osmidenní lhůta pro oznámení skončení zaměstnání v sobotu příštího týdne; v tomto případě končí lhůta pro oznámení skončení zaměstnání v pondělí, tj. v prvním pracovním dnu po uplynutí osmidenní lhůty.

Oznamovací povinnost po zvolení nových členů zastupitelstva

Po zvolení nových členů zastupitelstva je ÚSC povinen oznámit OSSZ na předepsaném tiskopise nástup do zaměstnání těch členů zastupitelstva, kteří jsou odměňováni jako uvolnění. Lhůta pro oznámení nástupu zaměstnance do zaměstnání činí 8 dnů ode dne, od něhož náleží odměna za výkon funkce uvolněného člena zastupitelstva.

Placení pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

Pojistné na sociální pojištění se platí pouze z těchto odměn uvolněných členů zastupitelstva:

- z měsíční odměny uvolněného člena zastupitelstva,

- z odměny za nevyčerpanou dovolenou, která se poskytuje například podle § 79 odst. 5 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích,
- z měsíční odměny, která náleží ve stanovených případech uvolněnému členovi zastupitelstva po dobu 3 měsíců ode dne zániku mandátu, který zanikl ještě přede dnem konání voleb.

Pojistné na sociální pojištění se podle § 5 odst. 2 písm. b) zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti neplatí z odměny při skončení funkčního období.

Nároky ze sociálního pojištění

Z nemocenského pojištění náleží uvolněným členům zastupitelstva nemocenské a peněžitá pomoc v mateřství za stejných podmínek jako ostatním zaměstnancům účastným nemocenského pojištění. V období prvních 14 kalendářních dnů trvání dočasné pracovní neschopnosti náleží měsíční odměna za podmínek uvedených v § 73 odst. 4 zákona o obcích.

Po skončení mandátu člena zastupitelstva trvá pro nemocenské ochranná lhůta 7 kalendářních dnů. Pokud by mandát uvolněnému členovi zastupitelstva skončil například 6. června 2014, tak pokud by byl uznán dočasně práce neschopným v období od 7. do 13. června 2014, měl by od 15. dne trvání pracovní neschopnosti nárok na nemocenské za podmínky, že ještě nenastoupil do nového zaměstnání, z něhož by byl účasten nemocenského pojištění. Ochranná lhůta pro peněžitou pomoc v mateřství činí 180 dnů, pokud v době skončení mandátu byla členka zastupitelstva již těhotná.

Uvolněný člen zastupitelstva je po dobu výkonu funkce účasten i důchodového pojištění, doba výkonu funkce i odměna za výkon funkce se mu započítává pro nárok na důchod a jeho výši. ÚSC musí za něho vyplňovat každý rok evidenční list důchodového pojištění. Poživatel starobního důchodu má za každých 360 dnů výkonu funkce nárok na zvýšení procentní výměry důchodu o 0,4 % výpočtového základu.

U uvolněného člena zastupitelstva, který je zároveň osobou samostatně výdělečně činnou, se považuje jeho samostatná výdělečná činnost za vedlejší činnost.

II. Neuvolnění členové zastupitelstva

Neuvolnění členové zastupitelstva jsou výslovně vyloučeni z okruhu zaměstnanců v § 5 písm. a) bodu 22 ZNP. Proto

- z jejich odměny za výkon funkce se neplatí pojistné na sociální pojištění,
- nemají nárok na nemocenské a peněžitou pomoc v mateřství,
- doba výkonu funkce a odměna za výkon funkce se nehodnotí pro účely důchodového pojištění.

ÚSC nemá za tyto členy zastupitelstva v sociálním pojištění žádné povinnosti.

III. Členové orgánů ÚSC, rady a zastupitelstva

Podle § 8 ZNP vykonává-li člen zastupitelstva ÚSC, zastupitelstva městské části nebo městského obvodu územně členěných statutárních měst nebo hlavního města Prahy souběžně více funkcí pro tentýž územní samosprávný celek, za které je odměňován, je z nich pojištěn jen jednou (ve smyslu „souhrnně“, na rozdíl od zaměstnanců, kteří jsou k obci v pracovním poměru, u nich se posuzuje každé zaměstnání pro účely nemocenského pojištění samostatně); to platí obdobně pro osobu, která je členem více kolektivních orgánů územního samosprávného celku nebo orgánů zřízených jeho orgány. Uvolněný člen zastupitelstva je proto z výkonu všech funkcí účasten nemocenského pojištění jen jednou jako uvolněný člen zastupitelstva. Neuvolněný člen zastupitelstva není účasten nemocenského z žádné vykonávané funkce, z jeho odměny se pojistné na sociální pojištění neplatí.

Pojištění osob, které nejsou členy zastupitelstva

Osoba, která není členem zastupitelstva, ale je členem výboru zastupitelstva nebo komise rady, je od 1. 1. 2014 považována za zaměstnance, pokud za činnost v těchto orgánech je odměňována. Z odměny, kterou za výkon funkce obdrží, se platí pojistné jen v případě, že je tato osoba účastna nemocenského pojištění v tom kalendářním měsíci, do něhož jí byla odměna (nebo úhrn odměn z více vykonávaných funkcí) zúčtován.

Zaměstnanec (člen orgánu), který bude mít stanovenou měsíční odměnu ve výši aspoň 2 500 Kč, je účasten nemocenského pojištění po celou dobu členství v takovém orgánu; pojistné na sociální pojištění musí být placeno ze zúčtované odměny bez ohledu na výši této odměny, kterou za kalendářní měsíc ve skutečnosti obdržel.

Nebude-li členovi orgánu stanovena měsíční odměna ve výši aspoň 2 500 Kč, je takový zaměstnanec účasten nemocenského pojištění pouze v tom kalendářním měsíci, do něhož mu byla zúčtována odměna ve výši aspoň 2 500 Kč. Z takové odměny musí být odvedeno pojistné.

Tak například pan Novák je členem dvou komisí rady ÚSC, za celý rok 2013 obdržel v prosinci 2013 odměnu ve výši 6 000 Kč. Podle právní úpravy platné v roce 2013 nebyl z výkonu těchto funkcí účasten nemocenského pojištění, pojistné z 6 000 Kč se neplatilo. Pokud pan Novák i v roce 2014 obdrží odměnu 6 000 Kč (tj. aspoň 2 500 Kč), tak, že mu bude zúčtována

- a) také až v prosinci, bude účasten nemocenského pojištění jen v prosinci 2014. Z 6 000 Kč musí být odvedeno pojistné na sociální pojištění. ÚSC je povinen do 20. 1. 2015 oznámit nástup pana Nováka do zaměstnání a vyplnit za něho evidenční list důchodového pojištění za rok 2014.
- b) ve výši 1 000 Kč do každého kalendářního měsíce. V žádném kalendářním měsíci nebude odměna zúčtována ve výši aspoň 2 500 Kč, pan Novák ne-

bude v žádném měsíci účasten nemocenského pojištění, z odměny se neplatí pojistné na sociální pojištění, neoznamuje se OSSZ jeho nástup do zaměstnání.

Odpovědi na dotazy v souvislosti se zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání

- **Jaké doklady (dokumenty, potvrzení) vystavené obcí musí bývalý uvolněný člen zastupitelstva obce (např. starosta) předložit na Úřadu práce, stane-li se po ukončení výkonu funkce uchazečem o zaměstnání?**

Pro potřeby posouzení nároku na podporu v nezaměstnanosti je potřebné, aby uchazeč o zaměstnání doložil, že výkon funkce trval od-do, byl dobou důchodového pojištění od-do a dále důvod skončení výkonu funkce. V případě, že se jedná o poslední ukončené zaměstnání před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání, resp. poslední ukončenou výdělečnou činnost, dokládá uchazeč o zaměstnání i údaj o výši průměrného měsíčního čistého výdělku zjištěného podle pracovníprávních předpisů.

- **Od kdy mu bude náležet podpora v nezaměstnanosti, náleží-li mu (byla / bude mu vyplacena) „odměna při skončení funkčního období“ např. ve výši 4 dosavadních měsíčních odměn (v konkrétních případech se může jednat o jednu až 6 měsíčních odměn)?**

Podle ustanovení § 42 odst. 1 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“), podpora v nezaměstnanosti náleží uchazeči o zaměstnání při splnění stanovených podmínek **ode dne podání písemné žádosti o podporu v nezaměstnanosti**. Jestliže uchazeč o zaměstnání požádá o poskytnutí podpory v nezaměstnanosti nejpozději do 3 pracovních dnů po skončení zaměstnání nebo jiných činností uvedených v § 25 odst. 1 zákona o zaměstnanosti nebo činností, které jsou podle § 41 odst. 3 téhož zákona považovány za náhradní doby zaměstnání, přizná se podpora v nezaměstnanosti **ode dne následujícího po skončení zaměstnání nebo uvedených činností**. Odměna vyplacená při skončení funkčního období nemá vliv na začátek poskytování podpory v nezaměstnanosti, neboť se nejedná o odstupné, odbytné nebo odchodné poskytované podle jiných právních předpisů.

Zdravotní pojištění

Zpracováno na základě písemného stanoviska Ministerstva zdravotnictví, odboru dohledu nad zdravotním pojištěním (ze dne 9. ledna 2014, č.j. 144/2014-2/DZP).

Vznik a zánik pojištění

Podle ust. § 5 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění

pozdějších předpisů (dále také „zákon č. 48/1997 Sb.“) je pojištěnec plátcem pojistného, pokud je zaměstnancem;

za zaměstnance se pro účely zdravotního pojištění **považuje fyzická osoba, které plynou nebo by měly plynout příjmy ze závislé činnosti nebo funkčních požitků podle zvláštního právního předpisu** (§ 6 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů), s výjimkou např. osoby, která má pouze příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků, které nejsou předmětem daně nebo jsou od daně osvobozeny.

Komu se platí pojistné

Podle ust. § 8 zákona č. 48/1997 Sb. se pojistné platí zdravotní pojišťovně, u které je pojištěnec pojištěn, (dále jen „příslušná zdravotní pojišťovna“).

Povinnost platit pojistné vzniká pojištěnci dnem nástupu zaměstnance do zaměstnání (§ 2 odst. 3). Povinnost zaměstnavatele platit část pojistného za své zaměstnance vzniká dnem nástupu zaměstnance do zaměstnání (§ 2 odst. 3) a zaniká dnem skončení zaměstnání, s výjimkami stanovenými v § 6.

Co se považuje za den nástupu do a ukončení zaměstnání

Za den nástupu zaměstnance do zaměstnání se považuje u členů zastupitelstev územních samosprávných celků (a zastupitelstev městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst a hlavního města Prahy), kteří jsou pro výkon funkce dlouhodobě uvolněni (nebo kteří před zvolením do funkce člena zastupitelstva nebyli v pracovním poměru, ale vykonávají funkci ve stejném rozsahu jako dlouhodobě uvolnění členové zastupitelstva) den, od něhož členu náleží odměna za výkon funkce vyplácená členům zastupitelstev územních samosprávných celků (a zastupitelstev městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst a hlavního města Prahy), kteří jsou pro výkon funkce dlouhodobě uvolněni (nebo kteří před zvolením do funkce člena zastupitelstva nebyli v pracovním poměru, ale vykonávají funkci ve stejném rozsahu jako dlouhodobě uvolnění členové zastupitelstva).

Za den ukončení zaměstnání se považuje den, od něhož tato odměna nenáleží.

Plní-li dosavadní starosta nebo primátor úkoly po uplynutí volebního období až do dne konání ustavujícího zasedání nově zvoleného zastupitelstva a je mu vyplácena odměna uvedená ve větě první, považuje se za zaměstnance ještě po dobu, po kterou mu náleží tato odměna; to platí obdobně pro hejtmana kraje a primátora hlavního města Prahy.

Oznamovací povinnost

Podle ust. § 10 zákona č. 48/1997 Sb. je zaměstnavatel povinen nejpozději do osmi dnů od vzniku skutečnosti, která se oznamuje, provést u příslušné zdra-

votní pojišťovny oznámení o např. nástupu zaměstnance do zaměstnání (§ 2 odst. 3) a jeho ukončení.

Vyměřovací základ

V souladu s ust. § 3 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon č. 592/1992 Sb.“), je vyměřovacím základem zaměstnance (§ 5 písm. a) zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů) **úhrn příjmů ze závislé činnosti**, s výjimkou náhrad výdajů poskytovaných procentem z platové základny představitelům státní moci a některých státních orgánů a soudcům, kteří jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob podle zákona o daních z příjmů a nejsou od této daně osvobozeny a které mu zaměstnavatel zúčtoval v souvislosti se zaměstnáním.

Zúčtovaným příjmem se pro účely věty první rozumí plnění, které bylo v peněžní nebo nepeněžní formě nebo formou výhody poskytnuto zaměstnavatelem zaměstnanci nebo předáno v jeho prospěch, popřípadě připsáno k jeho dobru anebo spočívá v jiné formě plnění prováděné zaměstnavatelem za zaměstnance.

Do vyměřovacího základu zaměstnance, který ukončil zaměstnání, se dále zahrnují příjmy podle předchozích odstavců zúčtované mu po skončení zaměstnání.

Minimální vyměřovací základ

V zaměstnání, ve kterém bylo po celý kalendářní měsíc poskytnuto pracovní volno bez náhrady příjmu, nebo v němž po celý kalendářní měsíc trvala neomluvená nepřítomnost v práci, je vyměřovacím základem minimální mzda zaměstnanců v pracovním poměru odměňovaných měsíční mzdou, která platí k prvnímu dni kalendářního měsíce, ve kterém se pojistné platí (dále jen „minimální mzda“). Pokud pracovní volno bez náhrady příjmu nebo neomluvená nepřítomnost v práci trvaly po dobu kratší, připočte se v tomto zaměstnání k úhrnu příjmů započitatelných do vyměřovacího základu za každý kalendářní den, který trvalo pracovní volno nebo neomluvená nepřítomnost, poměrná část minimální mzdy připadající na jeden kalendářní den v daném měsíci. Podle předchozích vět se nepostupuje, jestliže bylo poskytnuto pracovní volno bez náhrady příjmu zaměstnanci, který:

- a) vykonává v tomto období veřejnou funkci nebo práci pro jiného zaměstnavatele a doloží, že subjekt, pro který je v té době činný, za něj odvádí pojistné vypočtené alespoň z minimálního vyměřovacího základu,
- b) je uveden v odstavci 8 nebo v odstavci 9 písm. c) zákona č. 592/1992 Sb.

Pojistné za zaměstnance se stanoví z vyměřovacího základu podle předchozích odstavců, nejméně však z minimálního vyměřovacího základu, není-li dále v zákoně č. 592/1992 Sb. stanoveno jinak.

Pokud je vyměřovací základ zaměstnance nižší než minimální vyměřovací základ,

je zaměstnanec povinen doplatit zdravotní pojišťovně prostřednictvím svého zaměstnavatele pojistné ve výši 13,5 % z rozdílu těchto základů. Má-li zaměstnanec více zaměstnavatelů, je povinen doplatit pojistné podle předchozí věty prostřednictvím toho zaměstnavatele, kterého si zvolí, a to vždy současně s odvodem pojistného v následujícím kalendářním měsíci. Pokud je vyměřovací základ nižší z důvodů překážek na straně organizace, je tento rozdíl povinen doplatit zaměstnavatel.

Ke konkrétním dotazům Ministerstvo zdravotnictví uvedlo následující:

- **Jaký typ odměny [„odměna za výkon funkce do konce volebního období“ (§ 71 - § 73 zákona o obcích), „odměna za výkon funkce ve volebním mezidobí“ (§ 75 odst. 5 a 6 zákona o obcích), „odměna při skončení funkčního období“ (§ 75 odst. 1, 2 a 7 zákona o obcích)] se započítává do vyměřovacího základu pro odvod pojistného?**

Do vyměřovacího základu pro odvod pojistného se započítává odměna za výkon funkce do konce volebního období (§ 71 - 73 zákona o obcích), dále odměna za výkon funkce ve volebním mezidobí (§ 75 zákona o obcích).

Podle § 3 odst. 21 písmeno b) zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů, se nehradí pojistné z odměny při skončení funkčního období, náležející podle zákona o obcích.

- **V čem spočívá povinnost obce ve smyslu „zaměstnavatele“ dle zvláštních zákonů „odhlásit“ člena zastupitelstva z příslušné evidence (jakým způsobem se provádí, jaké doklady v souvislosti s ukončením výkonu funkce, resp. v souvislosti s ukončením výplaty odměny za výkon funkce příslušným správám/pojišťovnám zaslat) ?**

Jedná se o klasickou oznamovací povinnost zaměstnavatele, stejnou jako u zaměstnanců obecního úřadu. Oznámení se činí na formuláři „Hromadné oznámení zaměstnavatele“ a to příslušnými kódy, které jsou na tomto hromadném oznámení uvedeny. Podotýkáme, že s těmito formuláři jsou mzdové účetní dlouhodobě zvyklé pracovat.

- **Kdy a za jakých podmínek (předpokladů) „přihlásit“ nově zvolené členy zastupitelstva obce (pozn. uvolněný člen zastupitelstva má nárok na odměnu ode dne zvolení do funkce, neuvolněný člen zastupitelstva obce až ode dne, který stanoví zastupitelstvo obce) do příslušných evidencí u správy sociálního zabezpečení a zdravotních pojišťoven.**

U členů zastupitelstev územních samosprávných celků a zastupitelstev městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst a hlavního města Prahy, kteří jsou pro výkon funkce dlouhodobě uvolněni nebo kteří před zvolením do funkce člena zastupitelstva nebyli v pracovním poměru, ale vykonávají funkci ve stejném rozsahu jako dlouhodobě uvolnění členové zastupitelstva, se za den nástupu do zaměstnání považuje den, od ně-

hož členu náleží odměna za výkon funkce vyplácená členům zastupitelstev územních samosprávných celků a zastupitelstev městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst a hlavního města Prahy, kteří jsou pro výkon funkce dlouhodobě uvolněni nebo kteří před zvolením do funkce člena zastupitelstva nebyli v pracovním poměru, ale vykonávají funkci ve stejném rozsahu jako dlouhodobě uvolnění členové zastupitelstva. Za den ukončení zaměstnání se považuje den, od něhož tato odměna nenáleží.

Plní-li dosavadní starosta nebo primátor úkoly po uplynutí volebního období až do dne konání ustavujícího zasedání nově zvoleného zastupitelstva a je mu vyplácena výše uvedená odměna, považuje se za zaměstnance ještě po dobu, po kterou mu náleží tato odměna.

*Pro získání podrobností týkajících se této problematiky Ministerstvo zdravotnictví **obrátit se na zdravotní pojišťovny**, které se s touto problematikou setkávají denně v praxi.*

Poznámka:

Relevantní informace k věci lze získat též na internetových stránkách jednotlivých zdravotních poštoven, kde jsou informace o povinnostech obcí v pozici „zaměstnavatelů“ na úseku zdravotního pojištění s výkladem předmětné problematiky (i pokud jde o uvolněné a neuvolněné členy zastupitelstva obce, resp. další fyzické osoby s funkčními požitky, např. za výkon funkce ve výborech zastupitelstva nebo v komisích rady) obvykle taktéž zveřejněny, a to i formou otázek a odpovědí (např. viz. <http://www.zpmvcr.cz/platci/zamestnavatele/>).

Daň z příjmu

Zpracováno na základě písemného stanoviska Ministerstva financí (Odbor 15 - Daně z příjmů) č. j.: MF-11814/2014/15 ze dne 31. ledna 2014

V ustanovení § 6 odst. 10 písm. b) bod 1. zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen: ZDP), jsou odměny za výkon funkce a plnění poskytovaná v souvislosti se současným nebo dřívejším výkonem funkce v orgánech obcí a v jiných orgánech územní samosprávy (tzn. i podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů), výslovně prohlášeny za funkční požitky.

S účinností od 1. 1. 2014 nelze u funkčních požitků postupovat podle ustanovení § 6 odst. 4 ZDP, neboť toto ustanovení se nově vztahuje pouze na příjmy plynoucí na základě dohody o provedení práce podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Proto se bez ohledu na měsíční výši (tzn. i do 10 000 Kč) postupuje při zdanění odměn členů zastupitelstev územních samosprávných celků podle usta-

novení § 38h až § 38l ZDP (tj. analogicky jako u zaměstnanců v pracovním poměru v obci formou vybírání a placení záloh na daň z příjmu fyzických osob; pro úplnost lze dodat, že citovaná ustanovení ZDP se obecně netýkají jen poplatníků v pracovním poměru, ale též služebních poměrů) **s přihlédnutím k tomu, zda poplatník u plátce daně podepsal prohlášení k dani podle ustanovení 38k odst. 4 ZDP, nebo nepodepsal.**

Při vypořádání své roční daňové povinnosti je člen zastupitelstva povinen postupovat s přihlédnutím k ust. § 38g odst. 2 ZDP.

I v případě člena zastupitelstva pobírajícího k 1. lednu daného zdaňovacího období starobní důchod z důchodového pojištění nebo ze zahraničního povinného pojištění stejného druhu platí (dočasně do konce roku 2015), že nemá nárok na uplatnění základní slevy na dani podle ust. § 35ba odst. 1 písm. a) ZDP. Ostatní daňové úlevy tito poplatníci za podmínek stanovených ZDP uplatnit mohou.

Bezüplatný příjem (dříve dar) přijatý členem zastupitelstva v souvislosti s výkonem jeho funkce se podle ust. § 6 odst. 1 písm. d) ZDP posoudí **jako** příjem plynoucí poplatníkovi v souvislosti s jeho současným výkonem činnosti, ze které plynou příjmy podle § 6 odst. 1 písm. a) bod. 2 ZDP (tj. **funkční požitek**).

V případě, že je členovi zastupitelstva poskytnut **bezüplatný příjem, který ale nijak nesouvisí s výkonem jeho funkce**, posoudí se podle ust. § 10 odst. 1 písm. n) ZDP **jako ostatní příjem**, s tím, že pokud se jedná bezúplatný příjem příležitostně nabytý, je podle ust. § 10 odst. 3 písm. d) bod. 4 ZDP od daně z příjmů fyzických osob do hodnoty nedosahující 15 000 Kč osvobozen.

Poznámka

Ministerstvo financí dále upozornilo na **ustanovení § 6 odst. 9 písm. g) ZDP**, podle kterého je od daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti osvobozena hodnota nepeněžního bezúplatného plnění poplatníkovi poskytovaného z fondu kulturních a sociálních potřeb podle příslušného předpisu (vyhl. č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb), u zaměstnavatelů, na které se tento předpis nevztahuje hodnota nepeněžního bezúplatného plnění poskytovaného za obdobných podmínek **ze sociálních fondů** nebo ze zisku (příjmu) po jeho zdanění, anebo na vrub výdajů (nákladů), které nejsou výdaji (náklady) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, **a to až do úhrnné výše 2000 Kč ročně u každého zaměstnance**. (V podmínkách obcí přichází v úvahu bezúplatné plnění ze sociálního fondu, neboť citovaná vyhláška o FKSP se územních samosprávných celků netýká).

PŘÍLOHA Č. I

VZORY ÚKONŮ VZTAHUJÍCÍ SE K USTAVUJÍCÍMU ZASEDÁNÍ ZASTUPITELSTVA

- 1. Vzor oznámení o ustavujícím zasedání zastupitelstva obce (§ 93 odst. 1 zákona o obcích)**
- 2. Vzor pozvánky nově zvoleným členům zastupitelstva obce**
- 3. Vzor zápisu z ustavujícího zasedání zastupitelstva obce (§ 95 zákona o obcích)**
- 4. Vzor záznamu o předání funkce starosty obce**

Pozn: *Kurzívou* jsou vyznačeny nepovinné údaje

1. Vzor oznámení o ustavujícím zasedání zastupitelstva obce

Obec Lhota
Obecní úřad Lhota

I N F O R M A C E

o konání ustavujícího zasedání nově zvoleného Zastupitelstva obce Lhota

Obecní úřad Lhota v souladu s ustanovením § 93 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), v platném znění, informuje o konání **ustavujícího zasedání Zastupitelstva obce Lhota**, svolaného dosavadním starostou obce v souladu s § 91 odst. 1 zákona o obcích.

Místo konání: Obec Lhota – místnost obecního úřadu, Lhota č. p. 20

Doba konání: 2014 od 17:00

- Navržený program:**
- 1) Určení ověřovatelů zápisu (§ 95 odst. 1 zákona o obcích) a zapisovatele
 - 2) Schválení programu
 - 3) Volba starosty a místostarosty
 - a) určení počtu místostarostů
 - b) určení, které funkce budou členové zastupitelstva vykonávat jako dlouhodobě uvolnění (§ 71 zákona o obcích)
 - c) určení způsobu volby starosty a místostarosty
 - d) volba starosty
 - e) volba místostarosty
 - 4) Zřízení finančního a kontrolního výboru
 - a) určení počtu členů finančního a kontrolního výboru
 - b) volba předsedy finančního výboru
 - c) volba předsedy kontrolního výboru
 - d) volba členů finančního výboru
 - e) volba členů kontrolního výboru
 - 5) Rozhodnutí o odměnách za výkon funkcí neuvolněných členů zastupitelstva (§ 72 zákona o obcích)
 - 6) Diskuse
- Před schválením programu složí členové zastupitelstva obce slib.

V obci Lhota, dne

.....
dosavadní starosta obce Lhota
razítko obce (není povinné)

Vyvěšeno na úřední desce dne:

Jméno a podpis:

Sejmuto z úřední desky dne:

Jméno a podpis:

2. Vzor pozvánky nově zvoleným členům zastupitelstva obce na ustavující zasedání

Obec Lhota
Starosta obce Lhota

Lhota, 2014
Počet listů: 1

Nově zvoleným členům Zastupitelstva obce Lhota
dle rozdělovníku

Svolání ustavujícího zasedání Zastupitelstva obce Lhota

Na základě ustanovení § 91 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), v platném znění, svolávám ustavující zasedání nově zvoleného Zastupitelstva obce Lhota:

Místo konání: Obec Lhota – místnost obecního úřadu, Lhota č. p. 20

Doba konání: 2014 od 17:00

**Navržený
program:**

- 1) Určení ověřovatelů zápisu (§ 95 odst. 1 zákona o obcích) a zapisovatele
- 2) Schválení programu
- 3) Volba starosty a místostarosty
 - a) určení počtu místostarostů
 - b) určení, které funkce budou členové zastupitelstva vykonávat jako dlouhodobě uvolnění (§ 71 zákona o obcích)
 - c) určení způsobu volby starosty a místostarosty
 - d) volba starosty
 - e) volba místostarosty
- 4) Zřízení finančního a kontrolního výboru
 - a) určení počtu členů finančního a kontrolního výboru
 - b) volba předsedy finančního výboru
 - c) volba předsedy kontrolního výboru
 - d) volba členů finančního výboru
 - e) volba členů kontrolního výboru
- 5) Rozhodnutí o odměnách za výkon funkcí neuvolněných členů zastupitelstva (§ 72 zákona o obcích)
- 6) Diskuse

Před schválením programu složí členové zastupitelstva obce slib.

.....
dosavadní starosta obce Lhota
razítko obce (není povinné)

3. Vzor zápisu z ustavujícího zasedání zastupitelstva obce (§ 95 zákona o obcích)

Komentář ke vzoru:

- Vzorový zápis vychází ze zobecněných praktických zkušeností Ministerstva vnitra; zápis je proto nutné přizpůsobit konkrétním podmínkám v obci, zejména jednacímu řádu zastupitelstva obce.
- Vzor zápisu se vztahuje k obcím, v nichž není volena rada obce.
- V podbarvených částech textu uvádíme bližší komentář k jednotlivým bodům programu, včetně některých v praxi se vyskytujících alternativ.
- Ve vzorovém zápise uvádíme též rozhodnutí zastupitelstva o stanovení výše odměny neuvolněným členům zastupitelstva obce. Pokud zastupitelstvo nehodlá vyplácet odměny neuvolněným členům zastupitelstva (je zcela na jeho rozhodnutí, zda odměny vypláceny budou), tento bod se nezařazuje, případně se zařadí návrh na rozhodnutí o tom, že odměny přiznány nebudou. I v případě, že obec bude mít v úmyslu tyto odměny vyplácet, nemusí o nich rozhodnout již na ustavujícím zasedání zastupitelstva. Tuto otázku lze rozhodovat kdykoli v budoucnu, ovšem s tím, že odměny nelze stanovit zpětně.
- Přijímaná usnesení jsou uváděna pouze pro situace, v nichž nebyl proti navrženému usnesení podán žádný alternativní návrh. Pokud ano, je vhodné nejdříve hlasovat o protinávrhu a není-li přijat, o původním návrhu. V zápise je pak tuto skutečnost vhodné uvést např. následujícím způsobem (např. k bodu 2 zápisu):

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo obce Lhota schvaluje na základě návrhu člena zastupitelstva obce volbu dvou místostarostů obce.

Výsledek hlasování: Pro Proti Zdrželi se
Usnesení nebylo schváleno.

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo obce Lhota schvaluje zvolení jednoho místostarosty.

Výsledek hlasování: Pro Proti Zdrželi se
Usnesení bylo schváleno.

- Poznámka k číslování usnesení: Zákon o obcích neukládá povinnost číslovat usnesení zastupitelstva obce. Ministerstvo vnitra však doporučuje pro přehlednost zápisu jednotlivá schválená usnesení číslovat. Ve vzorovém zápise je proto vždy uveden *návrh usnesení*, dále *výsledek hlasování a konstatování, zda usnesení bylo či nebylo schváleno* s tím, že pokud bylo schváleno (číslována jsou pouze přijatá usnesení) *též údaj o tom, jaké pořadové číslo dané usnesení má*. Číslování usnesení se provádí průběžně bez ohledu na číslo bodu programu (k určitým bodům programu vůbec nemusí být přijímáno usnesení k jiným bodům více

usnesení). Např. k bodu I programu jsou schválena č. 1 a 2, k bodu II programu usnesení č. 3 atd.

Obec Lhota

Zastupitelstvo obce Lhota

**Zápis
z ustavujícího zasedání Zastupitelstva obce Lhota,
konaného dne 2014, od 17:00 hodin.**

Zahájení zasedání zastupitelstva

Zasedání Zastupitelstva obce Lhota (dále též jako „zastupitelstvo“) bylo zahájeno v hodin dosavadním starostou obce („dále jako „předsedající“).

Před zahájením zasedání bylo členům zastupitelstva obce (při prezenci) předáno osvědčení o zvolení členem zastupitelstva obce podle § 53 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, v platném znění.

Předsedající schůze konstatoval, že zasedání bylo řádně svoláno tak, aby se v souladu s § 91 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), v platném znění, konalo do 15 dnů ode dne uplynutí lhůty pro podání návrhů soudu na neplatnost voleb nebo hlasování (lhůta uplynula dne, žádný návrh nebyl podán). Informace podle § 93 odst. 1 zákona o obcích byla na úřední desce Obecního úřadu Lhota zveřejněna v souladu se zákonem po dobu nejméně 7 dní, a to od do Současně byla zveřejněna na „elektronické úřední desce“.

Předsedající schůze dále z prezenční listiny přítomných členů zastupitelstva (**příloha 1**) konstatoval, že přítomno je členů zastupitelstva (z celkového počtu všech členů zastupitelstva), takže zastupitelstvo je usnášeschopné (§ 92 odst. 3 zákona o obcích).

* * *

Složení slibu členy zastupitelstva

Předsedající v souladu s § 69 odst. 2 zákona o obcích vyzval přítomné členy zastupitelstva ke složení slibu. Před složením slibu předsedající upozornil přítomné členy zastupitelstva, že odmítnutí složit slib nebo složení slibu s výhradou má za následek zánik mandátu (§ 55 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, v platném znění).

Složení slibu proběhlo tak, že předsedající přečetl slib stanovený v § 69 odst. 2 zákona o obcích „Slibuji věrnost České republice. Slibuji na svou čest a svědomí, že svoji funkci budu vykonávat svědomitě, v zájmu obce Lhota a jejích občanů a řídit se Ústavou a zákony České republiky.“ a jmenovitě vyzval pří-

tomné členy zastupitelstva ke složení slibu pronesením slova „slibuji“ a podpisem na připraveném archu (příloha č. 2)

Žádný člen zastupitelstva neodmítl složit slib ani nesložil slib s výhradou

* * *

Určení ověřovatelů a zapisovatele

Předsedající navrhl určit ověřovateli zápisu a a zapisovatelem K návrhu nebyly vzneseny žádné protinávrhy. Před hlasováním dal předsedající možnost vyjádřit se přítomným občanům.

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo obce Lhota určuje ověřovateli zápisu a a zapisovatelem

Výsledek hlasování: Pro Proti Zdrželi se

Usnesení č. 1 bylo schváleno.

Poznámka: Pokud v obci tyto osoby určuje dle jednacího řádu nebo zavedené zvyklosti předsedající zasedání, uvede se v zápise pouze, že **předsedající určil ověřovateli zápisu a a zapisovatelem** Ověřovatelé zápisu ani zapisovatel nemusejí být členy zastupitelstva obce.

* * *

Schválení programu:

Předsedající seznámil přítomné s návrhem programu v souladu s pozvánkou předanou členům zastupitelstva a v souladu s informací zveřejněnou na úřední desce. K návrhu programu nebyly vzneseny návrhy na doplnění. Před hlasováním dal předsedající možnost vyjádřit se přítomným občanům.

Předsedající dal hlasovat o návrhu programu.

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo obce Lhota schvaluje následující program ustavujícího zasedání:

I) Volba starosty a místostarosty

- **určení počtu místostarostů**
- **určení, které funkce budou členové zastupitelstva vykonávat jako dlouhodobě uvolnění (§ 71 zákona o obcích)**
- **určení způsobu volby starosty a místostarosty**
- **volba starosty**
- **volba místostarosty**

II) Zřízení finančního a kontrolního výboru

- určení počtu členů finančního a kontrolního výboru
- volba předsedy finančního výboru
- volba předsedy kontrolního výboru
- volba členů finančního výboru
- volba členů kontrolního výboru

III) Rozhodnutí o odměnách za výkon funkcí neuvolněných členů zastupitelstva (§ 72 zákona o obcích)

IV) Diskuse

Výsledek hlasování: Pro Proti Zdrželi se

Usnesení č. 2 bylo schváleno.

Poznámka: Pokud některý zastupitel vznesl návrh na doplnění bodu programu nebo na vypuštění některého bodu, nechá předsedající nejdříve hlasovat o tomto návrhu a až po „vyřízení“ všech takových návrhů bude hlasováno o konečném programu v podobě upravené dle výsledků hlasování o jednotlivých návrzích na doplnění programu.

* * *

Bod I - volba starosty a místostarosty

Určení počtu místostarostů:

Předsedající navrhl, aby zastupitelstvo volilo pouze jednoho místostarostu. Jiné návrhy nebyly vzneseny, proto bylo hlasováno. Před hlasováním byla dána možnost zastupitelům i přítomným občanům sdělit své stanovisko. Žádné stanovisko vzneseno nebylo.

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo obce Lhota schválilo zvolení jednoho místostarosty.

Výsledek hlasování: Pro Proti Zdrželi se

Usnesení č. 4 bylo schváleno.

Určení, které funkce budou členové zastupitelstva vykonávat jako dlouhodobě uvolnění:

Předsedající dále navrhl, aby funkce starosty obce byla vykonávána jako uvolněná ve smyslu § 71 zákona o obcích. Jiné návrhy nebyly vzneseny. Před hlasováním byla dána možnost zastupitelům i přítomným občanům sdělit své stanovisko. Žádné stanovisko sděleno nebylo.

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo obce Lhota v souladu s § 84 odst. 2 písm. k) zákona o obcích

určuje, že pro výkon funkce starosty obce bude člen zastupitelstva dlouhodobě uvolněn.

Výsledek hlasování: Pro Proti Zdrželi se

Usnesení č. 5 bylo schváleno.

Určení způsobu volby starosty a místostarosty:

Předsedající konstatoval, že nestanoví-li zastupitelstvo jinak, probíhá volba starosty a místostarosty veřejně hlasováním. Změnu způsobu hlasování musí schválit zastupitelstvo. V případě tajné volby budou hlasy jednotlivými členy zastupitelstva odevzdány do připravené hlasovací urny, následně budou předsedajícím spočítány a případným členům zastupitelstva bude umožněno výsledek sčítání zkontrolovat. Předsedající vyzval členy zastupitelstva k přednesení návrhů na změnu způsobu hlasování. Žádné návrhy nebyly podány.

Alternativa: Člen zastupitelstva podal návrh na tajné hlasování. Předsedající dal o tomto návrhu hlasovat:

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo obce Lhota schvaluje tajný způsob volby starosty a místostarosty postupem uvedeným předsedajícím.

Výsledek hlasování: Pro Proti Zdrželi se

Usnesení č. 6 bylo schváleno.

Předsedající dále upozornil, že nejdříve bude volen starosta a po jeho zvolení, případně po nezvolení žádného kandidáta bude přistoupeno k volbě místostarosty. O jednotlivých kandidátech bude hlasováno v pořadí, v jakém byli navrženi, přičemž po platném zvolení konkrétního kandidáta již nebude v hlasování pokračováno.

Navrhování kandidátů na funkci starosty a volba starosty:

Předsedající vyzval členy zastupitelstva k podávání návrhů na funkci starosty. Byly podány následující návrhy: Člen zastupitelstva navrhl zvolit do funkce starosty Před hlasováním byla dána možnost zastupitelům i přítomným občanům sdělit své stanovisko. Žádné stanovisko sděleno nebylo.

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo obce Lhota volí starostou

Výsledek hlasování: Pro Proti Zdrželi se

Usnesení č. 6 bylo schváleno.

Pokud bylo podáno více návrhů:

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo obce Lhota volí starostou obce Lhota Ing. P. B.

Výsledek hlasování: Pro Proti Zdrželi se

Usnesení nebylo schváleno.

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo obce Lhota volí starostou obce Lhota M. H.

Výsledek hlasování: Pro Proti Zdrželi se

Usnesení č. 6 bylo schváleno.

Po zvolení starosty převzal starosta vedení zasedání (dále veden jako „předsedající“).

Navrhování kandidátů na funkci místostarosty a volba místostarosty:

Předsedající vyzval členy zastupitelstva k podávání návrhů na funkci místostarosty. Byly podány následující návrhy: Člen zastupitelstva navrhl zvolit do funkce místostarosty Před hlasováním byla dána možnost zastupitelům i přítomným občanům sdělit své stanovisko. Žádné stanovisko sděleno nebylo.

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo obce Lhota volí místostarostou

Výsledek hlasování: Pro Proti Zdrželi se

Usnesení č. 7 bylo schváleno.

* * *

Bod II - Zřízení finančního a kontrolního výboru

Zřízení výborů a určení počtu jejich členů:

Předsedající úvodem tohoto bodu informoval o povinnosti zřídit finanční a kontrolní výbor [§ 117 odst. 2 a § 84 odst. 2 písm. l) zákona o obcích], neboť funkční období výborů předchozího zastupitelstva zaniklo spolu se zánikem původního zastupitelstva. Zastupitelstvo určuje počet členů výboru, který musí být lichý (§ 117 odst. 3 zákona o obcích), přičemž finanční a kontrolní výbor musí mít nejméně tři členy (§ 119 odst. 1 zákona o obcích). Členy výboru mohou být členové zastupitelstva i jiné osoby, pouze předsedou výboru může být jen člen zastupitelstva (§ 117 odst. 4 zákona o obcích). Členy kontrolního nebo finančního výboru nemůže být starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu ani osoby zabezpečující rozpočtové a účetní práce na obecním úřadu (§ 119 odst. 1 zákona o obcích).

Předsedající navrhl, aby zastupitelstvo zřídló finanční výbor a kontrolní výbor, přičemž každý z nich bude mít tři členy. Jiný návrh podán nebyl. Před hlasová-

ním byla dána možnost zastupitelům i přítomným občanům sdělit své stanovisko. Žádné stanovisko sděleno nebylo.

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo obce Lhota zřizuje finanční výbor a kontrolní výbor. Oba výbory budou tříčlenné.

Výsledek hlasování: Pro Proti Zdrželi se

Usnesení č. 8 bylo schváleno.

Volba předsedy finančního výboru:

Předsedající vyzval členy zastupitelstva k podávání návrhů na funkci předsedy finančního výboru. Byly podány následující návrhy: Člen zastupitelstva navrhl zvolit do funkce předsedy finančního výboru
..... Před hlasováním byla dána možnost zastupitelům i přítomným občanům sdělit své stanovisko. Žádné stanovisko sděleno nebylo.

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo obce Lhota volí předsedou finančního výboru

Výsledek hlasování: Pro Proti Zdrželi se

Usnesení č. 9 bylo schváleno.

Volba předsedy kontrolního výboru:

Předsedající vyzval členy zastupitelstva k podávání návrhů na funkci předsedy kontrolního výboru. Byly podány následující návrhy: Člen zastupitelstva navrhl zvolit do funkce předsedy kontrolního výboru
..... Před hlasováním byla dána možnost zastupitelům i přítomným občanům sdělit své stanovisko. Žádné stanovisko sděleno nebylo.

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo obce Lhota volí předsedou kontrolního výboru

Výsledek hlasování: Pro Proti Zdrželi se

Usnesení č. 10 bylo schváleno.

Volba členů finančního a kontrolního výboru:

Předsedající vyzval členy zastupitelstva k podávání návrhů na členy kontrolního výboru a finančního výboru. Byly podány následující návrhy: Člen zastupitelstva navrhl zvolit členem kontrolního výboru

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo obce Lhota volí členy finančního výboru

Výsledek hlasování: Pro Proti Zdrželi se

Usnesení č. 11 bylo schváleno.

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo obce Lhota volí členy kontrolního výboru

Výsledek hlasování: Pro Proti Zdrželi se

Usnesení č. 12 bylo schváleno.

Poznámka: Pokud není možné na ustavujícím zasedání zvolit členy výborů pro nedostatek kandidátů, je vhodné, aby zastupitelstvo deklarovalo tuto skutečnost přijetím usnesení např. následujícího znění:

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo obce Lhota odkládá volbu členů kontrolního a finančního výboru z důvodu nedostatku kandidátů na členství ve výborech na nejbližší zasedání.

Výsledek hlasování: Pro Proti Zdrželi se

Usnesení č. ... bylo schváleno.

* * *

Bod III – Rozhodnutí o odměnách za výkon funkcí neuvolněných členů zastupitelstva²²

Předsedající navrhl, aby neuvolněným členům zastupitelstva byla v souladu s § 72 zákona o obcích a nařízení vlády č. 37/2003 Sb., o odměnách za výkon funkce členů zastupitelstev, v platném znění, poskytována měsíční odměna ve výši, a to ode dne²³ Předsedající navrhl též měsíční odměnu za výkon funkce místostarosty obce (§ 77 odst. 2 zákona o obcích). Před hlasováním nebyly členy zastupitelstva obce podány žádné návrhy a občané obce neuplatnili žádná stanoviska.

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo obce Lhota v souladu s § 72 a § 84 odst. 2 písm. n) zákona o obcích stanoví odměnu za výkon funkce neuvolněného člena zastupitelstva obce ve výši měsíčně. Odměna bude poskytována ode dne přijetí tohoto usnesení a v případě náhradníka ode dne prvního zasedání zastupitelstva,

22) To, zda obec bude poskytovat měsíční odměny neuvolněným členům zastupitelstva obce a za výkon jakých funkcí závisí zcela na jejím rozhodnutí. Obec tedy není povinna poskytovat tyto odměny vůbec. Pokud se však rozhodne odměny stanovit, nemůže je určit ve výši, která by překročila horní hranice odměn daných nařízením vlády č. 37/2003 Sb.

23) Např. od dne jejich zvolení do funkce (v případě náhradníků lze předem do budoucna stanovit, že odměna jim bude poskytována ode dne, kdy jim vznikl mandát člena zastupitelstva obce; v případě členů zastupitelstva zvolených ve volbách toto možné není, neboť mandát jim vznikl již zvolením před ustavujícím zasedáním, na němž bylo o odměnách rozhodováno). Odměnu nelze stanovit zpětně. V podrobnostech lze odkázat na výkladové stanovisko č. 49/2009, dostupné na <http://www.mvcr.cz/stanoviska> a Metodické doporučení odboru dozoru a kontroly veřejné správy č. 5-2 (Odměňování a ostatní související nároky a peněžitá plnění členů zastupitelstva obce), dostupné na <http://www.mvcr.cz/odk>.

jehož se zúčastnil.

Výsledek hlasování: Pro Proti Zdrželi se

Usnesení č. 13 bylo schváleno.

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo obce Lhota v souladu s § 72 a § 84 odst. 2 písm. n) zákona o obcích stanoví odměnu za výkon funkce starosty jako neuvolněného člena zastupitelstva obce ve výši měsíčně. Odměna bude poskytována ode dne zvolení do funkce starosty.

Výsledek hlasování: Pro Proti Zdrželi se

Usnesení č. 14 bylo schváleno.

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo obce Lhota v souladu s § 72 a § 84 odst. 2 písm. n) zákona o obcích stanoví odměnu za výkon funkce místostarosty jako neuvolněného člena zastupitelstva obce ve výši měsíčně. Odměna bude poskytována ode dne zvolení do funkce místostarosty.

Výsledek hlasování: Pro Proti Zdrželi se

Usnesení č. 15 bylo schváleno.

Doplnění v případě, že obec hodlá poskytovat odměny i za výkon funkce předsedy výboru a člena výboru: Předsedající dále navrhl, aby neuvolněným členům zastupitelstva byla v souladu s § 72 zákona o obcích a nařízení vlády č. 37/2003 Sb., o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev, v platném znění, poskytována odměna za výkon funkce předsedy a člena výboru zastupitelstva ve výši, a to ode dne jejich zvolení do funkce předsedy nebo člena výboru (§ 77 odst. 2 zákona o obcích). Před hlasováním nebyly členy zastupitelstva obce podány žádné návrhy a občané obce neuplatnili žádná stanoviska.

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo obce Lhota v souladu s § 72 a § 84 odst. 2 písm. n) zákona o obcích stanoví odměnu za výkon funkce předsedy výboru zastupitelstva ve výši měsíčně a člena výboru ve výši Odměna bude poskytována ode dne zvolení do funkce předsedy nebo člena výboru.

Výsledek hlasování: Pro Proti Zdrželi se

Usnesení č. ... bylo schváleno.

Předsedající dále navrhl, aby zastupitelstvo obce v souladu s § 77 odst. 3 písm. b) zákona o obcích určilo, že v případě souběhu odměn za výkon funkce neu-

volněným členem zastupitelstva obce budou takovému členovi zastupitelstva obce poskytovány odměny ve výši²⁴

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo obce Lhota v souladu s § 77 odst. 3 písm. b) zákona o obcích stanoví, že při souběhu výkonu několika funkcí se odměna neuvolněnému členovi zastupitelstva obce poskytne pouze za výkon funkce, za niž podle rozhodnutí zastupitelstva náleží nejvyšší odměna.

Výsledek hlasování: Pro Proti Zdrželi se

Usnesení č. 16 bylo schváleno.

Jiné možnosti stanovení souběhu odměn (např.):

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo obce Lhota v souladu s § 77 odst. 3 písm. b) zákona o obcích stanoví, že při souběhu výkonu dvou či více funkcí se odměna neuvolněnému členovi zastupitelstva obce poskytne jako součet zastupitelstvem stanovených odměn za jednotlivé funkce.

Výsledek hlasování: Pro Proti Zdrželi se

Usnesení č. ... bylo schváleno.

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo obce Lhota v souladu s § 77 odst. 3 písm. b) zákona o obcích stanoví, že neuvolněnému členovi zastupitelstva, který současně vykonává funkci člena rady obce a předsedy výboru nebo komise, bude odměna poskytována ve výši (výše nesmí přesáhnout součet horní hranice odměn pro neuvolněného člena zastupitelstva a předsedy výboru zastupitelstva, které jsou dány nařízením č. 37/2003 Sb.).

Výsledek hlasování: Pro Proti Zdrželi se

Usnesení č. ... bylo schváleno.

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo obce Lhota v souladu s § 77 odst. 3 písm. b) zákona o obcích stanoví, že neuvolněnému členovi zastupitelstva, který je současně předsedou výboru zastupitelstva obce a členem komise rady obce, bude odměna poskytována ve výši (výše nesmí přesáhnout součet

24) V případě souběhu výkonu několika funkcí neuvolněným členem zastupitelstva obce lze tomuto členovi zastupitelstva poskytnout měsíční odměnu až do výše souhrnu odměn za jednotlivé funkce [§ 77 odst. 3 písm. b) zákona o obcích]. Zastupitelstvo může usnesením např. stanovit v případě konkrétního neuvolněného člena zastupitelstva měsíční odměnu ve výši součtu jednotlivých odměn nebo může obecně určit, že při souběhu funkcí se odměna vždy poskytuje jako součet odměn za jednotlivé funkce. Zastupitelstvo má rovněž možnost určit, že ke sčítání odměn bude docházet pouze ve vztahu k určitým zastávaným funkcím nebo určit, že odměna se poskytuje jen za funkci, za niž náleží nejvyšší zastupitelstvem stanovená odměna.

horní hranice odměn pro neuvolněného člena zastupitelstva a člena výboru zastupitelstva, které jsou dány nařízením č. 37/2003 Sb.).

Výsledek hlasování: Pro Proti Zdrželi se

Usnesení č. ... bylo schváleno.

Odměny neuvolněným členům zastupitelstva lze stanovit **také jedním souhrnným usnesením**, které vzejde jako výsledný návrh na základě úplného projednání daného bodu programu:

Návrh usnesení:

1) Zastupitelstvo obce Lhota v souladu s § 72 a § 84 odst. 2 písm. n) zákona o obcích stanoví měsíční odměny za výkon jednotlivých funkcí neuvolněných členů zastupitelstva takto:

starosta Kč,
místostarosta Kč,
člen rady Kč,
předseda výboru nebo komise Kč,
člen výboru nebo komise Kč,
člen zastupitelstva bez dalších funkcí Kč.

2) Zastupitelstvo obce Lhota v souladu s § 77 odst. 3 písm. b) a § 84 odst. 2 písm. n) zákona o obcích stanoví, že při souběhu výkonu dvou či více funkcí (z dále uvedeného výčtu:) se odměna neuvolněnému členovi zastupitelstva obce poskytne jako součet měsíčních odměn stanovených pro jednotlivé funkce ve výše uvedeném bodě 1).

3) Zastupitelstvo obce Lhota v souladu s § 77 odst. 2 a § 84 odst. 2 písm. n) zákona o obcích stanoví, že měsíční odměny za výkon funkce neuvolněného člena zastupitelstva se budou poskytovat ode dne přijetí tohoto usnesení.

V případě nastoupení náhradníka na uvolněný mandát bude odměna náležet ode dne složení slibu.

V případě personální změny v obsazení jednotlivých funkcí, tj. v případě nového zvolení do funkce (starosty, místostarosty, předsedy výboru, předsedy komise, člena výboru, člena komise) bude odměna náležet ode dne zvolení do této funkce.

Výsledek hlasování: Pro Proti Zdrželi se

Usnesení č. ... bylo schváleno.

* * *

Bod IV - Diskuse

* * *

Předsedající ukončil zasedání zastupitelstva v

Přílohy zápisu:

- 1) Prezenční listina
- 2) Listina prokazující složení slibu členů zastupitelstva obce
- 3) Zveřejněná informace o konání ustavujícího zasedání podle § 93 odst. 1 zákona o obcích

Zápis byl vyhotoven dne:

Zapisovatel:

Ověřovatelé: dne

..... dne

Starosta: dne

*Razítko obce:
(není povinné)*

Příloha č. 1

**Zápisu z ustavujícího zasedání Zastupitelstva obce Lhota dne
2014 – Prezenční listina**

Jméno a příjmení člena zastupitelstva obce:		Podpis:

Příloha č. 2

Zápisu z ustavujícího zasedání Zastupitelstva obce Lhota dne 2014 – Listina prokazující složení slibu člena zastupitelstva obce

Slib **člena zastupitelstva obce.**

„Slibuji věrnost České republice. Slibuji na svou čest a svědomí, že svoji funkci budu vykonávat svědomitě, v zájmu obce Lhota a jejích občanů a řídit se Ústavou a zákony České republiky“ [§ 69 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), v platném znění].

Svým podpisem potvrzuji složení slibu

Jméno a příjmení:		Podpis:

V obci Lhota, 2014

4. Vzor záznamu o předání funkce starosty obce

Záznam o předání obce Lhota nově zvolenému starostovi obce

Předávající:
dosavadní starosta obce Lhota

Přebírající:
nově zvolený starosta obce Lhota

Předmět předání ke dni 2014:

Předání dokladů vztahujících se k činnosti obce

1.
2.

Předání razítek obce

1.
2.

Úřední deska

(dle evidence úřední desky ke dni)

Předání písemností

(podle podacího deníku ke dni)

Informace o aktuálních záležitostech

1.
2.

Stav peněžních prostředků obce a majetku obce

1. zůstatek k na bankovním účtu ve výši
2. hotovost v pokladně obecního úřadu

Předání klíčů od obecního úřadu

1.
2.

Ostatní záležitosti

1.
2.

V obci Lhota, dne

Předávající:

.....
dosavadní starosta obce

Přebírající:

.....
nově zvolený starosta obce

PŘÍLOHA Č. II - PŘEHLED RELEVANTNÍCH ZÁKONNÝCH USTANOVENÍ

(v platném a účinném znění ke dni vyhotovení metodického doporučení)

- zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), v platném znění (**zákon o obcích**): § 69, 75, 90, 91, 93 odst. 1, 95, 107, 102a
- zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, v platném znění (**zákon o volbách do zastupitelstev obcí**): § 54, 55 až 58, 60
- zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění (**s. ř. s.**): § 90 a 93

* * *

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

§ 69

(1) Mandát člena zastupitelstva obce vzniká zvolením; ke zvolení dojde ukončením hlasování.

(2) Člen zastupitelstva obce skládá na začátku prvního zasedání zastupitelstva obce, jehož se po svém zvolení zúčastní, slib tohoto znění: „Slibuji věrnost České republice. Slibuji na svou čest a svědomí, že svoji funkci budu vykonávat svědomitě, v zájmu obce (města, městyse) a jejích (jeho) občanů a řídit se Ústavou a zákony České republiky.“

(3) Člen zastupitelstva obce skládá slib před zastupitelstvem obce pronesením slova „slibuji“. Člen zastupitelstva obce potvrdí složení slibu svým podpisem.

(4) Člen zastupitelstva obce vykonává svůj mandát osobně a v souladu se svým slibem a není přitom vázán žádnými příkazy.

§ 75

(1) Neuvolněnému členu zastupitelstva obce, pokud vykonává funkci starosty, a uvolněnému členu zastupitelstva obce náleží odměna při skončení funkčního období, jestliže jim ke dni voleb do zastupitelstva obce příslušela měsíční odměna a pokud jim nevznikl opětovný nárok na měsíční odměnu. Pokud byl uvolněný člen zastupitelstva obce nebo neuvolněný člen za-

stupitelstva obce vykonávající funkci starosty pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin spáchaný v průběhu funkčního období, pak mu odměna při skončení funkčního období nenáleží.

(2) Výše odměny při skončení funkčního období uvolněného člena zastupitelstva obce a neuvolněného člena zastupitelstva obce vykonávajícího funkci starosty se stanoví jako výše měsíční odměny, k níž se přičte násobek této částky a počtu celých ukončených po sobě jdoucích let výkonu funkce, nejdéle však pěti ukončených let výkonu funkce.

(3) Uvolněnému členovi zastupitelstva obce a neuvolněnému členovi zastupitelstva obce, kteří vykonávali funkci starosty nebo místostarosty, za niž náleží měsíční odměna, a jimž zanikl mandát přede dnem konání voleb do zastupitelstva obce, bude tato odměna poskytována ještě po dobu 3 měsíců ode dne zániku mandátu.

(4) Uvolněnému členu zastupitelstva obce a neuvolněnému členu zastupitelstva obce, kteří vykonávali funkci starosty nebo místostarosty, za niž náleží měsíční odměna, a byli z této funkce odvoláni nebo se jí vzdali, bude tato odměna poskytována ještě po dobu 3 měsíců ode dne vzdání se funkce nebo odvolání z funkce.

(5) Pokud dosavadní starosta nebo místostarosta vykonává pravomoci podle § 107, náleží mu měsíční odměna v dosavadní výši.

(6) Členovi zastupitelstva obce, který vykonává pravomoc podle § 107, náleží měsíční odměna ve stejné výši, která by podle prováděcího právního předpisu náležela starostovi.

(7) Odměna při skončení funkčního období může být vyplacena v měsíčních splátkách nebo jednorázově. Vznikl-li členovi zastupitelstva obce uvedenému v odstavci 1 nárok na odměnu při skončení funkčního období v době, kdy je proti němu vedeno trestní řízení pro úmyslný trestný čin spáchaný v průběhu funkčního období, odměna při skončení funkčního období se nevyplatí. Skončí-li trestní řízení pro uvedený trestný čin pravomocným odsouzením člena zastupitelstva obce, má se za to, že nárok na odměnu při skončení funkčního období nevznikl; nedojde-li k takovému odsouzení, odměna při skončení funkčního období se vyplácí.

§ 90

Poklesne-li počet členů zastupitelstva obce o více než polovinu, popřípadě pod 5 a zastupitelstvo obce nemůže být doplněno z náhradníků, oznámí obecní úřad neprodleně tuto skutečnost krajskému úřadu. V takovém případě nemůže zastupitelstvo obce rozhodovat o záležitostech podle § 84 odst. 2 a 85, s výjimkou přijímání rozpočtových opatření a stanovení pravidel rozpočtového provizoria.

§ 91

(1) Ustavující zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce svolává dosavadní starosta po uplynutí lhůty pro podání návrhu soudu na neplatnost voleb nebo neplatnost hlasování tak, aby se konalo do 15 dnů ode dne uplynutí této lhůty, a jestliže byl návrh na neplatnost voleb nebo na neplatnost hlasování podán, do 15 dnů ode dne právní moci rozhodnutí soudu o posledním z podaných návrhů, pokud žádnému z podaných návrhů nebylo vyhověno. Ustavujícímu zasedání předsedá zpravidla dosavadní starosta, případně nejstarší člen zastupitelstva obce do doby, než je zvolen starosta nebo místostarosta. Na ustavujícím zasedání zastupitelstva obce se volí starosta, místostarosta a další členové rady obce.

(2) Jestliže se ustavující zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce nekonalo ve lhůtě podle odstavce 1, svolá je po uplynutí této lhůty

Ministerstvo vnitra, ledaže soud vyhověl návrhu na neplatnost voleb nebo na neplatnost hlasování. Informaci o svolání ustavujícího zasedání zastupitelstva obce zveřejní Ministerstvo vnitra v rozsahu stanoveném v § 93 odst. 1 po dobu v tomto ustanovení stanovenou na své úřední desce.

§ 93

(1) Obecní úřad informuje o místě, době a navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva obce. Informaci vyvěsí na úřední desce^{3b}) obecního úřadu alespoň 7 dní před zasedáním zastupitelstva obce; kromě toho může informaci uveřejnit způsobem v místě obvyklým.

(2) V době vyhlášení krizového stavu podle jiného právního předpisu⁴³) se informace o místě, době a navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva obce podle odstavce 1 zveřejní na úřední desce obecního úřadu alespoň po dobu 2 dnů před zasedáním zastupitelstva obce; záležitosti, které se netýkají vyhlášeného krizového stavu, mohou být na tomto zasedání projednávány pouze tehdy, jestliže byla informace zveřejněna nejméně 7 dnů před zasedáním zastupitelstva obce.

(3) Zasedání zastupitelstva obce je veřejné.

(4) Požádá-li na zasedání zastupitelstva obce o slovo člen vlády nebo jím určený zástupce, senátor, poslanec, nebo zástupce orgánů kraje, musí mu být uděleno.

§ 95

(1) O průběhu zasedání zastupitelstva obce se pořizuje zápis, který podepisuje starosta nebo místostarosta a určený ověřovatel. V zápise se vždy uvede počet přítomných členů zastupitelstva obce, schválený pořad jednání zastupitelstva obce, průběh a výsledek hlasování a přijatá usnesení.

(2) Zápis, který je nutno pořídit do 10 dnů po skončení zasedání, musí být uložen na obecním úřadu k nahlédnutí. O námitkách člena zastupitelstva obce proti zápisu rozhodne nejbližší zasedání zastupitelstva obce.

§ 102a

(1) Rada obce vykonává své pravomoci po-

dle tohoto zákona i po ukončení funkčního období zastupitelstva obce až do zvolení nové rady obce nebo do zvolení starosty obce v případě, že se rada obce nevolí (§ 99 odst. 3).

(2) Jestliže soud vyhoví návrhu na neplatnost voleb nebo hlasování, je rada obce ode dne právní moci rozhodnutí soudu do dne, ve kterém se koná ustavující zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce, kromě pravomocí stanovených v odstavci 1, oprávněna stanovit pravidla rozpočtového provizoria a schvalovat rozpočtová opatření ^{32d)}.

(3) Jestliže nedošlo ke zvolení zastupitelstva obce, protože okrsková volební komise neodevzdala zápis o průběhu a výsledku hlasování, vykonává rada obce ode dne následujícího po dni, ve kterém končila lhůta okrskové volební komise k odevzdání zápisu o průběhu a výsledku hlasování, do dne, ve kterém se koná ustavující zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce, pravomoci podle odstavce 2.

(4) V obcích, v nichž rada obce nebyla před ukončením funkčního období zastupitelstva

obce volena (§ 99 odst. 3), vykonává její pravomoci v období podle odstavce 1 dosavadní starosta (§ 107). Ustanovení odstavců 2 a 3 se použijí obdobně.

^{32d)} § 13 odst. 2 a § 16 zákona č. 250/2000 Sb.

§ 107

Dosavadní starosta v období ode dne voleb do zastupitelstva obce do zvolení nového starosty nebo místostarosty vykonává pravomoci starosty podle § 103; v tomto období vykonává své pravomoci též dosavadní místostarosta. Nevykonává-li dosavadní starosta své pravomoci podle věty první, vykonává je dosavadní místostarosta, a je-li dosavadních místostarostů více, ten, kterého přede dnem voleb pověřilo zastupitelstvo obce zastupováním starosty, jinak ten, kterého pověřil dosavadní starosta. Vykonával-li ke dni voleb pravomoci starosty člen zastupitelstva obce podle § 103 odst. 6, použijí se věty první a druhá obdobně.

zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů

§ 53

Osvědčení o zvolení

Registrační úřad*) vydá kandidátům zvoleným za členy zastupitelstva obce osvědčení o zvolení, a to nejpozději do prvního zasedání zastupitelstva. V případě, kdy soud shledá oprávněným návrh na neplatnost volby kandidáta, vydá registrační úřad do 7 dnů po právní moci rozhodnutí o neplatnosti volby kandidáta (§ 60) osvědčení o zvolení kandidátovi v pořadí stanoveném podle § 45 odst. 3 a 4.

§ 54

Dodatečné volby, opakované volby a opakované hlasování

(1) Ke zvolení zastupitelstva obce nedojde, jestliže

- a) soud shledá oprávněným návrh na neplatnost hlasování nebo na neplatnost voleb (§ 60),
- b) volby se nekonaly z důvodu podle § 23 odst. 8,
- c) okrsková volební komise neodevzdala zápis o průběhu a výsledku hlasování podle § 43 odst. 2.

(2) Nedošlo-li ke zvolení zastupitelstva obce podle odstavce 1 písm. a), vyhlásí opakované volby nebo opakované hlasování ministr vnitra do 30 dnů poté, kdy mu bylo oznámeno usnesení soudu.

(3) Nedošlo-li ke zvolení zastupitelstva obce podle odstavce 1 písm. b), vyhlásí dodatečné volby ministr vnitra do 30 dnů po uveřejnění celkových výsledků voleb do zastupitelstev obcí Státní volební komisí.

(4) Nedošlo-li ke zvolení zastupitelstva obce podle odstavce 1 písm. c), vyhlásí opakované hlasování ministr vnitra do 30 dnů po uveřejnění celkových výsledků voleb do zastupitelstev obcí Státní volební komisí.

(5) Pro dodatečné volby, opakované volby a opakované hlasování se použijí ustanovení tohoto zákona obdobně.

§ 55

Vznik a zánik mandátu

(1) Mandát člena zastupitelstva obce vzniká zvolením; ke zvolení dojde ukončením hlasování.

(2) Mandát zaniká

- a) odmítnutím slibu člena zastupitelstva obce nebo složením slibu s výhradou,
- b) dnem, kdy starosta nebo primátor a v hlavním městě Praze primátor hlavního města Prahy nebo starosta městské části obdrží písemnou rezignaci člena zastupitelstva obce na jeho mandát; dnem, kdy starosta nebo primátor a v hlavním městě Praze primátor hlavního města Prahy nebo starosta městské části podá rezignaci na zasedání zastupitelstva obce; rezignaci nelze vzít zpět,
- c) úmrtím člena zastupitelstva obce,
- d) dnem voleb do zastupitelstva obce,
- e) dnem sloučení obcí nebo připojení obce k jiné obci.²⁸⁾

(3) Kromě případů uvedených v odstavci 2 zaniká mandát člena zastupitelstva obce, vysloví-li to příslušné zastupitelstvo, z důvodů

- a) pravomocného rozhodnutí soudu, kterým byl člen zastupitelstva obce odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody,
- b) že člen zastupitelstva obce přestal být volitelný (§ 5),
- c) neslučitelnosti funkcí podle § 5 odst. 2.

(4) Nevysloví-li zastupitelstvo obce na nejbližším zasedání zánik mandátu podle odstavce 3, ředitel krajského úřadu požádá o svolání mimořádného zasedání zastupitelstva, které se uskuteční nejpozději do 21 dnů od doručení této žádosti. Není-li zániku mandátu dosaženo, zaniká mandát člena zastupitelstva obce, vysloví-li to ředitel krajského úřadu.

(5) Úkoly ředitele krajského úřadu podle

odstavce 4 plní u Zastupitelstva hlavního města Prahy ministr vnitra.

(6) V případě neslučitelnosti funkcí podle § 5 odst. 2, 4 a 5, která nastane dnem zvolení členem zastupitelstva obce, nevysloví příslušné zastupitelstvo zánik mandátu na ustavujícím zasedání, ale umožní takto zvolenému členu zastupitelstva obce, aby do 3 dnů po ustavujícím zasedání učinil právní úkon směřující ke skončení pracovního poměru. Pokud člen zastupitelstva obce nepředloží do 3 měsíců po ustavujícím zasedání příslušnému starostovi nebo primátorovi doklad o tom, že důvod neslučitelnosti funkcí pominul, postupuje zastupitelstvo obce podle odstavců 3 a 4.

(7) Usnesení zastupitelstva obce podle odstavce 3 nebo rozhodnutí ředitele krajského úřadu podle odstavce 4 anebo rozhodnutí ministra vnitra se neprodleně zašle tomu, kdo je proti takovému usnesení nebo rozhodnutí oprávněn domáhat se ochrany u soudu podle § 59 odst. 3. Současně se toto usnesení nebo rozhodnutí vyvěsí na úřední desce příslušného obecního úřadu. Za doručené se usnesení nebo rozhodnutí považuje sedmým dnem ode dne vyvěšení.

(8) Mandát člena zastupitelstva obce podle odstavců 3 a 4 zaniká dnem, kdy marně uplynula lhůta pro podání návrhu soudu podle § 59 odst. 3, nebo dnem právní moci rozhodnutí soudu, kterým nebylo usnesení nebo rozhodnutí podle odstavce 7 zrušeno.

²⁸⁾ § 19 odst. 3 zákona č. 128/2000 Sb.

§ 56

Nastupování náhradníků

(1) Uprázdnil-li se mandát v zastupitelstvu obce, nastupuje za člena tohoto zastupitelstva náhradník z kandidátní listiny téže volební strany v pořadí podle § 45 odst. 5, a to dnem následujícím po dni, kdy došlo k zániku mandátu.

(2) Takto nastoupenému členu zastupitelstva obce předá rada obce, města, městské části nebo městského obvodu anebo rada hlavního města Prahy, a není-li zřízena, zastupitelstvo obce do 15 dnů poté, co se mandát uprázdnil, osvědčení o tom, že se stal členem zastupitelstva obce a kterým dnem se jím stal. V případě neslučitelnosti funkcí podle § 5 odst. 2 postupuje zastupitelstvo obce na nejbližším zasedání podle § 55 odst. 6 obdobně.

(3) Není-li náhradník, zůstane mandát uprázdněn do konce funkčního období zastupitelstva obce.

§ 57

Postavení náhradníka zaniká

- a) dnem voleb, popřípadě nových voleb do zastupitelstva obce,
- b) dnem, kdy starosta nebo primátor obdrží písemnou rezignaci na postavení náhradníka; rezignaci nelze vzít zpět,
- c) ztrátou volitelnosti, nebo
- d) úmrtím náhradníka.

§ 58

Nové volby

(1) Nové volby do zastupitelstva obce podle tohoto zákona se konají,

- a) jestliže se počet členů zastupitelstva obce sníží o více než polovinu oproti počtu určenému podle zákona a nejsou-li náhradníci podle § 56,
- b) jestliže se počet členů zastupitelstva obce sníží pod hranici 5 a nejsou-li náhradníci podle § 56,
- c) dojde-li ke vzniku nové obce,
- d) dojde-li ke vzniku nové městské části nebo nového městského obvodu,
- e) dojde-li k rozpuštění zastupitelstva obce podle zvláštního právního předpisu.²⁹⁾

(2) V posledních 6 měsících funkčního období zastupitelstev obcí se nové volby nekonají.

(3) Pro nové volby se použijí ustanovení tohoto zákona obdobně s výjimkou vytvoření pracoviště Českého statistického úřadu u krajského úřadu podle § 9 odst. 2 písm. a) a s výjimkou § 9 odst. 2 písm. h) a § 44. Informace o výsledku voleb v obci zašle v písemné formě zmocněncům volebních stran a nezávislým kandidátům, jejichž kandidátní listina byla pro nové volby do zastupitelstva obce zaregistrována, Český statistický úřad.

(4) Nastane-li důvod pro konání nových voleb podle odstavce 1, zašle prostřednictvím krajského úřadu starosta dotčené obce návrh na vyhlášení nových voleb do zastupitelstva obce Mi-

nisterstvu vnitra do 30 dnů ode dne, ve kterém tento důvod vznikl. Obdobně postupuje primátor hlavního města Prahy, který zasílá návrh Ministerstvu vnitra. Nové volby vyhlásí ministr vnitra do 30 dnů po obdržení návrhu podle věty první.

²⁹⁾ § 89 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb.

§ 60

(1) Podáním návrhu na neplatnost hlasování, na neplatnost voleb nebo na neplatnost volby kandidáta se může domáhat ochrany u soudu³²⁾ každá osoba zapsaná do seznamu ve volebním okrsku, kde byl člen zastupitelstva obce volen, jakož i každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do tohoto zastupitelstva, (dále jen „navrhovatel“). Návrh je třeba podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků

voleb do zastupitelstev obcí Státní volební komisí.

(2) Návrh na neplatnost hlasování může podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky hlasování.

(3) Návrh na neplatnost voleb může podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky voleb.

(4) Návrh na neplatnost volby kandidáta může podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledek volby tohoto kandidáta.

³²⁾ § 200l zákona č. 99/1963 Sb.

zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní

§ 90

Neplatnost voleb a hlasování

(1) Za podmínek stanovených zvláštními zákony²⁰⁾ může se občan, politická strana nebo nezávislý kandidát anebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování anebo neplatnosti volby kandidáta.

(2) V řízení o návrhu na neplatnost voleb nebo na neplatnost hlasování jsou účastníky navrhovatel, příslušný volební orgán, politická strana, sdružení nezávislých kandidátů nebo sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů, na jejichž kandidátní listině byl uveden kandidát, jehož volba byla napadena, nebo nezávislý kandidát. V řízení o návrhu na neplatnost volby kandidáta jsou účastníky navrhovatel, příslušný volební orgán a ten, jehož volba byla napadena.

(3) Soud rozhodne usnesením, a to do dvaceti dnů poté, kdy návrh došel soudu. Jednání není třeba nařizovat.

(4) Pokud soud rozhodne o neplatnosti volby kandidáta, může současně vyhlásit za zvoleného toho, kdo byl řádně zvolen.

(5) Za podmínek stanovených zvláštním zákonem²⁵⁾ se může občan, nejméně dvacet poslanců nebo nejméně deset senátorů, kteří navrhli kandidáta na funkci prezidenta republiky, anebo občan, který navrhl kandidáta na funkci prezidenta republiky, domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti volby. V řízení o neplatnosti volby jsou účastníky navrhovatel, příslušný volební orgán, nejméně dvacet poslanců nebo nejméně deset senátorů, na jimiž podané kandidátní listině byl uveden kandidát, jehož volba byla napadena, nebo občan, na jehož kandidátní listině byl uveden kandidát, jehož volba byla

napadena, a ten, jehož volba byla napadena. Soud rozhodne usnesením, a to do patnácti dnů poté, kdy návrh došel soudu. Jednání není třeba nařizovat. Rozhodne-li soud o neplatnosti části volby prezidenta republiky, určí v usnesení, od kterého úkonu se volba prezidenta republiky bude opakovat. Pokud soud shledá chybu ve výpočtu volebního orgánu při zjišťování výsledku hlasování, uloží povinnost příslušným volebním orgánům upravit zápis o výsledku volby prezidenta republiky a ten vyhlásit.

20) Zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 491/2001 Sb.

25) Zákon č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky).

§ 93

Zvláštní ustanovení o řízení

(1) Ustanovení tohoto zákona o povinném zastoupení se neužijí; to neplatí o zastoupení zákonným zástupcem.

(2) Návrh, jímž se řízení zahajuje, nebo úkony, jimiž se řízením nebo jeho předmětem disponuje, lze provést pouze písemně nebo ústně do protokolu u věcně a místně příslušného soudu.

(3) Zmeškání lhůty k podání návrhu nelze prominout.

(4) Na náhradu nákladů řízení nemá žádný z účastníků právo.

(5) Usnesení soud doručí účastníkům a vyvěsí jej na úřední desce soudu. Usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení.

PŘÍLOHA Č. III – KONTAKT NA JEDNOTLIVÉ KRAJSKÉ SOUDY

(podle internetové stránky <http://portal.justice.cz>, k 20. 6. 2014)

Úřední deska jednotlivých soudů je dostupná na
<http://infodesk.justice.cz>.

1. Městský soud v Praze

(Informační centrum)

Hybernská 18

Praha 1 111 21

Tel: 221 939 314

E-mail:

info@msoud.pha.justice.cz

2. Krajský soud v Praze

Nám. Kinských 5

Praha 5 150 75

Tel: 257 005 111

Fax: 257 321 528

E-mail:

podatelna@ksoud.pha.justice.cz

3. Krajský soud v Plzni

Veslavínova 40

Plzeň 306 17

Tel: 377 868 121, 377 868 888

Fax: 377 868 000

E-mail:

podatelna@ksoud.plz.justice.cz

4. Krajský soud v Ústí nad Labem

Národního odboje 1274

Ústí nad Labem 50 400 92

Tel: 477 047 111

Fax: 475 530 488

E-mail:

podatelna@ksoud.unl.justice.cz

5. Krajský soud v Českých Budějovicích

Zátkovo nábřeží 2

České Budějovice 370 84

Tel: 389 018 119

Fax: 386 354 309

E-mail:

podatelna@ksoud.cbu.justice.cz

6. Krajský soud v Hradci Králové

Československé armády 218

Hradec Králové 502 08

Tel: +420 498 016 111

Fax: +420 495 514 021

E-mail:

podatelna@ksoud.hrk.justice.cz

7. Krajský soud v Brně

Rooseveltova 16

Brno 601 95

Tel: 546 511 111

Fax: 546 513 362

E-mail:

podatelna@ksoud.brn.justice.cz

8. Krajský soud v Ostravě

Havlíčkovo nábř. č. 34

Ostrava 1 728 81

Tel: 596 153 111

Fax: 596 120 981- sekretariát

E-mail:

ksostrava@ksoud.ova.justice.vz

